

adoption & samfund

Andrea og Anna fra Etiopien besøger deres fødeland

Læs også om corona og adoption, søskendeforhold, racisme og meget mere

COVID-19 ramte jo også adoptioner

MICHAEL PAASKE,
FORMAND

I skrivende stund i september 2020 ånder bestyrelsen i Adoption & Samfund lettet op. Politikerne har langt om længe besluttet, at det adoptionsformidlende arbejde ikke skal overgå til en statslig organisation, og at DIA får lov til at fortsætte arbejdet.

Men alt imens vi glæder os over denne politiske beslutning, må vi ikke glemme de familier og børn, som mærker coronapandemiens konsekvenser.

Som på de fleste andre områder i samfundet ramte COVID-19 krisen også adoptionsområdet. En række familier måtte se deres forestående rejse til udlandet for at hente deres barn fordufte hen i det uvisse. Hele verden lukkede ned, og ingen kunne rejse, medmindre man akut skulle rejse hjem til Danmark. Ikke-nødvendige rejser blev frarådet, og det blev endda helt umuligt at komme ind i visse lande.

For de ramte familier var det selvfølgelig en helt utålelig situation. Man kunne blot sidde og afvente, at verden åbnede igen, mens månederne gik, og man dermed mistede vigtig tid med sit nye barn. Og hvert minut tæller, når man venter på at kunne rejse. Det ved alle, der har stået i den situation. Den krise, som mange troede ville gå hurtigt over, blev og er fortsat langvarigt.

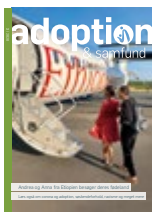
Og tiden gik, men der blev kun langsomt åbnet for rejser, og endda kun for de mest nødvendige rejser. Vi mente imidlertid, at en rejse for at hente sit barn på for eksempel en institution i udlandet absolut måtte kunne henføres til den kategori.

Det viste sig da også, at helt op til 20-30 familier umiddelbart var kommet i klemme, og medierne fik ved vores hjælp interesse for deres situation. Det kom der en meget fin og personlig dækning ud af på TV. Vi udtalte blandt andet til medierne, at der selvfølgelig med diplomatiets hjælp måtte kunne findes en løsning, så de mange familier kunne blive forenet med deres barn.

Heldigvis fandt dette ønske stor opbakning og velvilje i Folketinget, da de fleste partier mente, at det måtte man kunne finde en løsning på. Der blev sendt en kraftig opfordring til såvel social- og udenrigsministeren om at finde en model, der kunne sikre, at familierne blev forenet med deres barn. Det virkede, og man fandt heldigvis løsninger, så de mange familier kunne rejse ud for at hente deres børn.

Desværre er det ikke alle de ventende familier, som i skrivende stund har fået lov til at rejse. Adoption & Samfund er opmærksomme på deres situation og holder øje med udviklingen rundt omkring i verden. ■

INTERVIEW: Afklaring om international adoption.....	5
Formanden for A&S redegør for den politiske situation.	
INTERVIEW: Adoption i en coronatid	6
Robert Jonassen fra DIA fortæller, hvordan corona påvirker adoption.	
AKTUELT	8
ANMELDELSER OG OMTALE	11
INTERVIEW: Sponsorbarnet er en hjertesag	16
For Irene Marcela er det vigtigt at støtte et barn i sit fødeland.	
 TEMA: Søskende med forskellige fundamenters	18
Nogle børn kommer til verden i Danmark, andre i udlandet, og nogle undfanges i reagensglas.	
ARTIKEL: Vejen til rødderne er ikke snorlige	25
Der er udfordringer, når adopterede gerne vil vide mere om deres egen historie.	
INTERVIEW: Adoption, mens verden lukkede ned	28
Midt i en global pandemi var familien Houmark Schultz i fuld gang med en adoptionsproces i Madagaskar.	
MINITEMA: Da danskerne blev bange for asiater	32
Corona skabte en ny form for racisme, som især ramte asiater.	
KOMMENTAR: Som adopteret har jeg udviklet et ekstra gear	37
Kim Jong Andersen skriver om at kræve meget af sig selv.	
INTERVIEW: Ingen at spejle sig i	38
Når antallet af adopterede børn falder, bliver det en udfordring for adoptivfamilier at skabe netværk.	
 ARTIKEL: Enæggede, forskellige og født i Etiopien	40
Bipolar lidelse gav de enæggede tvillinger Anna og Andrea lyst til at finde deres biologiske familie.	
ARTIKEL: Loven lægger op til adoption uden samtykke	45
De fleste danske tvangsadoptioner sker i Lolland Kommune.	
ARTIKEL: Traumer kan påvirke generne	48
Forskning inden for epigenetikken tyder på, at traumer kan påvirke menneskers udvikling.	
ARTIKEL: Taiwan – adoption fra en lille, asiatisk ø	50
Det er muligt for danskere at adoptere fra østaten Taiwan.	
BOGOMTALE: Skrøbelige hvide mennesker	53
Bogen White Fragility forklarer, hvorfor det er så svært at tale om racisme.	
PERSONLIGE FORTÆLLINGER	56
Fire fortællinger fra adoptionens verden.	
Arrangementer	63
Lokalfora & grupper	65
Kolofon & hovedbestyrelse	66

På forsiden er der et billede fra DR's tv-serie *Min sindssyge tvilling*. Programmerne handler om tvillingerne Anna og Andrea, som blev født i Etiopien og adopteret til Ringkøbing. Tvillingerne har begge en bipolar lidelse, og de vil gerne vide, om lidelsen er arvelig. Se tv-serien på dr.dk.

Foto: Ann-Sofie Grarup og Jacob Latocha

Indkaldelse til GENERALFORSAMLING 2020

Landsforeningen Adoption & Samfund

SØNDAG DEN 8. NOVEMBER KL. 10.00-12.30

HUSET MIDDELFART, HINDSGAVL ALLÉ 2, 5500 MIDDELFART

Foreløbig dagsorden

1. Valg af dirigent
2. Godkendelse af dagsorden
3. Bestyrelsens beretning
4. Regnskab for 2019/20 – fremlæggelse og godkendelse
5. Indkomne forslag:
 - Godkendelse af lande/interessegrupper
6. Arbejdsprogram for det kommende år
7. Orientering om budget for igangværende år samt:
 - Fastsættelse af kontingent for kommende år
 - Fastlæggelse af abonnementspris for magasinet »Adoption & Samfund« for det kommende år
 - Fastlæggelse af lokalfora og interessegruppers andel af det samlede kontingent
8. Valg til bestyrelsen
9. Valg af suppleanter til bestyrelsen
10. Valg til aktivitetsudvalg
11. Valg af suppleanter til aktivitetsudvalg
12. Valg af revisor samt revisorsuppleant (der skal dog ikke vælges revisorsuppleant på generalforsamlinger, hvor generalforsamlingen som revisor vælger en revisor/et revisionsfirma, med hvilken der indgås aftale om udførelse af revision mod normal betaling)
13. Eventuelt

Forslag, der ønskes behandlet på generalforsamlingen, skal være formanden skriftligt i hænde senest 21 dage før generalforsamlingens afholdelse, dvs. frist for indsendelse er den 18. oktober 2020.

Alle medlemmer kan deltage efter forudgående tilmelding via adoption.dk.

Bestyrelsen

OBS! LANDSMØDE 2020 ER AFLYST PGA. UDFORDRINGER MED CORONASMITTE

Afklaring om international adoption

Adoption & Samfund er glade for udmeldingen om en ny, økonomisk bæredygtig model for adoptionsarbejdet i Danmark.

AF ANNA BRIDGWATER

Endelig er der taget stilling til fremtiden for internationale adoption i Danmark.

Michael Paaske, formand for Adoption & Samfund, kalder den nye model for en kæmpesejr for Adoption & Samfunds arbejde.

»Lige nu er modellen, at den adoptionsformidlende organisation skal være en privat NGO. Konkret er der politisk opbakning til, at DIA fortsætter med det adoptionsformidlende arbejde. Vores reaktion på, at man vælger at gå væk fra tanken om en statslig model for arbejdet, er, at vi er meget glade. Det er det, vi har arbejdet for. Bestyrelsen har haft virtuelle og fysiske møder med de fleste politiske social- og familieordførere. Vi har skrevet læserbreve, debatindlæg, lavet lobbyarbejde og så videre. Vi har kæmpet for at undgå en statslig model.«

Der er stadig detaljer, der i skrivende stund endnu ikke aftalt.

»Man har fra politisk hold bakket op om DIA som organisation. Den side er på plads, og DIA fortsætter. Det, vi ikke ved, er, hvordan økonomien ser ud i fremtiden. Meldingen fra politikerne er, at man vil give DIA et forhøjet driftstilskud på op til tre millioner kr. i 2021. Så vil man se på økonomien derefter. Det er DIA ikke helt tilfredse med, for hvor er garantien for arbejdet i 2022 og fremover?« lyder det retorisk fra Michael Paaske.

»Men man har valgt at dele den politiske beslutning op i to. Så vi har en løsning på den korte bane, og så vi må afvente de politiske forhandlinger om, hvordan den økonomiske model skal se ud.«

Fremtidens økonomi ukendt

De ansøgere, som står på venteliste til et barn nu, kan føle en vis lettelse, for DIA's økonomi er sikret nok til, at de kan

gøre alle nuværende sager færdige. Men ingen ved, hvordan nye adoptanter skal forholde sig.

DIA holdt op med at tage imod nye ansøgere til international adoption ved årsskiftet 2019-20. Igangværende sager gennemføres – i det omfang, coronapandemien tillader – men der er ingen deadline for, hvornår de sidste detaljer i den politiske afgørelse om international adoption skal træffes.

»Vi har ikke nogen tidshorisont på den sidste del af de politiske forhandlinger. Der kan godt gå nogle måneder endnu,« siger Michael Paaske.

»Lige nu ved vi heller ikke, om der bliver åbnet for nye ansøgere – om det økonomiske tilskud rækker til, at man kan sikre, at man kan gøre eventuelle nye sager færdige.«

Dette politiske dødvande har naturligvis betydning for dem, der gerne vil adoptere. Men Michael Paaske er optimist.

»Der er håb forude. DIA ønsker at åbne for ansøgere igen. Og jeg hører ikke nogen sige, at international adoption skal lukke ned inden for den nærmeste fremtid.«

Michael Paaske håber, at politikerne beslutter sig for en økonomisk model, der minder om den islandske model for international adoption, hvor staten betaler NGO'ens faste omkostninger, så adoptanterne udelukkende betaler de udgifter, der vedrører den enkelte adoption. Det kræver en større statslig finansiering af international adoption end i dag.

»Jeg håber på, at man laver en støtteordning, hvor de faste udgifter dækkes af staten, og adoptanterne betaler for de individuelle omkostninger. Det ville svare til den måde, man

støtter fertilitetsbehandling på, hvor det offentlige dækker behandlingen, og familierne betaler for medicinen,« siger Michael Paaske.

»Der er andre detaljer, som også skal forhandles færdigt. Der er et flertal i Folketinget, der presser på for et tættere samarbejde mellem de nordiske lande,« siger Michael Paaske, som er positivt indstillet over for et muligt samarbejde med de andre nordiske lande.

Svagheder ved statslig formidling

Michael Paaske glæder sig over, at international adoption i Danmark ikke bliver statslig, fordi han ikke mener, at der er behov for at nytænke området. »Hvorfor lave om på noget, som egentlig fungerer godt? Ankestyrelsen har ikke haft grund til at rette kritik mod DIA. Der kan være problemer på andre områder, men der er ikke behov for at udvide kontrollen med DIA's arbejde.«

Michael Paaske fortsætter: »Det, der især er udfordringen med en statslig model, er, at man ville miste Sydafrika som samarbejdspartner, da de ikke vil samarbejde med en statslig organisation. Sydafrika står for ca. 50 % af adoptionerne til Danmark i dag. Og mister man Sydafrika som samarbejdspartner, vil homoseksuelle ikke kunne adoptere, da det kun er Sydafrika, som accepterer ansøgere af samme køn.«

Michael Paaske var også nervøs for, at mange års erfaringer ville blive tabt på gulvet, hvis international adoption overgik til en statslig organisation. »DIA har langvarige relationer til samarbejdslandene. De kan ikke let overføres til et statsligt organ.« ■

Efter magasinet's deadline er der kommet meldinger om, at udviklingsarbejdet skal adskilles fra adoptionsarbejdet i de lande, Danmark samarbejder eller har samarbejdet med. Formand for Adoption & Samfund, Michael Paaske, siger:

»Adoption & Samfund er bekymret over den udmelding. Senest er der i Politiken skabt helt uberettiget tvivl om lodigheden af det støtte- og hjælpearbejde, som DIA står bag i for eksempel Sydafrika og Sydkorea.«

Se mere om dette på A&S' hjemmeside.

Arbejdet med adoption i en coronatid

Den adoptionsformidlende organisation DIA tager ikke imod nye ansøgninger om adoption, men corona har betydet, at arbejdet med at gennemføre de adoptioner, der er i gang, er blevet udfordret.

AF ANNA BRIDGWATER

Det er en brydningstid hos DIA, Danmarks eneste adoptionsformidlende organisation. For det første har der været lukket for tilgangen af nye adoptanter siden januar 2020. Oveni det kom så coronapandemien og stak en kæp i hjulet på de adoptionssager, som var i gang.

»Lige nu er vi meget bekymrede for coronasituationen,« siger Robert Jonassen, som har været direktør hos DIA siden 1. maj 2020.

»Helt generelt er det noget, der påvirker alle led, både i Europa og i resten af verden. Hos DIA har vi også været nødt til at arbejde hjemmefra i en periode, men nu er vi fuldt tilbage, og vi kører på normal vis.«

Situationen er den, at langt de fleste lande har lukket ned for adoptionsarbejdet.

»Det er forskelligt, afhængigt af hvilke lande vi taler om. Der er nogle lande, hvor familier, som er blevet matchet, venter på at kunne komme af sted. Men der er mange forældre, der er matchet med børn i lande, som ikke er åbne for rejsende. Det gælder Sydafrika og Thailand. Det er jo ikke kun adoption, der er lukket for. For eksempel har der i Sydafrika været lukket helt ned, så retssystemet dermed også er lukket ned. Men der er andre lande som Sydkorea og Taiwan, som gennemfører adoptioner, men med krav om, at forældrene skal i karantæne, når de an-

kommer. Vi håber meget på, at der vil komme en åbning i blandt andet Thailand og Sydafrika i løbet af efteråret. Vi er naturligvis frustreret over, at de børn, der er frigivet til adoption, får forlænget deres ophold på et børnehjem.«

Frustration

Der er tale om 20-25 familier, som er berørt eller bliver berørt af situationen, og som ikke kan hente deres børn. »Det er rigtig svært, når man ser det fra forældrenes perspektiv. De har set videoer og måske endda skypet med barnet. Tilknytningsprocessen er gået i gang, men så er de lige pludselig blevet stoppet i processen. Der er også en stor frygt for, at der sker børnene noget,« siger Robert Jonassen.

DIA gør deres bedste for at rådgive de berørte familier. »For dem er det en ekstra ventetid, som er vanskelig. Nogle familier havde en retsdato, som er blevet stoppet. Vi går meget i dialog med dem, men vi kan ikke lægge pres på et afgiverland – de har retningslinjer, som de skal overholde. Samarbejdspartnerne venter også på ministerielle beslutninger, og der er ikke noget, vi kan gøre.«

Andre familier står i den situation, at de er på venteliste og endnu ikke er blevet matchet med et barn. Nogle af disse familier kan være så heldige at få barn i forslag på trods af coronanelukningen. Men det gælder ikke alle.

»I enkelte lande kører de interne processer, som de plejer, eller næsten som de plejer. Men i de lande, hvor vi adopterer mange børn fra, er arbejdet gået helt i stå.«

Ventetiden gavner heller ikke børnene. »Børnene får forlænget deres ophold på børnehjemmet. Det er der ikke noget perspektiv i, og det stiller store krav til børnehjemmene. Der er flere børn, når børn ikke bliver hentet, og det skaber øgede krav til for eksempel hygiejne og omsorg.«

Politisk pres

Robert Jonassen presser på for, at der bliver fundet en løsning, så de forældre, der er matchet med et barn, kan komme af sted og hente barnet.

»Vi har været i dialog med socialministeren (Astrid Krag, red.) for at få hende til at gå i dialog med nogle af de pågældende lande. Når man åbner grænser, så for eksempel forretningsfolk kan rejse, vil vi gerne have, at den åbning også gælder vores familier. Der har været dialog med ambassaderne, og vi er glade for, at ministeren har taget børnenes perspektiv på sig. Vi fornemmer, at det kan medvirke til, at adoption bliver prioriteret højere i forbindelse med grænseåbninger, nu hvor det også er blevet italesat på politisk niveau.«

Robert Jonassen tror ikke, at forældrene kan løse problemerne på egen hånd. »Vi ved, at der er nogle forældre, der selv tager nogle initiativer, hvor man forsøger at sætte særfly ind. Men det er ikke en løsning, for retssystemet i det pågældende land skal fungere. Det er ekstremt vigtigt i forbindelse med adoption.«

Det er Robert Jonassens råd, at de ventende familier forsøger at fylde andre ting i livet, selvom det er svært. »På en eller anden måde må man forsøge at lave et rum for sig selv, hvor man gør noget andet – så man for eksempel ikke sidder og ser nyheder fra det pågældende land flere gange om dagen. Det er meget opslidende, fordi nyhederne skifter konstant.«

Alle vordende adoptivforældres mareridt ville være at blive nødt til at opgive et barn, de havde i forslag. Men Robert Jonassen tror ikke, det kommer

til at ske. »Det ser vi ikke som et scenarie.«

Robert Jonassen forsikrer, at alle hos DIA ved, hvor svær situationen er.

»Vi råder familier til at tale sammen og med os om deres frustrationer. Vi gør alt, hvad vi kan for at holde familierne orienteret. Det er også en mulighed at tale med en PAS-rådgiver for at få bearbejdet det pres og den frustration, der kan melde sig.«

»Der er også nogle af vores samarbejdspartnere, som har været virkelige gode. For eksempel har lederen af et børnehjem i Sydafrika lavet gruppemøder med de ventende familier på Zoom.«

Ny organisation

DIA meddelte i december 2019, at man på det nuværende niveau havde økonomi til at videreføre driften t.o.m. 2020. I skrivende stund er der ikke fundet en løsning, der kan sikre fremtidens internationale adoptioner.

»Der er ikke afsat midler fra ministeriets side til 2021. Det betyder, at der er en grænse for, hvor længe vi kan drive DIA videre på det nuværende niveau. Det kan betyde, at vi er nødt til at organisere organisationen på en anden måde. Der var afsat ekstra støtte i 2019 og 2020. De midler brugte vi ikke i 2019, men det gør vi i 2020 på grund af corona. DIA har modsat andre formidlingsorganisationer i for eksempel Sverige, Norge og England ikke modtaget særskilt coronastøtte fra staten,« siger Robert Jonassen og slår fast, at DIA har en sund økonomi med de »bundne midler«.

»Siden januar har vi ikke taget nye adoptanter ind på ventelisterne, fordi vi vidste, at der ville komme en ny organisering på adoptionsområdet. Bestyrelsen i DIA har

besluttet, at det var uetisk at tage nye adoptanter ind, så længe der ikke var taget politisk stilling til, hvordan disse sager skulle videreføres, hvis der kom et skifte i organisationen. Det skal være trygt for adoptanter at gå i gang med international adoption. Der står i Haagerkonventionen, at hvis en familie er matchet med et barn, skal staten træde ind og gennemføre adoptionen, hvis organisationen ikke kan. Men det gælder ikke, hvis de ventende forældre står andre steder i processen – hvis de endnu ikke er matchet med et barn. Så bestyrelsen har sat arbejdet på pause.«

Fremtiden

Robert Jonassen er sikker på, at international adoption har en fremtid i Danmark. »Jeg tror på, at det er en god måde at skabe en familie. En mulighed blandt mange andre. Når alt andet er afprøvet, kan international adoption være en god løsning for et barn. Der er en væsentlig

børnedødelighed i nogle af de lande, vi samarbejder med, også på børnehjemmene. Så det er vigtigt for mig at holde fast i, at der fortsat findes international adoption.«

»Adoption er en meget stor indgriben, men man har fundet ud af, at i forhold til plejebringelse klarer adopterede børn sig bedre. Så det med at skabe familier ved hjælp af adoption vil aldrig forsvinde. Vi ser blandt andet, at nationale adoptioner prioriteres højt i Danmark nu. Og andre steder i verden vil der fortsat være behov for, at børn får familier i andre lande.«

Endelig tror Robert Jonassen på, at danske forældre fortsat gerne vil adoptere børn fra andre lande.

»Der er stadig interesse for at vide noget om at skabe en familie gennem international adoption. Der er en klar tiltro til, at der skal være international adoption til Danmark. Vi gennemfører informationsmøder, og der er omkring 18 tilmeldte til det næste møde.« ■

Robert Jonassen
overtog direktør-
stolen hos DIA
1. maj 2020.

Hvor mange børn mangler familier?

I diskussioner om adoption bliver der ofte citeret statistikker om antallet af forældreløse børn og børn, der har brug for en ny familie eller et hjem. Adoptionskritikere, adoptivfamilier og adoptionsorganisationer er ofte uenige om det reelle antal børn, der savner en familie. Vi prøver her at få lidt styr på tallene.

Millioner af børn

Den første grund til, at det er svært at få styr på tallene er, at ét ud af fire børn i verden under fem år ikke er registreret noget sted. Derfor er det svært at vide præcist, hvor mange børn der er.

UNICEF har udtalt, at der i 2015 var 140 millioner forældreløse børn (orphans) i verden. Men det tal medregner de børn, der kun har mistet en forælder. 15,1 millioner af verdens børn havde i 2015 mistet begge forældre. Langt de fleste af disse børn bor i den udvidede familie, for eksempel hos bedsteforældre. Af de børn, der har mistet begge forældre, er 95 procent over fem år gamle.

UNICEF begyndte at definere en *orphan* (et forældreløst barn) som et barn, der havde mistet en enkelt forælder, i kølvandet på AIDS-krisen i 1990'erne. Man gjorde det for at anskueliggøre, hvor mange familier der blev hårdt ramt af AIDS.

Faren ved definitionen er, at statistikken kan tolkes således, at man tror, at 140 millioner børn har brug for en ny familie eller et nyt hjem. Det kan flytte fokus over på at hjælpe enkelte børn med at få et nyt hjem eller en ny familie i stedet

for at yde støtte til samfundet, nærmiljøet og familierne, så børnene kan blive i deres vante omgivelser og fødeland.

Årsager til børn på institution

Forskningen viser, at børn trives dårligt, når de bor på en institution. Men ifølge et estimat bor otte millioner børn i verden på institutioner. Tallet kan dog være højere, da der mange steder findes uofficielle institutioner, hvor børnene ikke er registrerede.

Heller ikke alle de børn, der bor på en institution, er forældreløse. UNICEF skønner, at 2,7 millioner børn på døgninstitutioner har mindst én levende forælder. Mellem 54 procent (Bolivia) og 98 procent (Bulgarien) af børn i døgninstitution har mindst én levende forælder.

Fattigdom er den mest almindelige grund til, at børn bor på en institution. I nogle lande opfordres forældre til at anbringe børn med handicaps på institutioner, og i andre lande anses børn med handicaps for at bringe uheld eller være forhekset. I Rusland har 45 procent af børn på institutioner et handicap. I en undersøgelse af børneinstitutioner i 11 europæiske lande viste det sig, at 14 procent af børnene var anbragt på institutionen på grund af forældrenes misbrug eller omsorgssvigt. I Indien udgør piger 90 procent af de børn, der er »forældreløse« eller »efterladte«. ■

KILDER: UNICEF OG THE SCHUSTER INSTITUTE FOR INVESTIGATIVE JOURNALISM, BRANDEIS UNIVERSITY AB

DNA afslører salg af rumænsk baby

En kvinde, som blev bortført fra et rumænsk hospital for 25 år siden, har fundet sin biologiske familie.

Belle Barbu var for tidligt født, og hendes forældre fik at vide, at hun havde en hjertefejl, som krævede behandling. Derfor fik de ikke deres datter med hjem. Men da forældrene vendte tilbage til hospitalet efter nogle dage, fik de at vide, at deres datter var død. De troede ikke på, at deres

nyfødte var død, men de vidste ikke, hvor hun var. De var og er stadig fattige bønder uden ressourcer til at starte en eftersøgning.

Belle Barbu var i virkeligheden sund og rask, men var blevet bortført til en institution drevet af kriminelle. Derfra blev hun solgt til en familie i Wisconsin, USA.

Belle Barbu har altid vidst, at hun var adopteret. Hun opdagede sandheden om sin adoption ved hjælp af venner, en DNA-prøve og en Facebook-gruppe for rumænskfødte børn, der leder efter deres biologiske familie. Hun fik også støtte fra Operation Underground Railroad, O.U.R., en kristen, amerikansk NGO, der arbejder med at bekæmpe trafficking og børnearbejde. O.U.R. hjalp Belle Barbu med penge, så hun kunne rejse til Europa for at møde sin biologiske familie. ■

KILDE: THE INDEPENDENT AB

Mange britiske adopterede dropper ud af videregående uddannelser

NGO'en Adoption UK advarer om, at de videregående uddannelser i Storbritannien svigter britisk adopterede.

I en ny rapport melder NGO'en, at en tredjedel af alle de adopterede unge, som gik videre fra skole til videregående uddannelse, ikke kunne gennemføre uddannelsen. Lige så mange adopterede unge var helt uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet i en periode. Det er tre gange flere, der ryger ud af arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet end gennemsnittet i Storbritannien.

Alle de unge adopterede, som rapporten bygger sine resultater på, var over 16 år. Halvdelen meldte, at de ikke stolede på deres egne faglige evner, mens de var under uddannelse. De unge nævnte især lavt selvværd og manglende tro på, at de kunne leve op til kravene, som grunde til at droppe ud.

Rapporten fremhæver mistrivsel i grundskolen, teenageårenes omvæltninger og udfordringerne i at navigere overgangen til voksenlivet, når man har en kompliceret personlig historie og udfordringer med sin identitet, som potentielle udfordringer. Disse udfordringer kan betyde, at unge adopterede voksne kan have brug for solid og skræddersyet støtte. Rapporten peger nemlig på, at de unge adopterede med udfordringer i uddannelsessystemet ikke havde gavn af etablerede systemer med mentorer og kontaktpersoner. Mere end halvdelen af de unge oplevede, at universitetet virkede overvældende og for nogle ligefrem fjendtligt.

Rapportens resultater kan ikke direkte overføres til danske forhold, da langt de fleste adopterede i Storbritannien er natio-

nalt adopterede fra plejesystemet, og tre fjerdedele af dem har oplevet misbrug og omsorgssvigt i deres første familier. Men rapporten peger også på, at tabet af den biologiske familie kan være et traume, som kan have betydning for unge adopteredes overgang til voksenlivet og trivsel i uddannelsessystemet.

Rapporten konkluderer, at der er brug for et mere smidigt og rummeligt uddannelsessystem, hvis alle unge skal have mulighed for at få glæde af uddannelse efter grundskolen. ■

KILDE: ADOPTIONUK.ORG

AB

Adoptionssvindel på Instagram

Åbner man Instagram og skriver #hopingtoadopt eller #waitingtoadopt – eller en lang række lignende hashtags – kan man se nydelige fotos af par, der gerne vil adoptere et barn. De fleste er amerikanere.

Instagram er drømmenes og skuffelsernes domæne

Amerikanske Samantha Stewart på 33 og hendes mand Dave kunne ikke få biologiske børn sammen. Derfor søgte de om adoption og blev godkendt af myndighederne i deres stat, Michigan. I USA er det ikke ualmindeligt at adoptere privat, og parret gik i gang med at finde en vordende mor, som ville bortadoptere sit barn. De oprettede en In-

stagramprofil med navnet @findingbabystewart. I februar 2019 modtog Samantha Stewart en besked på Instagram fra @ashleymamabear2019. »Er I stadig interesserede i at adoptere?« spurgte afsenderen.

Kvinden bag profilen @ashleymamabear2019 hed Ashley. Hun var 16 år gammel og boede i Georgia. Der var fotos af en slank, amerikansk teenagepige med en rund, gravid mave. På nogle af billederne kunne man se en kæreste.

Kortvarig lykke

Samantha overvejede ikke det underlige i, at parret så lykkelige ud, selvom de ville bortadoptere barnet. Hun skrev til

Ashley og spurgte, om hun var i kontakt med andre håbefulde par. Ashley svarede nej.

Den dag sendte Samantha og Ashley en byge af beskeder frem og tilbage, og de talte sammen i telefonen. Samantha syntes, at Ashley virkede umoden. Men i det store hele var hun tryk ved kommunikationen.

Sidst på eftermiddagen skrev Samantha, at hun ikke ville være på telefonen i nogle timer, da hun skulle ud at spise. Hun tilføjede kontaktoplysninger til den adoptionsorganisation, som skulle sørge for den juridiske side af adoptionen. Pludselig blev beskederne fra Ashley aggressive. Hun skrev, at hun ikke troede, at Samantha ville være en god mor.

Samantha var knust og forventede ikke at høre fra Ashley igen. Der gik en måned. Så fik hun en besked fra Ashley. Hun skrev, at hun havde født for tidligt – i uge 31.

Samantha troede ikke på Ashley og skrev, at hun skulle kontakte adoptionsorganisationen eller glemme det hele.

14 beskeder senere havde Ashley overbevist Samantha om, at der virkelig fandtes en for tidligt født baby, som skulle bortadopter. Hun fortalte, hvor hun og babyen var indlagt, og sendte et foto af sig selv med en nyfødt pige i armene. Billedteksten lød, »Hun er din.«

Over de næste tre dage talte Samantha og Ashley sammen konstant. Men pludselig kunne Samantha ikke komme i kontakt med Ashley.

Samantha lavede et opslag på Instagram. Der var et billede af et hjerte, der var gået i stykker. I teksten forklarede hun, hvad der var sket.

Opslaget fik en masse kommentarer. Samantha var ikke den eneste, der var blevet narret af Ashley.

Mange blev narret

Dagen efter, at Ashley havde blokeret Samantha, fik en kvinde ved navn Kristen en besked fra Ashley. Også Kristen håbede på at adoptere, og Ashley skrev, at hun lige havde født. Hun overtalte Kristen til at købe flybilletter til Atlanta i Georgia for at se babyen, og de talte sammen i telefonen.

Men så gik det op for Kristen, at Ashley ikke havde sendt dokumenter fra hospitalet. Hun ringede til hospitalet og fik at vide, at der ikke var nogen ung kvinde ved navn Ashley, der havde født i 31. uge.

Kristen og Samantha fandt hinanden i en Facebookgruppe for kvinder, der havde været udsat for denne form for svindel. Det viste sig, at der var mange kvinder, som havde håbet på at adoptere et barn af Ashley.

Men det er ikke kun håbefulde adoptanter, der er blevet narret af den slags svindel. Både advokater, der arbejder med adoption, og adoptionsorganisationer er blevet narret af

kvinder, der påstår, at de vil bortadoptere børn. Og det skete også, inden internettet blev opfundet.

Det handler om ensomhed

Dawn Smith Pleiner, som i fire årtier havde et adoptionsbureau i Vermont, siger, at når hun fik den slags henvendelser, så handlede det aldrig om penge. »Der er så mange ensomme mennesker i verden, som bare har brug for opmærksomhed.«

At bilde nogen ind, at man er gravid med en baby, man vil bortadoptere, er en form for svindel, som ikke kan afgøres i en retssal, da der ikke findes nogen lovparagraffer, der kan bruges. Den falske Ashley har begået identitetstyveri, men det er ikke sikkert, man kan dømmes for identitetstyveri, hvis den falske identitet ikke bruges til økonomisk svindel.

Da Kristen opdagede, at hun var blevet narret, fandt hun frem til den rigtige Ashley og fortalte hende om identitetstyveriet. Den rigtige Ashley havde født en pige i uge 31, og den falske Ashleys fotos af både graviditet og den lille nyfødte var taget fra hendes Instagramprofil. Men selvom den rigtige Ashley meldte sagen til politiet, skete der ikke mere.

Både en adoptionsadvokat og en af de kvinder, der var blevet narret af den falske Ashley, fandt ud af, hvem hun i virkeligheden var. Hun var en psykisk og fysisk sårbar kvinde ved navn Gabby, og hun kendte den rigtige Ashley en smule. Gabby havde en hjertesygdom, som betød, at hun ikke selv ville kunne gennemføre en graviditet, som hun ellers drømte om.

Flere af ofrene anmeldte Gabbys falske profiler til Instagram, men der gik flere måneder, inden de falske profiler blev fjernet. ■

KILDE: BBC
AB

Med opslag som dette leder par efter vordende mødre, som vil bortadoptere deres barn.

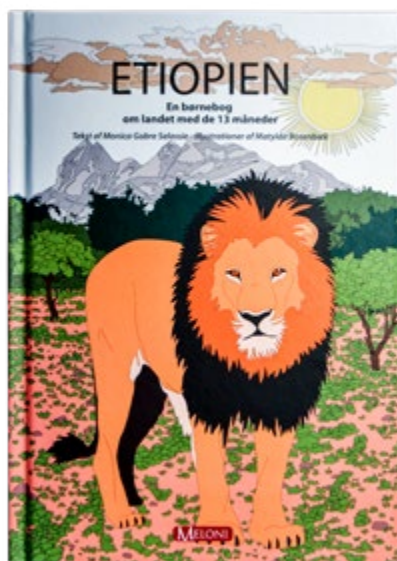
Etiopien i børnehøjde

AF JANNI PALMGREN

Janni Palmgren og sønnen Lucas, som er født i Etiopien, har læst billedbogen Etiopien og har skrevet en anmeldelse af den til magasinet.

Lucas på 11 og jeg har nydt den. Lucas synes, det var rigtig spændende at læse om de forskellige steder i landet. Fortællingerne om løven på flaget og om verdens ældste skelet optog ham meget. Vi lærte begge nye ting om Etiopien. Bogen formår at få et lands historie ned i børnehøjde, men bogen er også rigtig spændende og lærerig læsning for voksne.

Vi fik begge følelsen af, at bogen og billederne var en rigtig god appetitvæk-

ker til landet. Jeg har selv lyst til at læse samme slags bog om mange andre lande, for eksempel Italien, Japan, Peru og så videre. Og alle illustratio-

nerne er virkelig flotte. Der tænker jeg, at de mindre børn kan få rigtig meget ud af bogen bare ved at kigge på billederne.

Lucas siger, at han blev ret rørt, da han fik øjnene op for byen i bogen. Han havde kun tænkt på, at han kom fra Etiopien. Nu var der bynavne, han kunne forholde sig til. Han siger, det var fedt at læse om sit fødeland. Lige nu går det hele mest op i Fortnite herhjemme, men han formåede at blive fastholdt i bogen og ville gerne læse den højt for os andre.

Etiopien af Monica Gabre Selassie, illustreret af Matylda Rosenbæk, 32 sider, forlaget Meloni 2019, 264 kr.

Overskuddet fra den trykte bog går til foreningen Etiopiens børn. Køb den online eller på www.rosselinfodesign.com. Kommer også som e-bog i løbet af efteråret 2020.

Roman om en rejse tilbage til Vietnam

AF NINA GATH

Romanen Næsten lykkelig af Anne Hjelmsø handler om den vietnamesiske pige Maja, som kommer til Danmark under Vietnamkrigen – bragt hertil af en dansk sygeplejerske, som arbejder på et vietnamesisk hospital. Maja bliver adopteret af et barnløst par og får en tryk opvækst hos dem.

Bogen lægger ud med at beskrive Majas ankomst til Sydsjælland ud fra det lille barns synsvinkel. Forfatteren forsøger at beskrive, hvordan det måske kan opleves at ankomme til et nyt land, omgivet af fremmede mennesker med et uforståeligt sprog. Det beskrives også, hvordan hun bliver mobbet, har svært ved skolearbejdet, og hvordan hun savner det, hun kommer fra, men som hun ikke rigtig kan huske. Denne første del af bogen synes jeg er ret velskrevet.

I bogens anden del er Maja blevet voksen, kontoruddannet og gift. Men efter en voldsom skilsmisse beslutter hun pludselig til at sige sit job op og rejse til Vietnam. Maja møder mange venlige mennesker, men det virker en anelse urealistisk, at hun hurtigt hjælpes til at få et job og efter kort tids sprogundervisning stort set kan sproget. Mod slutningen af bogens anden del får hun hjælp af sine nye vietnamesiske venner til at søge efter sin biologiske mor i Ho Chi Minh City. Det er dog ikke denne søgen, der fylder bogens anden del. Det er i højere grad Majas relationer til de mennesker, hun møder, og livet i byen og på landet, som er i fokus.

I bogens tredje del er Maja vendt hjem til hverdagen, som på mange måder ændrer sig – jobmæssigt såvel som på det personlige plan. På hvilke måder skal ikke afsløres her, men Maja er mere selvsikker og afklaret med sig selv.

Bogen har Majas adoption som ramme, men det er som om, at forfatteren har alt for mange emner på hjertet, som skal ud gennem bogens øvrige personer – som for eksempel beskrivelsen af den psykisk ustabile (psykopatiske?)

ægte mand, den demente mor, intrigerne på advokatkontoret, kærestens psykiske problemer. Det er, som om disse sidehistorier ofte helt overskygger Majas historie, og hun derfor aldrig rigtig kommer ind under huden på læseren.

Næsten lykkelig af Anne Hjelmsø, 364 sider, forlaget Brændpunkt 2020, 250 kr.

At flyve før man bliver født

I disse år ser vi værker produceret af transnationalt adopterede, som gør os klogere på, hvad adoption er, og hvordan det kan føles. Senest i rækken står Omkring floden Han af Park Yung Rang aka Joan Rang Christensens poetiske debut, der netop er udkommet. En bog, som indsigtfuldt og humoristisk udfolder den lille historie i den store og giver krigen et menneskeligt ansigt.

AF ANITA FRANK GOTH

»Krigen« står der på første blodrøde side i Omkring floden Han. Dermed udpeger Park Yung Rang aka Joan Rang Christensens (aka = alias, red.) poetiske univers allerede på første side sit afsæt i den blodige krig mellem Nord- og Sydkorea i årene fra 1950-1953. En krig, hvor stormagterne jonglerede med mange menneskers skæbne.

Park Yung Rang aka Joan Rang Christensen giver i Omkring floden Han, der er en samling af digte, kritisk prosa og glimt af smertefuld historie, krigen et menneskeligt ansigt. Hun er født i Sydkorea i 1976, adopteret og opvokset i Danmark, og i bogen udfolder hun samtidig sin egen identitetssøgen. Og lyder navnet Joan Rang Christensen bekendt, så er hun allerede prisbelønnet som dramatiker og forfatter.

38. breddegrad

Første del af Omkring floden Han åbner efter det blodrøde faneblad med månederne »juni/september/oktober/november/december« og udpeger dermed de afgørende måneder i 1950, hvor Koreakrigen bryder ud, og slaget går frem og tilbage hen over 38. breddegrad mod floden Han.

Omkring floden Han trækker os ind i historiens vingesus og stormagternes skakspil om Korea og Asien. Og digtsamlingen minder os om, at de 70 års adskillelse mellem Nord- og Sydkorea kunne være ophævet, hvis ikke USA med George Bush i spidsen skulle spille med musklerne i O'erne og kalde den 38. nordlige breddegrad for ondskabens akse. Samtidig peger digtsamlingen også på nogle af de blinde punkter, der er udbredt her på 55. nordlige breddegrad – det vil sige i Nordeuropa. Et af dem er, at vi ofte betragter den kolde krig i et europæisk perspektiv og anser den for afsluttet med murens fald i 1989.

Men på den 38. breddegrad raser den stadig: »Her ser vi tydeligt, hvordan den kolde krig udfolder sine isfrosne vinger«,

som Park Yung Rang aka Joan Rang Christensen skriver. Og konsekvensen af de isfrosne vinger er, at mennesker aldrig kommer hjem eller bliver genforenede og er knækkede indeni. 70 år er lang tid til at udrede fortidens komplicerede tråde.

Adoptionens baggrundscene

»Man siger, at vi blev bortadopteret på grund af krigen. At krigen var årsagen til, at det startede. Efterfølgende syntes man, at det var en god idé, og så blev man ved.«

Sådan lyder første strofe i det næste digt, der senere udpeger et »os« og »jer«, de adopterede og adoptanterne, som mødes på baggrund af krigen i Korea. Et land, man finder ved næsten at grave ned til kineserne. Herfra. For selvom Omkring floden Han er sorgfuld, mister den aldrig den humoristiske tone – og koreanerne finder man ved, at man »drejer lidt til venstre«.

At bære det ubærlige

Park Yung Rang aka Joan Rang Christensens identitetspapirer er skrevet på gule og rosafarvede pergamenttynde ark. Og siden sit 18. år har hun forsøgt at udrede de komplicerede tråde omkring sit ophav. Et udredningsarbejde, der møder modstand. Både her og der. Og jeget opdager, at den udpegede danskhed bærer tilfældets musik i sig. For hun kunne lige så godt være blevet tysker, erfarer hun.

Eller som der står: »Når jeg taler om adoption, taler jeg om krig.« Og krigen har mange ansigter i Omkring floden Han. Den kræver af mange mennesker at bære det ubærlige og for bogens jeg også at rumme her og der, Danmark og Korea, rumme sit traume og sin splittelse, og samtidig have svært ved at italesætte det, uden at nogen tager anstød af det eller føler sig anklaget.

Banener, kirsebær, stikkelsbær og hårde kokosnødder

Anden del indledes med ordene: »Laksen svømmer op imod strømmen til sit fødested« skrevet på violet papir, hvorefter vi får at vide, at Koreakrigens første fredsforhandlinger begynder i juli 1951. Men det er også her, bogens jeg langsomt forsøger at slutte fred med sig selv, slippe ud af den hvide boble – og ikke være som japaneren og clairvoyanten i 1997 siger til jeget: »Du er som en banan/gul udenpå/hvid indeni.« Hvorpå jeget i 2009 tager hele frugt- og farveskalaen. Lige fra mangoens gule farve med et indre grønt raseri, til det røde kirsebær med hvidt sorgfuldt

Omkring floden Han af Park Yung Rang aka Joan Rang Christensen, 148 sider, Forlaget Rebel With a Cause, København 2020, cirka 200 kr.

kød eller den brune ubrydelige kokosnød »med tre behårede øjne, der stirrer ondskabsfuldt på dig«.

Park Yung Rang aka Joan Rang Christensen er netop som laksen, der hele tiden svømmer op imod strømmen og er splittet mellem her og der – Sydkorea og Danmark. Splittelsen vises for eksempel ved at have et opslag, hvor der i digtet på venstre side står:

*»Mit hjerte græder.
Ens hjerte græder når man er koreaner.
Det er en del af den koreanske natur.
Krig er krig
og efter en krig
skylder alle alle alt.«*

Og på den anden side står digtet Holberg:

*»De siger, man kan joke om alt.
De siger:
Det er godt at bruge humor, når man skal tale om alvorlige ting.
Folk ønsker ikke at få kritik eller blive hængt ud,
med humor kan du nemmere få folk til at høre efter.
Danskerne er ikke så meget for alt det der tunge.
(...)
Selvom de griner, tænker de over det.
Bagefter.«*

Som i teatret er de to ansigtsmasker med opadvendte og nedadvendte mundvige tæt forbundne, og splittelsen mellem Syd- og Nordkorea, kommunismen og kapitalismen, bliver ikke et valg mellem enten eller, hvidt eller sort, men et forsøg på at forstå. Vanskeligheden vises for eksempel i sporet med terroristen Kim Hyun Hee, der i fuld overbevisning slår ihjel for Nordkorea i Sydkorea og ender som sydkoreaner. Eller gør hun? Måske er Kim Hyun Hee bare en fiktion opfundet af CIA? Men splittelsen er også, »når man vågner om natten med bankende hjerte, og man er sikker på, det er, fordi ens familie stadig er i live og lige netop i dette øjeblik har tænkt på en. Når man har trang til at være hos sine elskede, og disse personer aldrig nogensinde har eksisteret.«

Af ris er du kommet

Digtsamlingens tredje del indledes af et gult faneblad, hvorpå der står: *»Af ris er du kommet.«* Vi følger nu Koreakrigen til 1953, hvor våbenstilstandsftalen underskrives med 38. breddegrad som skillelinje, ved udmundingen af floden Han.

Det er også her i tredje del, hvor digterjeget eksplicit insisterer på retten til at være blevet født og leve et autentisk liv, selvom det gør ondt at sige det, som det er, når man skal tale med de hvide om de gule – selvom de hvide får ondt i ørene. Og selvom det er svært at blive kaldt gul.

Bogens sidste del er indledt af et hvidt faneblad med ordene: Park Yung Rang. Og lige som vi i første del blev kastet ind i juni 1950, hvor Koreakrigen brød ud, anden del, hvor de første fredsforhandlinger i 1951 blev indledt, og tredje del, hvor våbenstilstandsftalen bliver underskrevet, taler Koreakrigens konsekvenser deres tydelige sprog i digtsamlingens sidste del.

De blodrøde tabstal med 2.500.000 koreanere, 36.000 amerikanere og 4.000 FN-soldater peger sammen med digterjegets koreanske navn på fanebladet og de efterfølgende digte på grundlaget for det transnationale adoptionssystem og den smerte, der følger: *»Der er ingen historie/om dengang jeg blev født.«* Der er ingen at drage til ansvar, når man vil kende sit ophav, heller ikke når systemet pludselig ændrer ens fødselsdato.

*Ikke enten eller – men både og
Når man er adopteret, kan man ikke blive voksen.
Det er en fælde indbygget i sproget.*

*Betegnelsen »adopteret« anvendt som subjekt
er en politisk, retorisk og social konstruktion.*

*Når man er adopteret, kan man godt skifte nationalitet,
men man kan ikke få lov til at blive voksen.*

Sådan står der i bogens anden del, og senere vil digterjeget da også rigtig gerne »have fat i den fyr, som skrev den bog – Enten Eller.« Hun vil nemlig gerne diskutere et par ting med Søren Kierkegaard, men vil også gerne »benytte lejligheden til at rette opmærksomheden mod« litterære værker om andre adopterede som Ødipus og Smerdjakov. De skaber splid og ravage; den eneste adopterede, det ikke gælder for, er Superman – en af bogens mange Hollywood-figurer:

*»Kun Superman er som adopteret en gave til menneskeheden.
Og hvorfor? Fordi han er Både Og.
Han er BÅDE Clark Kent med de kiksede briller OG Superman
med superkræfter og underbukserne uden på tøjet.
Han kan både flyve og arbejde på kontor.*

Problemet er ikke ham selv, men hans omverden.

*Hvorfor er der ikke plads til både at flyve og arbejde på
kontor i vores verdensbillede?»*

Og netop det at tænke dobbeltheden ind står helt centralt gennem hele bogen. Den er også illustreret ved digterens navn. Eller som der står i et af bogens sidste digte:

*»Hvem ved, hvor langt man skal gå
før man falder?*

*Og hvem har fundet på
At man skal kravle før man kan gå?*

*Mig siger det ingenting.
Jeg fløj, før jeg blev født«*

Park Yung Rang aka Joan Rang Christensen fremskriver sin egen, unikke identitet og klare stemme i en mosaik af forskellige teksttyper, der bidrager til at forstå kompleksiteten i den rå og hjerteskerende historie. Både den store og lille. ■

Hyo er meget inspireret af asiatisk filmkunst.

ANMELDELSE

Rødder begge steder

AF ANNA BRIDGWATER

Hyo Cortzen er født i Sydkorea og er opvokset på Sjælland med sine danske forældre og en koreanskfødt storebror. Nu er han 29 og uddannet skuespiller og står bag kortfilmen *Otosan*, som er inspireret af hans egne erfaringer.

»Vi havde ikke budget til at tage til Sydkorea med et stort hold. Så hvordan kunne jeg få min oplevelse som adopteret ind i en film, der foregår i Danmark? Jeg kender en ældre japansk mand her i Danmark, og så tænkte jeg, at jeg kunne lave den historie, jeg havde i hovedet, med ham.«

»Så filmen handler om, at denne mand opsøger sin søn, som er halvt sydkoreansk og halvt japansk og bort-adopteret til Danmark. Sønnen er ung og vred, lige som jeg var som yngre. De to åbner op for hinanden, måske ikke som far og søn, men de får et godt forhold til hinanden. Så der er en distance til min egen historie.«

Filmens titel *Otosan* betyder far på japansk og er dermed en hentydning til filmens tema. Hyo spiller hovedrollen og har skrevet et omrids af filmens fortælling, men har fået hjælp af andre til instruktion og manuskript, for det var vigtigt, at filmen blev så god som muligt.

»Filmen handler om det usagte. Hvis man ikke kan forstå hinanden, er man nødt til at være mere til stede og på en anden måde end ellers. Og Google Translate kan give nogle meget komiske oplevelser. Det var det, jeg gerne ville fortælle – hvordan det var at mødes for første gang.«

Mødet mellem filmens far og søn foregår i Danmark, ikke Sydkorea, men der er elementer af Hyos egen rejse tilbage til Sydkorea i filmen.

»Selvom det er en fiktionsfilm, så ligger den tæt på mig. Jeg har haft be-

hov for at fortælle historier om at være adopteret. Man ser ikke ret mange film i Danmark om adoption eller om det at være dansk-asiat, selvom der er mange, der er adopteret, især fra Sydkorea.«

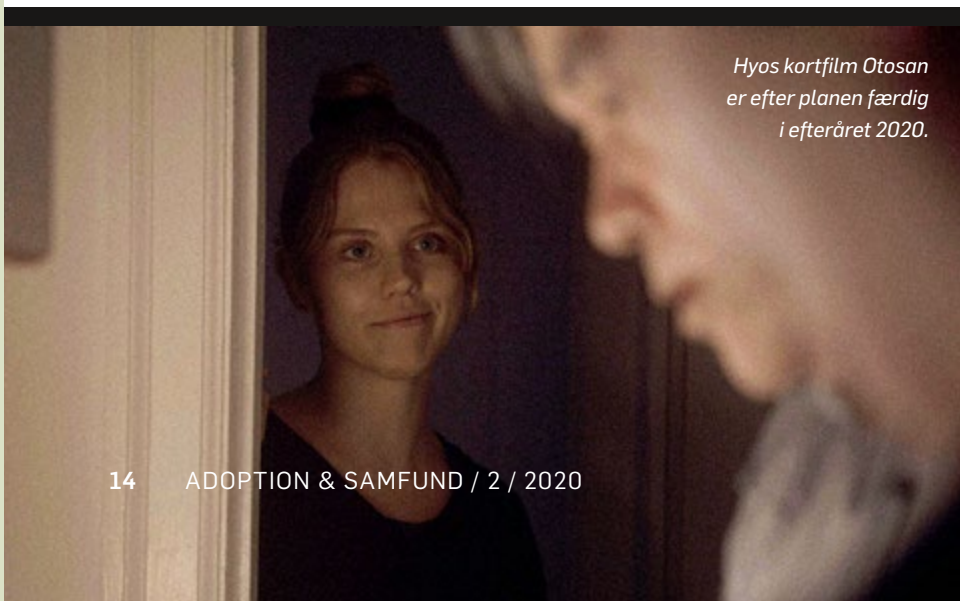
Genert teenager

I Hyos danske familie har der altid været åbenhed om adoption, og hans familie har set en masse andre familier med sydkoreanskfødte børn til årlige træf. Men adoptionen har alligevel tidligere givet knaster i Hyos liv.

»Da jeg var mindre, havde jeg en god opvækst. Så fik jeg udfordringer, og jeg blev stille og genert, og jeg blev drillet med, at jeg var asiat. Jeg havde en del år med lavt selvværd. Min relation til min adoptivfamilie var ikke god. Jeg var ung og vred, fordi jeg var blev foræret bort af min sydkoreanske familie, og der var ting herhjemme, der ikke fungerede.«

Hyo begyndte at opsøge fiktionens verden. »Jeg blev glad for film og teater. Det var fedt at se et sted, hvor der var så mange følelser, når nu jeg var så genert. En af mine drømme var at være skuespiller. Så blev jeg ældre og be-

*Hyos kortfilm *Otosan* er efter planen færdig i efteråret 2020.*

Otosan betyder far på japansk, og det er en japansk skuespiller, der spiller faderen i kortfilmen.

NY FILM

gyndte at udforske asiatisk kultur. Jeg så film og dyrkede kampsport, og det var en stor hjælp. Ubevidst tænkte jeg over, hvem min sydkoreanske familie er – hvor er mine rødder?»

Teater førte til Sydkorea

Det blev indirekte interessen for teater, der førte Hyo til Sydkorea. »Da jeg var 23, startede jeg på dramaskole. Jeg var til teaterfestival i Marokko, hvor jeg mødte et sydkoreansk dramahold. På grund af dem rejste jeg til Sydkorea, begyndte at søge efter min sydkoreanske familie og fandt mine forældre. De ville gerne mødes med mig. Jeg var sammen med dem en hel uge, og den oplevelse var kompleks. Det var lidt surrealistisk, og jeg følte, at jeg kendte dem, men alligevel ikke. Der var også en sprogbarriere. Vi brugte Google Translate,« fortæller Hyo, som netop brugte detaljen med Google Translate i sin kortfilm. Men det var ikke kun sproget, som var anderledes i Sydkorea.

»Min sydkoreanske familie turde åbne mere op, end man gør i Danmark. Men mødet var rigtig positivt. Det hul, jeg havde i min sjæl, voksede sammen.«

Hyo er bevidst om, at han var heldig, fordi han fandt sin sydkoreanske familie uden store problemer, og fordi det viste sig, at den historie, hans danske familie havde fået fortalt om hans baggrund, i det store hele passede.

»Jeg synes, jeg er sluppet let i forhold til andre. Jeg kunne få årsagen til, hvorfor jeg skulle bortadopter.«

Tilgivelse

I dag omfavner Hyo begge sider af sin dansk-asiatiske baggrund. »Jo ældre jeg er blevet, jo mere er jeg blevet bevidst om, at mine rødder er begge steder. Da jeg var yngre, havde jeg et had-kærligheds-forhold til Danmark. Men jeg finder mere og mere ud af, at man bliver nødt til at træffe et valg om, hvem man er.«

Hyo mener ikke, at et menneskes identitet er mejslet i sten for resten af livet. Alt kan ændre sig. »Jeg skal også være i proces som menneske. Men min respekt for Danmark er blevet større, siden jeg var i Sydkorea. Jeg blev interesseret i, hvem mine danske forældre var.«

I dag er Hyo et anderledes positivt sted i livet, end da han var yngre: »Jeg blev nødt til at se mig selv i spejlet og

sige, at jeg ikke kunne blive ved med at bære nag over en masse ting, jeg ikke kunne styre. Jeg var nødt til at kigge frem. Jeg kan ikke kontrollere det, der skete i fortiden, men jeg kan kontrollere det, der skal ske nu. Jeg tror på at tilgive og elske, og man bliver bedre til at være til stede i livet, hvis man kigger frem.«

Så tilføjer han: »Budskabet er, at man sagtens kan danne sig en god relation til sine medmennesker, uanset om man har lyst til at putte en titel på hinanden eller ej – samt at i stedet for at kigge tilbage på det, som er sket, så er det vigtigere at være til stede her og nu og kigge fremad. Jeg har haft en del negative oplevelser som adopteret og har også hørt andres negative historier. Men min oplevelse, da jeg var i Sydkorea for at opsøge min familie, var så følelsesmæssig god og bitter-sød, at jeg som fortæller gerne ville inddrage de elementer i filmen og lave en film med et positivt budskab, da det afspejler mine egne oplevelser. Jeg vil meget gerne fortælle flere historier om adoption og forhåbentlig bringe flere nuancer ind, men det må blive i fremtiden.« ■

Adoption & Samfund har støttet produktionen af Otosan med et mindre beløb.

Sponsorbarnet er en hjertesag

Irene har tabt sit hjerte til sit fødeland Colombia og er glad for at kunne gøre en forskel for en colombiansk pige, der vokser op i et udfordret område.

AF ANNA BRIDGWATER

Via PlanBørnefonden er Irene Marcela Jørgensen sponsor for den seksårige colombianske pige Saraya, som bor med sin unge, enlige mor i en fattig provins, som har udfordringer med fattigdom og de mange konsekvenser af den væbnede konflikt mellem forskellige narkorelaterede bander. Det går blandt andet ud over piger og unge kvinder, der udsættes for mange overgreb.

Den 28-årige Irene Marcela bor i dag i Dyssegård, men blev adopteret fra Colombia, da hun var otte måneder gammel. Hun har siden besøgt landet to gange, hvor hun blandt andet har arbejdet frivilligt for at hjælpe udsatte børn, ligesom hun har opsoget det sted, hvor hendes gamle børnehjem lå.

Hvorfor har du valgt at støtte PlanBørnefondens arbejde?

Jeg kunne have støttet andre organisationer, men jeg synes, det er en god organisation med værdier, jeg kan lide. Jeg kan lide, at de har fokus på ligestilling, og så ville jeg gerne have et sponsorbarn i modsætning til at støtte en hel organisation.

Jeg kan lide PlanBørnefondens fokus på det individuelle barn via breve og billeder, for jeg kan være lidt tættere på, end hvis jeg bare gav penge. Jeg kunne godt tænke mig en endnu mere menneskelig kontakt og kunne måske godt tænke mig at besøge hende en dag.

Hvorfor valgte du at støtte et barn i Colombia, som er dit fødeland?

Plan har mange programmer i Latinamerika, som er et område, der som betyder meget for mig, og jeg har en personlig tilknytning til netop Colombia. Jeg har været der et par gange og har arbejdet frivilligt i seks måneder for et projekt for socialt belastede børn i hovedstaden Bogotá. I min tid som

Irene er uddannet psykolog og arbejder med pædagogisk-psykologisk rådgivning i en kommune.

frivillig var jeg sammen med børnene fem dage om ugen. Vi havde fokus på at give børnene husly, så de ikke var alene hjemme eller strejfedede rundt på gaden efter skole, mens deres forældre arbejdede. Tiden med børnene blev brugt på at give helt basale ting, som børn har brug for i deres opvækst, som nærvær, samspil og leg, lektiehjælp og at tage på udflugter og få gode oplevelser sammen.

Derudover har jeg også besøgt mit gamle børnehjem to gange og set, hvilke vilkår de børn, der voksede op på børnehjemmet, havde. Det har selvfølgelig gjort stort indtryk på mig at opleve børns vilkår så tæt på, som jeg har haft mulighed for at gøre det i Colombia.

Helt personligt er det en kæmpe hjertesag for mig at kunne hjælpe børn, der står i en situation, jeg selv kunne være havnet i, hvis ikke jeg tilfældigvis var blevet bortadopteret.

Jeg vil gerne besøge Colombia mange gange i mit liv og gerne med korte mellemrum. Det har givet mig meget at komme tilbage til mit fødeland, og det sætter gang i nogle gode refleksioner i mig.

Er det vigtigt for dig at støtte et enkelt barn og i dette tilfælde en pige?

PlanBørnefondens fokus på ligestilling er generelt vigtig for mig. Plan støtter flere piger end drenge for at opveje noget af den ulighed, der er i verden. Piger i Colombia bliver udsat for diskrimination og kan have endnu sværere vilkår end drengene. Mange bliver seksuelt krænket, og mange bliver tidligt gravide.

Hvad betyder det for os mennesker at hjælpe andre?

Man kan have forskellige grunde til at ville gøre en forskel. Men jeg vil gerne være med at rokke ved den kendsgerning, at verden er utrolig ulige. Der er forskel på, hvilke risici og hvilken grad af tryghed et menneskeliv byder på, alt afhængigt af, hvilke socioøkonomiske vilkår man lever under. Man vælger ikke selv, hvor man bliver født, men det har afgørende betydning. Det betyder meget for mig at give en lille del af det, jeg ikke har brug for, til nogle, der har brug for det.

Hvad vil du råde andre til at overveje, hvis de gerne vil gøre en forskel for børn?

Man skal vide, at man ikke kan redde hele verden, og det er heller ikke et individuelt ansvar. Det skal jeg også lige minde mig selv om. Det er ikke min opgave. Men der er mange måder at gøre en forskel for børn. Man kan overveje, om den støtte, man giver, bliver givet med omtanke af den organisation, man støtter. Hvis det er tilfældet, skal man bare kaste sig ud i det. Det er næppe en beslutning, man kommer til at fortryde. Men selvfølgelig skal det gøres på en ordentlig måde. ■

Tre piger i Colombia. De har fået udleveret hygiejnekits, så de kan beskytte sig mod corona. De indeholder blandet andet håndsprit, mundbind, renseservietter og mere generelle hygiejneprodukter som deodoranter og tandbørster.

Det bedste for barnet er nærmiljøet

Signe Holme er kommunikationschef hos PlanBørnefonden, den organisation, som Irene støtter et barn igennem. Hun fortæller om organisationens arbejde i lokalsamfund rundt omkring i verden.

»Den bedste måde at gribe humanitært arbejde med børn an på er at sikre, at de vokser op i deres nærmiljø. Hvis vi skal bryde med skadelige normer og traditioner – diskrimination af piger, at piger får mad til sidst, omskæring, børneægteskaber med videre – så skal vi arbejde med hele lokalsamfundet. Så vi arbejder med familien, skolelærere, myndigheder – hele vejen rundt om barnet. Det er sådan, vi skaber bæredygtig forandring, i stedet for at arbejde med en-til-en-hjælp. Det går langsommere, men det er mere bæredygtigt.

Vi kan også se, at der nogle steder er etableret børnehjem – i den bedste mening – hvor kvaliteten af opholdet er så høj, at forældrene kan se, at et ophold på børnehjemmet kan give deres barn bedre vilkår, end de selv kan tilbyde, og vælger at lade deres barn bo på børnehjemmet. Det ønsker vi naturligvis ikke. Vi arbejder stort set ikke med børnehjem. Der er dog nogle steder, for eksempel i det sydlige Afrika, hvor vi arbejder indirekte med børnehjem eller opholdssteder for gadebørn, fordi nogle områder er så hårdt ramt af blandt andet AIDS, at nærmiljøet ikke kan tilbyde et barn den omsorg, der skal til for at sikre en god og tryk opvækst.«

En medarbejder fra PlanBørnefonden oplyser en dreng om, hvordan han beskytter sig mod corona. Oplysning er en stor del af indsatsen for at begrænse smitten.

Søskende med

Nogle børn kommer til verden i Danmark, og andre fødes i udlandet. Forskellige oprindelser kan betyde, at søskende har forskellige forudsætninger – men det behøver ikke gå ud over søskendeforholdet.

AF ANNA BRIDGWATER

Tre piger, tre baggrunde

Forældrene mente det godt, men havde ikke altid øje for, at et biologisk barn, et barn født i Sydkorea og et danskadopteret barn havde forskellige behov.

Tre søstre: En er forældrenes biologiske barn, en er født i Sydkorea, og en startede livet på et børnehjem i Danmark. Det er Alice, som er den ældste og forældrenes biologiske barn, der fortæller. Hun vil gerne være anonym, fordi hun siger: »Min ene søster er ikke så meget for at rode op i ting. Det er min søster, som er adopteret fra Sydkorea.«

Alice er i dag 51, og hun voksede op i en dansk provins sammen med søstre Lili fra Sydkorea og danskadopterede Frida.

»På papiret er jeg den ældste. Så kom Lili, da jeg var fire, og hun var tre eller måske fire. Der er tvivl om hendes fødselsdato. Det var som at få en veninde – vi blev pot og pande med det samme. Så fik mine forældre plejebørn. Først to teenagere, som ikke var der så længe. Det var et værre rykind og -ud. Så fik de et plejebarn på to år, da jeg var fem. Hendes mor var forsvundet,

og Frida havde været på et børnehjem. Så vi vidste ikke helt, om hendes mor ville komme igen, og det havde jeg mærket om. Vores forældre blev skilt, og så fik min mor lov til at adoptere hende alene, da Frida var omkring ti.«

Sammensat familie

Alice forklarer, at forældrene havde haft svært ved at blive gravide med hende, og tanken om adoption og plejebørn var nærliggende for dem.

»Det var en blanding af ideologi og lysten til børn. Min mor var glad for børn og ville rigtig gerne have mange børn.«

Som børn var Alice og Lili hinandens bedste venner.

»Jeg kan tydeligt huske, da hun kom, og vi hentede hende i Kastrup. For mig var hun en gave, og jeg elskede hende fra første blik. Jeg lærte hende dansk på tre måneder. Vi var meget

tætte, og vi var lidt strenge. Vi rottede os sammen mod Frida. Lili og jeg delte seng i mange år, og Frida blev holdt udenfor. Lili er meget dominerende på godt og ondt, og andre børn var bange for hende, fordi hun kunne slå hårdt, hvis der var racistiske bemærkninger.«

Forskellige behov

Tre døtre med forskellige forudsætninger havde forskellige behov. Men som udgangspunkt synes Alice ikke, at de tre piger blev behandlet forskelligt.

»Vi havde ens tøj på ligesom trillinger – der måtte ikke være forskel. Der blev egentlig altid gjort noget ud af, at der ikke skulle være forskel. Men det kommer an på, hvem man spørger. De andre ville måske sige noget andet.«

Omvendt kan Alice godt se, at der ikke altid var plads til individuelle behov i den specielle familiesammensætning.

»Min mellemste søster synes ikke, at hun har fået noget som helst. Hun er blevet klemmt, og jeg vil sige, at hun burde have fået langt mere opmærksomhed. Der er nogle ting, hun ikke har fået, og hun har oplevet mange svigt i sit liv.«

Den yngste havde nogle andre behov. »Den lille var meget babyagtig, da hun kom, fordi hun havde boet på spædbørnshjem.«

Det var ikke kun de adopterede søstres behov, som forældrene overså, mener Alice.

forskellige fundamenter

»Hvor meget plads var der til mig? Jeg blev en pleaser og en diplomat, og jeg var den artige, som fulgte mine forældres normer, hvor de andre skilte sig mere ud. Som søskende til adopterede bliver man måske lidt klemmt på et tidspunkt. Hvis der er børn med udfordringer, vil de tage fokus. Der bliver mindre tid, så man bliver måske lidt overset. Det kunne godt være, at jeg havde fået mere selvtillid, hvis jeg havde fået mere opmærksomhed.«

Men Alice mener slet ikke, at det var forkert at give søstrene mere opmærksomhed end hende. »Det er klart, med deres baggrunde. Jeg har aldrig været jaloux i forhold til mine søskende.«

Alligevel synes hun ikke, at forældrene altid har taklet forskellene med *gefühl*, for det var altid tydeligt for pigerne, at intellektuelle evner var vigtigere end andre menneskelige kvaliteter i forældrenes øjne, siger Alice. »De skulle have stimuleret især Lilis talenter og bakket op om hendes interesser. Men det, de syntes var interessant, var det vigtigste. De skulle have taget sig mere af hende, og de skulle have fået hjælp til at støtte hende. Da hun fik problemer som teenager, kunne det være gået helt galt. Hun har klaret sig, men det var ikke til at vide.«

Stort ansvar

Lili har sidenhen fundet ud af, at baggrunden for hendes adoption var løgn,

og desuden blev hun adskilt fra en bror, som hun kom til Danmark sammen med. De ting kunne forældrene ikke vide, men Alice synes, at forældrene burde have set de udfordringer, Lilis baggrund medførte.

»De skulle have dyrket den koreanske kultur. Det gjorde de slet ikke. Vi skulle have snakket om det. Men det var andre tider, og det prøver jeg at forsvare mine forældre med i mit eget hoved og af og til over for Lili.«

Endelig havde forældrene for travlt med deres egne liv, mener Alice. »Da de blev skilt, så vi kun min far hver anden weekend.«

Når man adopterer et barn, påtager man sig et stort ansvar, som forældrene ikke levede op til, siger Alice.

»De skulle ikke have taget de andre plejebørn, men skulle have koncentreret sig om det projekt, de var gået i gang med. De skulle have koncentreret sig om deres børn. Min mindste lillesøster havde brug for at blive stimuleret. Og det er en meget stor psykologisk opgave at få et barn et andet sted fra.«

Måske er der dog en fordel ved forældrenes manglende fokus: »Vi er alle blevet meget selvstændige,« siger Alice.

Gaver

På et andet område er de tre søstre også ens: »Vi er alle sammen sådan

nogle, der har været gift med den samme i mange år.«

Alices stemme bliver varm, når hun taler om sine søstre. »Jeg vil aldrig undvære dem. For mig har det været godt at få dem – en gave til den lille forældede pige, som ikke skulle være enebarn. Jeg synes, der er meget kærlighed mellem os, men jeg kan kun svare for mig selv. Mit liv ville være kedeligt uden mine spændende og fascinerende søstre. Når vi tre er sammen, har vi det rigtig sjovt.«

I dag er Alice især tæt på Lili, som er tættest på hende aldersmæssigt. »Det er ikke sådan, at vi snakker om dybe, psykologiske ting, men vi kan godt lide at være sammen.«

»Mine to søstre ser hinanden mere, end jeg ser min mindste lillesøster. Min mindste søster og jeg har det fint sammen, men vi ses ikke på tomandshånd, og hun har stadig lillesøsterrollen.«

Endelig mener Alice også, at hendes søstre har gjort hende klogere. »Frida giver mig indblik i nogle verdener, jeg ikke kender. Det giver rigtig meget. Jeg har også fået en indsigt i racisme på grund af min søster Lili, og jeg er blevet klar over, at der findes racisme i Danmark. Vi har sikkert alle sammen bias, men jeg er blevet mere bevidst.« ■

De tre søstre optræder anonymt, men deres rigtige identiteter er redaktionen bekendt.

Som de fleste andre søskende

»Jeg kom med et fly, og min lillebror kom med storken«. Maria synes, at forældrene altid har behandlet dem ens.

»Omsorgsfuldt, trygt og pålideligt.« Det er ikke svært for Maria at sætte positive ord på sit forhold til sin bror.

Der er mindre end to års aldersforskel på Maria og hendes lillebror, selvom Maria er adopteret fra Indien, og broderen er forældrenes biologiske barn.

Maria på 26 læser bachelor i sundhed og kultur på RUC. Hun var 10 måneder gammel, da hun blev adopteret til Danmark, og hun voksede op i Allerød. Da hun var et år og 11 måneder, fik hun en lillebror. »Der gik et par måneder, efter jeg kom, og så blev min mor gravid.«

»Jeg kunne forestille mig, at nogle mennesker ville tænke, at det biologiske barn ville få mest opmærksomhed. Og det er jeg også blevet spurgt om. Jeg synes bare, at jeg ville fortælle, at man kan have en familie som vores, hvor alle får den samme omsorg.«

Maria kan slet ikke huske tiden inden, hun fik en lillebror. »Vi har det godt sammen, og vores forældre har behandlet os meget ens; de har aldrig gjort forskel. Vi har haft hver vores ting at kæmpe med, og derfor har vores forældre været obs på forskellige ting hos os.«

»Jeg plejer at sige, at jeg kom med flyveren, og min lillebror kom med storken. Jeg har altid fået at vide, jeg var adopteret, og den ene af os har ikke

Maria ved en historisk minaret i New Dehli.

fået mere opmærksomhed end den anden.«

Legede sammen

Maria fortæller, at den udvidede familie også behandlede hende og broderen ens.

»Da vi var små, lavede vi det samme, som de fleste søskende gør. Spillede PlayStation, legede med Lego, biler, legede med pokemonkort, lavede juledekorationer. Og vi blev uvenner over de samme ting, som andre søskende bliver uvenner over.«

I skolen blev Maria af og til drillet med sit udseende. »I de mindre klasser gjorde min bror ikke så meget, men da

vi blev ældre, blev han god til at bakke mig op. Han var solidarisk med mig.«

Da de blev ældre, fyldte de to søskende ikke så meget i hinandens liv.

»Der gik et par år, hvor han tog på efterskole, og så tog jeg på højskole. Vi har valgt forskellige veje i livet og har ikke altid set hinanden så meget. Vi er ikke vokset fra hinanden, men vi har fundet hver vores. Min lillebror arbejder fuldtids i et byggemarked, og jeg har et studiejob, er aktiv i FDF og er politisk aktiv, så jeg er ikke så spontan. Men det hænder, at vi opsøger hinanden. Sidst vi sås, var vi sammen med vores forældre og gik tur i Gribskov og lavede mad på bål. Vi har også spillet brætspil sammen.« ■

Ingen forskel

»Kærlighed, troskab, venskab.« Sådan beskriver Schannie Bursøe sit forhold til sin lillesøster. Schannie er 48, hendes søster er 10 år yngre.

»Jeg blev adopteret fra Bangladesh, da jeg var næsten seks. Og så blev min mor gravid, da jeg var næsten ti. Derfor har jeg en søster, der er ti år yngre end mig. Jeg har været så heldig, at mine forældre har været gode. Det er dejligt, at min søster og jeg er så tætte.«

Skønt med en lillesøster

Schannie beskriver en tryk barndom syd for København.

»Da jeg var barn, havde alle de andre børn søskende. Så det var fantastisk, da jeg fik at vide, at jeg skulle have en lillesøster. Mine forældre lagde en del ansvar på mine skuldre med hensyn til pasning og hjælp med skolen i hverdagen, da jeg havde alderen og lysten til at hjælpe. Ansvar var godt for mig i den positive retning, så jeg kunne blive selvstændig og ansvarsbevidst og lære, hvad omsorg var. Det var fantastisk at have en lillesøster, som jeg kunne passe og pleje i stedet for mine dukker. Det var også lidt irriterende, men jeg blev 100% inddraget. Jeg synes selv, vi har haft en rigtig god opvækst. Vores forældre har aldrig gjort forskel på os.«

»Der var så stor aldersforskel, at der ikke var nogen konkurrence eller jalousi. Jeg er sikker på, at det havde været noget helt andet, hvis der ikke havde været den store aldersforskel. Jeg havde min farmor og farfar, og jeg var deres øjsten. I lang tid var jeg deres eneste barnebarn. Da min søster kom til verden, havde de ikke de samme ressourcer, så de kunne ikke give det samme til min søster, hvilket hun på ingen måde bærer nag over. De betød rigtig meget for mig og var til stor hjælp for mine forældre med hensyn til pasning i sommerferierne.«

Opbakning

Schannie manglede aldrig legekammerater på vejen, og hun synes ikke, at hun oplevede racisme.

»Min søster og jeg har talt om, at jeg var mørk. Der var en anden pige på vejen, der kom fra Sydkorea. Hun fik også en biologisk lillesøster, og der blev gjort forskel på de to. Så det var ikke nemt. Hun blev drillet virkelig meget, men det gjorde jeg ikke. Jeg kom med i den populære klike, og selvfølgelig har

nogle sagt nogle småting indimellem, men det har jeg ignoreret. Og min klike har bakket mig op. Min søster var ikke til nogen hjælp, fordi hun var så meget yngre, og hun blev ikke drillet med, at jeg var anderledes. Vi har gået i samme skole. Det var skønt for hende at have en storesøster i skolen.«

Som en klassisk storesøster var det Schannie, der viste vejen for lillesøsteren, og lillesøster har trådt i hendes fodspor.

»Min søster har fulgt i mine fodspor ind i rejsebranchen. Nu har hun tvillinger på seks, og min mand og jeg har adopteret en pige fra Indien, som er seks. Så vores børn leger sammen på kryds og tværs.« ■

Schannie er både adopteret og adoptivmor til en lille pige fra Indien.

Vi gør masser af forskel på dem

Fire børn, som indbyrdes ikke er biologisk beslægtet: Sådan ser Sallys familie ud.

»Vi har Karla på 18 og Lukas på knap 16, som begge er adopteret fra udlandet. Så har vi vores biologiske datter Frida, som er 13, og så har vi et plejebarn, en lille pige på lige under et år, som ikke er af etnisk dansk oprindelse.«

Sally er 46, og hendes mand er 55. De bor i Vestjylland, hvor Sally lige nu går hjemme med det yngste barn.

Sally forklarer, at det ikke var parrets oprindelige plan at skabe en familie på den måde. Men hun har altid elsket børn.

»Jeg havde altid forestillet mig, at jeg skulle have fire børn. Jeg drømte om en stor børneflokk. Det har været en higen i mig. Vi havde fået de to store og var godkendt til at adoptere nummer tre, da jeg blev gravid. Men det var ikke det, jeg gik og drømte om, for på det tidspunkt havde jeg forestillet mig, at jeg skulle have tre afrikanske børn. Jeg havde dårlig samvittighed, men heldigvis voksede kærligheden samtidig med maven.«

Forældrenes valg

Sally er meget bevidst om, at det er hendes og mandens valg at få så mange børn.

FOTO: BEN WICKS / UNSPLASH

*Sally har altid ønsket sig en stor familie.
Nu har hun fire børn med hver deres historie.*

»Vi har aldrig ladet dem blive involveret i, om vi skulle udvide familien. Det var et voksenansvar.«

»Karla var ikke ret gammel, da vi fik Lukas. Da vi hentede ham, sagde hun, »Jeg synes, at babyen skal hen til sin egen mor.« Da vi så fik Frida, syntes Karla, at det var spændende. Men Lukas var afvisende. Vi regnede med at adoptere et barn mere, og ventetiden var fem år, så vi havde forestillet os, at vi fik en efternøler. Men pludselig stod jeg med en nulårig, en toårig og en fireårig. Lukas var slet ikke klar til at blive storebror. Det var svært. Vi havde det sådan, at det var et vilkår. Børn beder aldrig om søskende. Vi har taget hensyn til dem på den måde, at vi har givet dem alenetid, når de havde brug for det.«

Da Sally og hendes mand havde de tre børn, to adopterede og et biologisk, tænkte de, at familien ikke skulle udvides yderligere.

»Vi syntes ikke, at vi havde økonomisk overskud til at adoptere et barn mere, så det droppede vi. Men jeg el-

sker at have små børn. Jeg tænkte, om ikke jeg kunne blive gravid igen?«

Ny mulighed

Så tanken om flere børn rumsterede i Sallys sind, men motivationen kom et andet sted fra, end hun havde regnet med.

»Da børnene var små, arbejdede jeg som folkeskolelærer. Senere skiftede jeg til at undervise voksne. Jeg havde ikke tænkt, at jeg skulle have et plejebarn, for jeg tænkte, at det var for hårdt for adopterede børn at risikere at miste en søskende (hvis plejebarnet flytter, red.). Men jeg ombestemte mig, blandt andet fordi jeg ikke ville tilbage og arbejde i folkeskolen, og jeg havde så meget brug for selv at bestemme, hvad jeg lavede. Jeg havde lige taget en efteruddannelse, som kvalificerede mig til at undervise voksne. Så var der nedgang inden for mit arbejdsområde, og jeg oplevede, at næsten alle mine kolleger forsvandt – de blev fyret eller fandt andet arbejde. Samtidig tænkte jeg, at mine børn var blevet så store, at

de bedre kunne forholde sig til det med et plejebarn. Jobbet virkede perfekt: Hvis der var noget, jeg havde erfaring med, så var det at arbejde med tilknytning og børn med traumer, så det var oplagt at blive plejefamilie.«

Sådan blev det: Sally og hendes mand passer på en lille pige, hvis mor ikke kan tage sig af hende.

»Vi har haft den mindste, siden hun var nyfødt. Med plejebørn ved man jo aldrig, hvad der sker – måske bliver det langvarigt, måske ikke? Der er en risiko. Et perspektiv, som jeg ikke havde tænkt på, er, at den yngste jo har en mor, som hun ser. Jeg synes, at det, at den yngste lærer sin mor at kende, er værdifuldt. Men med vores adopterede børn, så har den ene en mor, som er død, og den anden kan vi ikke komme i kontakt med.«

Storfamilie

Børnene kan godt se en fordel i, at der er mindre søskende.

»Da vi skulle have plejebarn, ville vi gerne høre deres mening, men vi gjorde dem også klart, at det var en voksen-

beslutning. De var alle sammen skeptiske, men de er vilde med hende nu. Og da vi spurgte dem, om vi skulle have et plejebarn mere, syntes de, det var dejligt, hvis jeg skulle gå hjemme i stedet for at gå på arbejde. De sætter meget pris på det. De har lagt mærke til, at jeg hele tiden bager boller.«

Familien er sammensat, men hverdagen er ligesom i alle andre børnefamilier. »Jeg tænker, at de er søskende ligesom alle andre. Den næstældste og den yngste på 13 har aldrig haft et godt forhold. Det har altid været kompliceret, og det er det stadig. Men jeg tror, det ville have været det samme, hvis de alle sammen var biologiske, eller alle var adopterede. Jeg tror, det måske har noget med timing at gøre. Han var ikke klar. Han ville have haft gavn af at få ro, til han var fire-fem år, inden der skete noget. Og han er stadig et barn, der har brug for, at alt bliver planlagt, så han er forberedt.«

»De to store var bedste venner, da de var små, og det er tydeligt, at de vokser fra hinanden nu. De store piger har et almindeligt søskendeforhold. De

kan være gode venner, og de kan være uvenner, og de kan rotte sig sammen. De er begge fuldstændig forelsket i babyen og finder et fællesskab omkring tøj og makeup. Det er svært at sige, hvad der skyldes det ene eller det andet – søskendeforholdet eller deres personlighed.«

Forskellige behov

Uanset hvad, så har Sally og hendes mand valgt at behandle børnene individuelt. »Jeg kan ikke råde andre til at gøre ting på en bestemt måde. Vi gør masser af forskel på dem, fordi de ikke har samme behov. Vi kører ikke millimeterdemokrati. Jeg tror, at uanset hvilket af vores børn, man spurgte, så ville de sige, at der ikke gøres forskel. De ved godt, at de ikke altid får det samme, for vi kigger på dem i forhold til alder, og hvad de kan og må. Pigerne klager måske, »Hvorfor kan Lukas ikke gøre det der?«, eller den mellemste siger, »Hun er den store, så hun må dit og dat.«

»Vores søn har udfordringer, som påvirker søskenderelationen. Og pigerne

kan blive sure på ham, fordi jeg ikke stiller de samme krav til ham. Pigerne kan godt synes, at de skal præstere mere, end han skal. Det er svært især for nummer tre, fordi hun jo er yngre.«

Det eneste, Sally gerne ville have gjort anderledes, er sin egen arbejds-situation.

»Der var to år, der var megahårde, da min barsel var slut efter nummer tre. Hvis jeg havde kunnet, havde jeg været mere hjemme og måske kun arbejdet 25-30 timer. Jeg har lige gået hjemme med den yngste, og jeg har oplevet, at det har gjort en positiv forskel for specielt den yngste af vores egne. For eksempel hjælper vi hinanden med maden, fordi det opstår naturligt, når vi står og snakker. Det er blevet helt naturligt bare at være sammen. Det blev en integreret ting, fordi vi bare er her, og jeg er til stede i hjemmet. Vi er blevet tættere og har mere fællesskabsfølelse.« ■

Familien optræder anonymt, men deres rigtige identitet er redaktionen bekendt.

Båndene er blevet stærkere

»Mine forældre adopterede først min storebror Frank fra Colombia og derefter mig tre år senere. Vi endte med at bo på Bornholm. Mine forældre blev skilt, min far fik en ny kone, og de fik så min lillebror Lars, da jeg var ti.«

Paulina Luisa Fernanda Holstebroer er 37, født i Colombia og opvokset på Bornholm.

»Bornholm er et lille samfund. Alle ved alt om alle, og alle ved, hvem alle er, så ingen stillede spørgsmål ved, om vi var i familie. Alle vidste, hvem vi var. På den måde har vi været rigtige hel-dige i forhold til andre steder, hvor man måske har følt sig forkert. Vi har aldrig oplevet racisme, og det har heller aldrig været et problem for Lars, at han ikke lignede os.«

»Inden jeg fik en lillebror, syntes jeg, det var irriterende, at jeg altid var den mindste. Det var helt vildt spændende. Jeg har leget meget med ham, passet ham og hentet ham. Jeg så

min lillebror nok til at knytte et bånd til ham. Jeg tror, jeg altid har været glad for børn. Så jeg syntes, det var skønt at blive spurgt om at passe Lars. Det ændrede heller ikke noget på mit forhold til min far. Der var stadig tid til os. Jeg følte mig faktisk ikke udenfor. Men jeg har tænkt, det havde været federe, hvis min bror havde været ældre.«

»Jo ældre vi er blevet, jo stærkere er båndene blevet. Og med tiden er båndene mellem mine brødre blevet stærkere. Min storebror blev far, da han var 23, og min lillebror havde det, som om han havde fået en lillebror, fordi der kun er ti år mellem ham og min brors ældste søn.«

Billedet af de tre søskende Lars, Frank og Paulina er taget til storebroderens 40-års fødselsdag.

»Min bonusmor har taget os til sig, som om vi var hendes. Og der er forskel på, hvordan folk takler det med at få børnene med ind i den proces, når der kommer et nyt barn. Det kan være svært.

Men der har aldrig været gjort forskel, fordi to er adopteret, og en ikke er. På nogle punkter bliver han måske lidt

mere forkælet, fordi han er den mindste. Der er kun blevet gjort forskel, hvis vi havde forskellige behov. Der er mange gange, hvor min fars kone har taget initiativet på nogle områder. Og hendes forældre tog os til sig, som var vi deres børnebørn.«

»Jeg tænker meget, at det kommer an på baglandet, hvordan man

skal takle en sammensat familie. Min fornemmelse er, at mange adopterede har meget at kæmpe med. Så kan de føle sig alene, hvis de er den eneste i familien, der ser anderledes ud. De kan mangle nogen at spejle sig i og nogen, der deler deres erfaringer og tanker.« ■

Opmærksomhed er kodeordet

Forskellige oprindelser kan betyde, at søskende har forskellige udgangspunkter i livet. Psykolog May Britt Skjold er selv adopteret og er vokset op med forældrenes biologiske datter. Hun giver her råd til, hvordan forældre kan hjælpe en blandet søskendeflok, så ingen føler sig forbigået.

»Det er meget vigtigt, at det er forældrenes ansvar. Forældrene skal være opmærksomme. Opmærksomhed er kodeordet.«

Med andre ord, så skal forældrene lægge mærke til deres børns reaktioner på hverdagssituationer og reagere, hvis et barn bliver tavst, ser trist ud eller bliver udadreagerende tilsyneladende uden grund, siger psykologen.

»Forældrene skal tage initiativet og reagere, når de bemærker noget hos deres børn. Det kan både være planlagte og spontane initiativer, og alt skal være afstemt i forhold til alder og barnets evner. Det spontane initiativ er måske, at man ser, at børnene har en udveksling. Så skal man som forælder tro på, hvad man har set og overveje, hvordan man skal reagere. For eksempel kan man sige: »Jeg så, at du blev stille, da du skændtes med X. Det fik mig til at tænke over ... Jeg tænkte, at du blev ked af det. Jeg er blevet nysgerrig.«

»Nysgerrighed er meget vigtigt. Alle forudindtagede ideer skal annulleres, så man ikke trækker noget ned

over barnet, uanset om det er et adopteret eller biologisk barn.«

»Med hensyn til de planlagte initiativer, så kan man med større børn holde familiemøder. Alle i familien kan lægge sedler ned i en kasse med temaer, som man gerne vil snakke om. Der kan være alle mulige temaer, som man generelt skal være opmærksom på.«

Et planlagt initiativ med mindre børn kan for eksempel være at initiere en snak, når man læser godnathistorie eller lignende, om noget, man har lagt mærke til.

»De biologiske børns oplevelse med at være en adoptivfamilie kan være lidt underkendt. Der kan være en skyld i forhold til »fordelene« ved at være biologisk barn: genetisk fællesskab, biografisk fællesskab under graviditet, spædbarnstid mm, at være en del af flertallet og meget andet.«

»Nogle gange ser de biologiske børn noget, som handler om de adopterede børn, men som forældrene ikke ser. Måske ser de biologiske børn for eksempel, at de adopterede børn bliver udsat for racisme eller drilleri i skolen

eller sammen med kammerater. Den skyld kan være vigtig at få italesat. Nogle biologiske børn kan også synes, at adoptionen kan fylde meget i familien. Både med hensyn til det eksotiske aspekt, og hvis der er udfordringer, kan adoptionen komme til at fylde meget. Der kan være vrede, hvis forældrene bruger meget opmærksomhed på det adopterede barn. De biologiske søskende skal have mulighed for at sige, hvad det gør ved dem.«

May Britt Skjold understreger, at forældre ikke må negligere de adopterede børns særlige vilkår af hensyn til de biologiske børn. Der skal sættes ord på børnenes baggrund og oprindelse, og eventuelle udfordringer skal italesættes.

»Samtidig bliver man som forældre nødt til at anerkende forskellene på børnene, for ellers er der noget, man negligerer. Men man skal heller ikke gå helt i den anden grøft, hvor man kun fokuserer på forskellene. Så det vigtige er at se på, hvordan børnene har det. Børnene skal ikke ligge under for en norm. Det er forældrenes opgave at klæde børnene på til at finde deres egen vej. Men man skal ikke lade, som om der ikke er forskel på børnene.«

May Britt Skjold fastslår, at de voksne skal bruge forestillingsevne og empati og sætte ord på det, de ser. De kan for eksempel indlede med: »Jeg kunne godt forestille mig, at du føler ... Jeg kan godt se, at det er svært for dig at snakke om.«

Igen understreger May Britt Skjold, at åbenhed og nysgerrighed er vigtige nøgleord. »Forældre skal spørge sig selv: 'Hvad er det, jeg lærer, når jeg giver mig tid til at se på og lytte til mine børn og opgiver alle ideer om, hvordan »den rigtige« familie ser ud?' Svaret ligger i barnet.« ■

Vejen til rødderne er ikke snorlige

Flere og flere adopterede vil gerne vide mere om deres egen historie. Men der er flere udfordringer. Blandt andet tilbyder de enkelte afgiverlande vidt forskellige muligheder, og sagerne fra de nedlagte organisationer ligger rent fysisk i et fjernlager varetaget af DIA, som ikke har midler til at digitalisere oplysningerne.

AF TRINE BAADSGAARD

Hos adopterede er der en stigende interesse for at finde sine rødder. Det er Ankestyrelsen, som har det overordnede ansvar for adoption i Danmark, men de kan ikke hjælpe transnationalt adopterede med oplysninger om deres baggrund. I stedet henviser de til DIA – Danmarks eneste adoptionsformidlende organisation. Derfor starter adopteredes søgen efter rødderne i dag ofte hos DIA.

DIA er forpligtet til at finde de adopteredes sagsmapper i arkiverne, da DIA er underlagt forvaltnings- og offentlighedsloven. Derfor kan man få sagsakter udleveret og få rådgivning om de konkrete muligheder ud fra sagen og konkret sparring om, hvordan man kommer videre – selvom en del adopterede og adoptivfamilier melder om meget lange svartider og mangelfuld hjælp.

DIA's økonomi stammer først og fremmest fra kommende og ikke nuværende adoptivfamilier, og derfor er der ikke mange ressourcer øremærket de familier, som allerede har adopteret.

Mange henvendelser

10-15 gange om måneden modtager DIA henvendelser fra adopterede, som ønsker en samtale, der på en eller anden måde drejer sig om at finde den adopteredes rødder. Det handler ikke nødvendigvis om at finde de biologiske forældre, men kan også

handle om, at adopterede er nysgerrige efter at se deres sag, lære mere om deres oprindelige land eller vide noget om deres børnehjem. Og den interesse er voksende. Det fortæller Robert Jonassen, der er direktør i DIA.

»Det handler om identitet og om at forløse sig selv. Jeg tror, det er et grundvilkår for mennesker og kan være med til at give den adopterede flere ståsteder i livet. Så hvis man har det behov og den interesse, vil vi anbefale, at man går videre med det,« siger han.

Den øgede interesse hænger ifølge ham sammen med flere ting. De adoptionsforberedende kurser lægger mere vægt på emnet. Dermed er bevidstheden blandt adoptivforældre øget, og de taler med deres børn om det. Der er større og større fokus på åbenhed i adoptioner, og så er børnene typisk lidt ældre end tidligere, når de kommer til Danmark, og de har dermed en større erindring om deres fødeland end tidligere.

Rådgivning

DIA har socialrådgivere ansat, som kan rådgive om de følelsesmæssige aspekter ved en sådan proces. En af disse socialrådgivere er Debby Van Hamburg Pedersen.

»I første omgang går vores rådgivning ud på at

få talt om, hvad det har og kan have af konsekvenser. Det er jo ikke sikkert, at det overhovedet kan lykkes og ender ikke altid så lykkeligt som i Sporløs,« siger hun.

»Det er vigtigt at gøre sig klart, at man som adopteret måske selv har et ønske, men at der også er et hensyn i den anden ende, der skal tages. Ofte er barnet en hemmelighed, og banker man på døren et sted, så ved hele landsbyen det pludselig. Man skal have respekt for, at man går ind i et land, en kultur og en familie, der ikke nødvendigvis har de samme ønsker,« fortæller Debby Van Hamburg Pedersen.

Stor forskel på landene

Hertil kommer, at det er meget afhængigt af det land, man kommer fra, hvad man realistisk kan forvente.

I Sydkorea er der for eksempel et meget organiseret system, der blandt andet skal dokumentere en række ting over for den sydkoreanske stat, lige som der er en meget velorganiseret Koreaklub med tilhørende netværk i Danmark.

Også organisationerne BLAS i Kina og ICBF i Colombia har etablerede Post Adoption Services, mens andre, som eksempelvis CARA i Indien, er kendt for at være

Alternative veje til fødelandet

Mange adopterede og deres familier går egne veje, når de vil finde den adopteredes rødder. En del har haft held med at bruge Facebook. Læs blandt andet artiklen Fundet på Facebook i Adoption & Samfund nr. 01-18. Her kan du læse om, hvordan en adopteret fra Rumænien og en adopteret fra Colombia fandt deres biologiske familier via Facebook.

Også udenlandske grupper på sociale medier kan være en hjælp – en dansk mor fandt et billede af sin kinesiskfødte søn på et foto taget på et kinesisk børnehjem af en amerikansk kvinde. Det var den første ledetråd i at optrevle sønnens baggrund.

Andre har fundet biologisk familie ved hjælp af DNA-registre – læs om DNA-registre i Adoption & Samfund 01-20.

Endnu andre har brugt private netværk og har med held selv hyret en efterforsker, blandt andet i Etiopien, Colombia, Indien og Vietnam.

Hvis man vælger at bruge en privat efterforsker, er det nok en god idé at bruge en DNA-test, hvis der findes slægtninge i fødelandet. Der har desværre været eksempler på mennesker, der gav sig ud for at være adopteredes slægtninge uden at være det.

AB

vanskeligere at samarbejde med. Så er der andre lande, som ikke yder hjælp efter adoptionen, hvor man skal kontakte enten den tidligere kontaktperson eller børnehjemmet.

»I forhold til nogle lande fungerer vi som et bindeled til myndighederne, da det kan være lettere at trænge igennem som organisation end som enkeltperson. Og nogle lande er mere åbne end andre. For eksempel er Bulgarien næsten helt lukket i forhold til informationer,« fortæller Debby Van Hamburg Pedersen og siger, at DIA også i nogle tilfælde kan henvise adopterede til lokale kontaktpersoner, der har erfaring med at hjælpe.

Men i takt med, at der i dag ikke længere adopteres børn fra for eksempel Vietnam eller Etiopien til Danmark,

har DIA ikke længere samarbejdspartnere i disse lande. Samtidig er der nogle lande, hvor der stort set ikke er nogen centrale adoptionsmyndigheder, der kan hjælpe.

Adoptererede skal rådgive

Der er en masse overvejelser, der skal gøres, før man går i gang, og man skal nøje overveje, at man måske ikke får noget ud af det, og at man kan møde lukkede døre.

Korea Klubben – foreningen for koreanskfødte adopterede – yder specifik hjælp til individuelle adopteredes søgen efter ophav, hvad angår rammerne, forventningsafstemning og kendskab til de konkrete processer i Sydkorea, som kan være svære at gennemskue, hvis ikke man har besøgt landet og enten selv gennemgået processen eller observeret den på nært hold.

Korea Klubben udfører af mange årsager ikke selve søgningen for de adopterede – primært på grund af mangel på ressourcer, men også fordi personligt fremmøde spiller en stor rolle i den helt konkrete søgeproces i Sydkorea.

Det fortæller Jes Eriksen, der er bestyrelsesmedlem i Korea Klubben.

»For os er det utrolig vigtigt, at rådgivningen om det at søge rødder også involverer råd fra andre adopterede, der har erfaring med netop dette. Vi har en erfaring, som fagfolk – hvor gode de end er – ikke kan bidrage med,« siger han.

Korea Klubben fungerer derfor som samarbejdspartner i forhold til grupperejser sammen med en rejsearrangør, der blandt andre har adopterede og tidligere bestyrelsesmedlemmer som rejseledere og vejledere.

»Der kan være en masse udfordringer ved en rejse til Sydkorea. Blot det, at man, hvis man har sin adoptivfamilie med til Sydkorea, meget tydeligt vil fremstå anderledes og få spørgsmål om det. Den konstellation, du er i, kan virke meget akavet og er en meget klar manifestation af, hvem du er. Hvis man har brugt hele sin opvækst på at passe ind, kan det være traumatiserende,« fortæller Jes Eriksen.

Støtte til vejledning

Også det næste skridt i Sydkorea kan byde på udfordringer: I Sydkorea er der

nemlig i omkring halvdelen af sagerne en diskrepans mellem de papirer, man har fået, og dem, der er i Sydkorea – man har brug for oversættere, oplysningerne er bureauets private ejendom, og adgangen til dem beror på et aktivt samtykke fra de biologiske forældre, hvilket i praksis kan være umuligt.

»Her er det af stor betydning, at der findes fornuftig vejledning til folk, så det er den adopterede, der har mulighed for at styre processen,« mener Jes Eriksen. Til dette arbejde søger og får Korea Klubben årligt postadoptionsmidler fra den sydkoreanske stat, og han så gerne, at også Danmark støttede arbejdet.

»Det er dyrt og ressourcekrævende, og vi så gerne, at der var mulighed for at søge en form for økonomisk støtte. Men støtten skal involvere vejledning fra andre adopterede sammen med øvrige professionelle,« siger han.

Jes Eriksen påpeger også, at den sydkoreanske styrelse, der varetager Post Adoption-organisationen KAS/NCRC i Sydkorea, først blev oprettet ved lov i 2012, altså mange årtier efter adoption ud af landet startede, og denne lovændring var kraftigt influeret af vedvarende indsatser fra tilbagevendte adopterede, der opdagede store problemer i processen.

Socialordfører fra Dansk Folkeparti Liselott Blixt mener ikke, at staten direkte skal gå ind og give økonomisk støtte til adopterede, der søger deres rødder.

»Det ser jeg ikke som en statslig opgave. Men jeg vil meget gerne være med til at se på, om vi kan gøre noget i forhold til de eventuelle psykiske problemer og udfordringer, vi ved, en del adopterede har, fordi de ikke kender deres rødder,« siger hun.

Familieordfører hos SF, Ina Strøjer-Schmidt, er dog ikke afvisende over for at give økonomisk støtte fra staten.

Hittebørn fra Kina

Et andet sted, hvor der er samlet mange erfaringer med adoption, er grupper for adoptivfamilier med børn fra de enkelte lande.

Men i Adoption & Samfunds Kinagruppe har de hidtil ikke gjort ret

meget aktivt for at hjælpe medlemmer med at søge rødder.

»Vi har en lukket Facebookgruppe, hvor folk jævnligt stiller spørgsmål og udveksler erfaringer. I den sammenhæng overvejer vi, om vi skal dele gruppen op, idet adoptivforældre og adopterede ikke nødvendigvis har de samme interesser, når børnene bliver voksne og har brug for at diskutere eventuel søgning af rødder med ligesindede,« fortæller formand Torben Offersen. Og han fortsætter:

»I Kina er historien jo meget ofte, at det er hittebørn – og det tror jeg for så vidt passer. Derfor er søgen efter rødder i Kina også noget, der meget sjældent lykkes. En del af de adopterede og deres forældre har behov for tilbagerejser for at opleve kulturen, landet, sproget og maden. Og det har en del af vores medlemmer erfaringer med og deler gerne ud af den, blandt andet på caféaftener og så videre,« fortæller han.

Torben Offersen nævner også, at foreningen har et godt samarbejde med Den Kinesiske Ambassade, at de gerne hjælper, og at det samarbejde eventuelt kan formaliseres endnu mere. Men Kina tilbyder som sådan ikke nogen hjælp til adopterede, der ønsker at søge deres rødder. Dog er der adoptivfamilier, der fortæller, at de er blevet positivt modtaget af myndighederne i Kina og har fået hjælp til at komme videre i deres søgen.

Arkivsagernes fremtid

I 2015 blev de to daværende adoptionsformidlende organisationer lagt sammen til én, DIA. Dermed blev spørgsmålet om de gamle arkivsager mere problematisk: Én organisation fik ansvar for at bevare og vedligeholde de nedlagte organisationers arkiver.

I første omgang ønsker DIA at kunne gå i gang med at digitalisere arkivet, så det bliver mere søgbart, og så det bliver muligt at krydstjekke oplysninger, så en adopteret for eksempel kan finde ud af, om de har biologiske søskende i Danmark eller andre steder.

Men er det rimeligt, at det er en privat organisation som DIA, som opbevarer personfølsomme oplysninger om så

mange adoptionssager, eller burde de ligge i en eller anden form for statsligt regi?

Ja, siger Liselott Blixt fra Dansk Folkeparti: »Jeg mener, at sagerne skal opbevares i et eller andet statsligt regi. Det er jo personfølsomme og meget vigtige oplysninger, som skal ligge der de næste 30-40 år, og det skal folk kunne stole på, at de gør, og at de bliver opbevaret forsvarligt,« siger hun.

Ina Strøjer-Schmidt fra SF er enig: »Som det er i dag, er DIA ansvarlig og bør derfor stå for oplysningerne. Jeg er dog ikke afvisende over for en statslig model, og opstår der en situation, hvor DIA må lukke, så skal staten træde til og sikre materialet,« siger hun.

Jes Eriksen fra Korea Klubben har et andet perspektiv på sagen. »Jeg er ikke i tvivl om, at international adoption, som vi kender det i dag, vil forsvinde på sigt. Så længe der er adgang og garantier for, at vi kan få oplysningerne de næste 40-50 år, ser vi ikke noget problem i, at det ligger hos DIA,« siger Jes Eriksen.

Han fortæller, at det største problem med adgang til oplysninger ikke ligger i Danmark, men netop i de lande, vi har adopteret fra. »Skal der lægges pres på dem for at kunne få fat i oplysninger, er der måske en pointe i, at det er en statsorganisation i Danmark, der varetager kommunikationen, fordi de kan lægge et andet pres end en privat organisation, og det vil derfor også være naturligt, at sagerne ligger i statsligt regi,« uddyber Jes Eriksen.

Torben Offersen fra Kinaforeningen ser gerne, at oplysningerne samles et centralt og statsligt sted.

»Når man ser, hvordan det hidtil er gået med organisationer, der pludselig lukkede, fordi de ingen penge havde, så tænker jeg, at de personlige oplysninger ville ligge tryggere i et offentligt

regi som for eksempel Familieretshuset eller Ankestyrelsen. Dem ved man ikke lukker, og der ville være visse krav, som de altid skulle leve op til,« slutter han.

Robert Jonassen fra DIA kan også godt forestille sig, at DIA's gamle sagsmapper en dag kan blive samlet i en eller anden statslig organisation. »Det vigtige er, at adopterede kan få adgang til deres data. Men der skal stadig rådgivning til, og man kan godt komme til at miste noget ekspertise og erfaring, hvis PAS-rådgivningen ligger i statsligt regi.« ■

FOTO: JOHN GIBBONS/UNSPLASH

Mens coronavirusen bredte sig, sad familien Houmark Schultz i et tropisk paradis, som var en absurd kontrast til den ulykke, der udspillede sig over hele kloden.

FOTO: PIXABAY

Adoption, mens verden lukkede ned

Midt i en global pandemi var familien Houmark Schultz i fuld gang med en adoptionsproces i Madagaskar. Udenrigsministeriet kaldte alle danskere i udlandet hjem, men familien ventede på at få de sidste dokumenter i sagen. Imens lukkede verden omkring dem.

AF HEIDI VESTERBERG

Den dag statsministeren lukkede Danmark ned, befandt familien Houmark Schultz sig meget langt hjemmefra. Efter fire år på venteliste til adoption af barn nummer to var familien tilbage i sønnens hjemland for at adoptere den pige, der skulle blive fjerde medlem af deres familie. På det tidspunkt havde coronavirus endnu ikke ramt syd for

ækvator, og ingen vidste, hvordan situationen ville udvikle sig. Dagen efter nedlukningen derhjemme postede Malene Houmark Schultz et foto på Facebook fra poolen på Madagaskars mest populære ferieø. Under billedet skrev hun:

»En hurtig coronaupdate herfra. Vi er i karantæne på et italiensk luksusresort – og ingen corona i Madagaskar. Vi

har det fantastisk. I må få det bedste ud af det derhjemme.«

I begyndelsen håbede hun og hendes mand, Mark Houmark Schultz, at de kunne holde sig lidt i ly for corona i deres fjerne tropeparadis, ride stormen af og vende hjem til Danmark, når alt igen var blevet normalt. Det skete som bekendt ikke. Først begyndte flyselskaberne at aflyse deres afgang. Så lukkede det ene land efter det andet ned, og pludselig var coronaepidemien erklæret for en global pandemi.

»Det var så absurd. Vi boede i det vildeste, eksotiske paradis med vores to børn og havde stort set stranden, poolen og en overdådig buffet for os selv. Normalt ville det have været fantastisk, men vi sad ude på en tropø, mens hele verden lukkede ned omkring os. Det skulle have været en unik og fantastisk oplevelse med fokus på børnene og tid til at blive en familie, men det hele endte med at gå op i viruspanik, mails, telefonsamtaler og krisehåndtering,« fortæller Malene Houmark Schultz.

De sidste turister

Da familien gik ombord på flyet i Kastrup lufthavn i starten af februar var coronavirus stadig et nyt fænomen. Det var først lige begyndt at gå op for

de fleste danskere, at corona måske alligevel var lidt mere end en mystisk, smitsom influenza i det fjerne Kina. Under deres mellemlanding i Paris blev familien overraskede over at se mange, der bar mundbind i lufthavnen.

»Det var vi ikke vant til at se, og det virkede lidt overdrevet på os. Vores store dreng på seks år blev lidt nervøs over alle de mundbind. Vi forsøgte at berolige ham og talte meget om, at der nok bare var mange forkølede i Paris,« husker Malene Houmark Schultz, der til daglig arbejder som socialrådgiver.

Adoptionslovgivningen i Madagaskar kræver, at adoptanter opholder sig tre måneder i landet og møder op til tre retsmøder. Da parret adopterede deres ældste søn tilbage i 2015, boede de i hovedstaden Antananarivo, men denne gang skulle de bo i en lejlighed i den fredelige kystby, hvor pigen på to et halvt år kommer fra. De første fem uger levede den nybagte familie på fire fuldstændig ubekymret i deres lille adoptionsboble og mærkede intet til corona, der heller ikke blev omtalt i de lokale medier.

Da familien havde været igennem tre lange og meget varme retsmøder, kunne de ikke gøre så meget andet end at vente på, at sagens dokumenter blev samlet og færdigbehandlet.

De valgte at tilbringe ventetiden på den populære ferieø Nosy Be i det nordlige Madagaskar. Først da familien var ankommet til Nosy Be den 10. marts, begyndte de dårlige nyheder om corona at komme væltende.

»Situationen blev hele tiden værre og værre, og vi begyndte at få lidt ondt i maven over det. Da jeg fik besked om, at familiemedlemmer i Danmark var blevet smittet og lå syge med covid-19, blev jeg for alvor bange og urolig for, hvad der ville komme til at ske. Det hele var meget mærkeligt. Vi var 20 mennesker på et kæmpestort luksus-hotel med plads til 1000 gæster, og hver dag var der stor opstandelse i receptionen, fordi folk forsøgte at booke billetter hjem. Nogle gik i panik, og hver dag blev flere og flere af gæsterne evakueret. Til sidst var der kun os fire tilbage. De lavede stadig buffet til os, og vi sad helt alene i en kæmpe stor spisesal med plads til 1000 gæster, og

ubehaget voksede hele tiden,« fortæller Malene Houmark Schultz.

Turde hverken rejse eller blive

Malene Houmark Schultz var især bekymret for, at de af andre grunde skulle få brug for lægehjælp. Hun ville helst holde sig meget langt væk fra hospitaler, og tanken om at sidde isoleret på et hotel med to børn i den overfyldte hovedstad var heller ikke særligt tiltrækkende. De besluttede sig for at blive på øen så længe som muligt og tjekkede ind på et andet resort, hvor de boede i en privat luksusvilla tæt på en anden dansk adoptivfamilie i samme situation. De to familier var de eneste gæster, og indehaveren undrede sig tydeligvis over, at de ikke var rejst. Det gjorde Udenrigsministeriet i Danmark også.

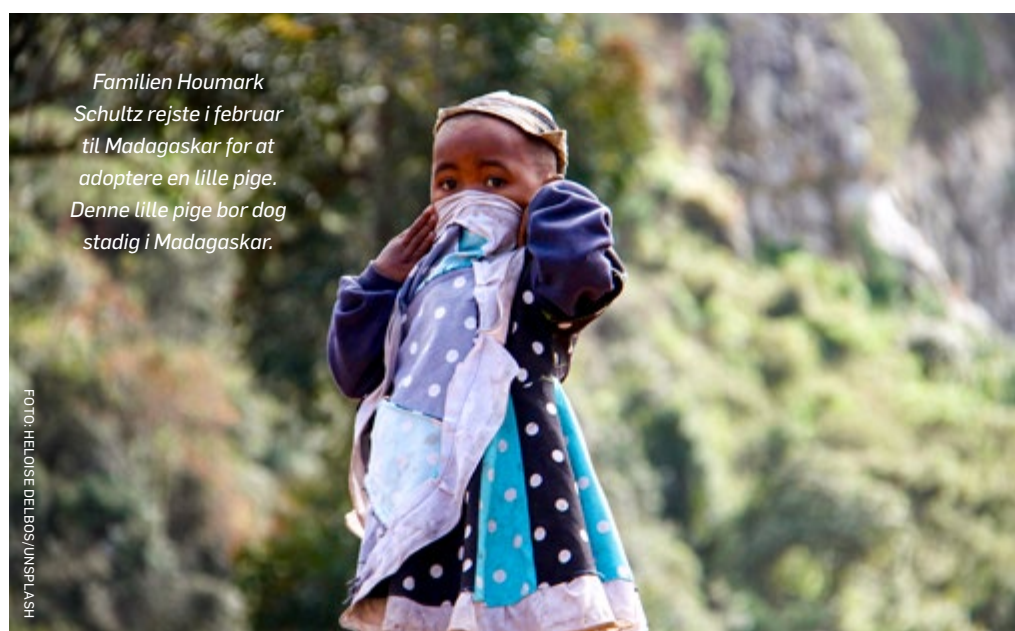
»Vi var tilmeldt en SMS-tjeneste fra Udenrigsministeriet, der bad alle danskere i udlandet om at rejse hjem så hurtigt som muligt. Samtidig sagde DIA og vores kontaktperson i Madagaskar, at vi skulle blive og vente på de dokumenter, vi manglede. Det var meget ubehageligt. Vi havde ikke de dokumenter, vi skulle bruge for at få lov til at få vores pige med hjem. Lykkedes det os alligevel at komme hjem, kunne vi risikere, at adoptionen ikke blev godkendt i Danmark, og det kunne i værste fald blive til en sag om bortførelse. Vi turde

simpelthen ikke rejse, men vi turde heller ikke rigtig blive.«

Nye planer

Dagene gik med strategiplanlægning, telefonsamtaler og e-mailkommunikation med Udenrigsministeriet, DIA, kontaktpersonen i Madagaskar og flyselskaber. Hver dag lagde de en ny plan, og hver dag blev planerne ændret, fordi det viste sig, at plan A, B eller C alligevel ikke kunne lade sig gøre. Al offentlig administration i Madagaskar var lukket ned.

»Det gik op for mig, at vi i yderste konsekvens kunne blive tvunget til at rejse og efterlade vores pige eller splitte familien i to, så den ene rejste hjem med vores søn, og den anden blev i Madagaskar. Jeg var ekstremt presset i de dage. Man ved aldrig, hvordan man reagerer i en krisesituation, og normalt kan jeg handle mig ud af alt, men jeg blev nærmest apatisk. Jeg magtede ikke andet end at tage mig af børnene, og det ligner mig slet ikke. Min mand blev den handlekraftige, og han fik travlt, for der var vildt mange praktiske ting, vi skulle ordne. Heldigvis havde vi den anden familie, som vi kunne dele det hele med. Det er jeg dybt taknemmelig for. Jeg ved simpelthen ikke, hvad vi skulle have gjort uden dem og har stor respekt for deres rolige håndtering af det hele,« fortæller Malene.

Familien Houmark Schultz rejste i februar til Madagaskar for at adoptere en lille pige. Denne lille pige bor dog stadig i Madagaskar.

FOTO: HELOISE DELBOS/INSP LASH

Undervejs fik forældrene et tilbud om ekstra PAS-rådgivning. Først kunne forældrene ikke se ideen med det, for usikkerheden over coronasituationen overskyggede alt.

»Vi skulle jo have fokus på børnene og arbejdet med tilknytning, men der var simpelthen ikke plads til det. Vi havde ikke kontrol over noget som helst, og jeg følte mig så uansvarlig. På et tidspunkt ringede jeg alligevel tudbrølede til PAS-rådgiveren, der endte med at blive en stor støtte for os. Han gav os blandt andet inspiration til at skabe en form for struktur eller hverdag for børnene midt i det kaos og hjælp også os voksne til at acceptere, at vi stod i en helt sindssyg situation, som vi ikke kunne få kontrol over.«

»Det føltes som en flugt«

Hver gang Malene mødte hotellets indehaver, bemærkede hun alvoren i hans ansigtsudtryk. »Han blev mere og mere bekymret over, at vi ikke rejste, og det gjorde mig ekstra nervøs.«

Til sidst stod det klart for alle, at familierne var nødt til at rejse til hovedstaden, hvis de skulle gøre sig håb om at komme med på et nødfly ud af landet. Men da de endelig havde besluttet sig for at rejse, lukkede alle indenrigsruterne i landet. Indehaveren af hotellet hjalp dem med at hyre et privat firma, der kunne sejle dem til hovedøen og derefter

køre de omkring 630 kilometer ned gennem landet på Madagaskars ekstremt dårlige veje. De fik et døgn til at pakke.

»Vi sejlede med meget høj fart i en lille båd, og børnenes redningsveste var alt for store og blafrede i vinden. Det føltes, som om vi var på flugt. Det viste sig også, at vi kom af sted i sidste øjeblik. Vi rejste søndag morgen, og om mandagen lukkede de hele Nosy Be ned.«

Inde på hovedøen ventede to biler, der kørte dem ind til en halvstor by, hvor de skulle hente nogle dokumenter og tilladelser til at køre gennem landet. Det tog lang tid, og der var mange meninger om, hvor de skulle hen, og hvad de skulle gøre for at få fat i de nødvendige tilladelser. Ingen havde prøvet det før. Efter lang ventetid kunne de endelig køre med et stort skilt med covid-19-transport i forruden. Der var ingen trafik på vejene, men til gengæld skulle de stoppe ved 20 politikontroller på strækningen, hvor politiet målte deres temperatur og tjekkede alle tilladelser.

»Vi sad på bagsædet med to børn, og vinduerne kunne ikke rulles ned. Vi måtte ikke have aircondition på, for det kunne påvirke vores kropstemperatur, og der må have været over 40 grader i bilen. Vejene i Madagaskar er meget dårlige, og nogle steder var vejene skyllet væk efter en stor oversvømmelse.«

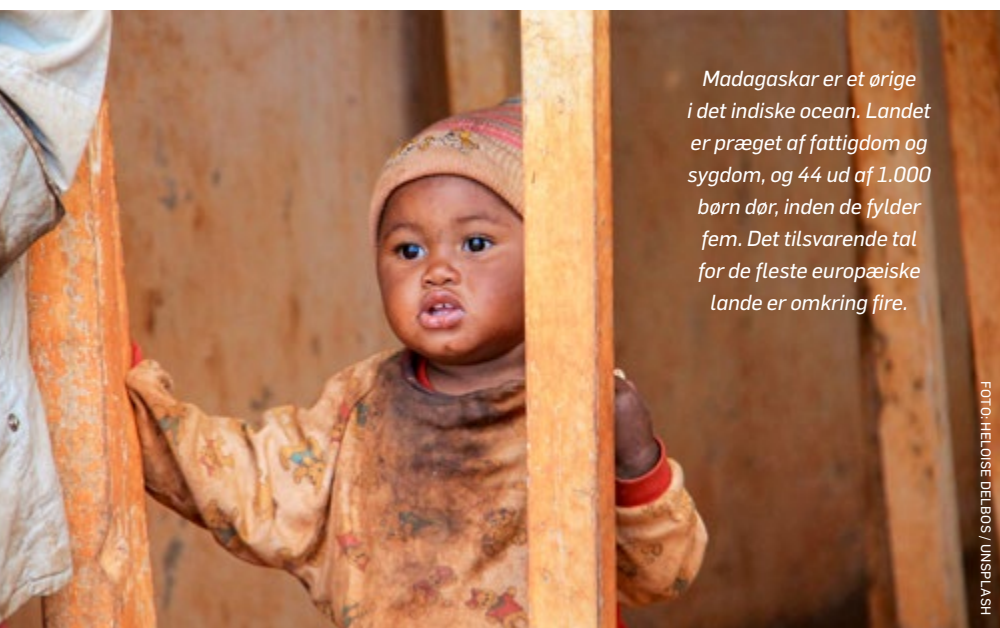
Om natten overnattede selskabet på et lille hotel, og klokken fem næste

morgen gik turen videre. De kørte i 16 timer uden at få noget at spise undervejs. De havde vand, men der var kun en pakke chips tilbage i bilen.

»Det var en helt vild tur. Det var også en meget smuk tur gennem Madagaskars fantastiske landskab, men det var svært at nyde den. Jeg var ikke bange på noget tidspunkt. Vi var meget pressede, og det hele var psykisk belastende, men folk i Madagaskar er utroligt venlige og hjælpsomme. De gør deres bedste, og jeg havde meget stor tillid til de mennesker, vi mødte dernede.«

Bilerne stoppede foran bygrænsen til hovedstaden klokken halv ni om aftenen. Alle glædede sig til at få noget mad og en seng at sove i, men de fik ikke lov til at fortsætte. Præsidenten havde indført udgangsforbud i byen om natten, så hele hovedstaden var lukket fra klokken 20 til klokken fem om morgenen. Begge familier og deres chauffører måtte overnatte i bilerne foran politistationen. Om natten kan der blive meget koldt i hovedstaden, som ligger næsten halvdelen kilometer over havets overflade.

»Igen måtte jeg sige til vores store søn, at planen ikke holdt. Jeg havde lige lovet varm havregrød og en seng, men i stedet skulle vi sove i en kold bil. Jeg havde det skidt med, at han ikke kunne regne med, hvad mor og far sagde til ham. Jeg lå på bagsædet med det ene barn oven på mig, så vi kunne holde

Madagaskar er et ørige i det indiske ocean. Landet er præget af fattigdom og sygdom, og 44 ud af 1.000 børn dør, inden de fylder fem. Det tilsvarende tal for de fleste europæiske lande er omkring fire.

FOTO: HELOISE DELBOS / UNSPLASH

varmen, og Mark lå på førersædet med det andet.«

Klokken fem næste morgen var gaderne fulde af mennesker, og bilerne kørte meget langsomt gennem byen og frem til hotellet.

Ud af landet

To uger senere lykkedes det familierne at få pladser i et privat fly til Etiopien arrangeret af den japanske ambassade. De måtte betale mange penge for billetterne og kom kun med om bord på flyet, fordi en gruppe japanske turister ikke kunne nå frem. Ankestyrelsen i Danmark havde forhåndsgodkendt adoptionen på grundlag af den dokumentation, der var, og det skandinaviske konsulat i hovedstaden udstedte et provisorisk pas til datteren. Men de havde stadig ikke alle de nødvendige dokumenter.

»Da vi ankom til lufthavnen var vi spændte på, om vi overhovedet fik lov til komme med flyet. Vi var også igen hele møllen med check-in, pas-kontrol og lufthavns politi flere gange. De kunne se, at vores dokumenter så anderledes ud end normalt, og at der manglede noget. På et tidspunkt ringede de til vores kontaktperson i Madagaskar, der prøvede at forklare situationen. Vi forstod ikke et ord og anede ikke, hvad der foregik. Det var lige lovlig spændende, men vi endte heldigvis med at komme ombord.«

I Etiopien var flyet til Frankfurt forsinket. De måtte sove på bænke i lufthavnen og boardede flyet klokken tre om natten, men først klokken otte næste morgen lettede flyet. Også i Frankfurt måtte de overnatte på gulvet i en kold lufthavn.

»Først da flyet endelig lettede, turde jeg tro på, at vi ville komme hjem. Vi landede i en øde lufthavn i København og blev mødt af børnenes bedsteforældre, som vi ikke måtte kramme. Vi var hjemme, men verden var stadig i undtagelsestilstand.«

Udmattet

Familien var i karantæne derhjemme i to uger, men de var længere tid om at komme til kræfterne.

»Vi var trætte langt ind i knoglerne, og det hele sad i os mange uger. Vi var også meget lettede og taknemmelige. Børnene har klaret det utroligt flot, men det var selvfølgelig ikke sådan, vores møde eller starten på vores familieliv sammen skulle have været. Jeg kan godt mærke, at min grundlæggende tillid til verden og til, at alting nok skal gå, er blevet lidt rystet. Krisen er ikke forbi. Jeg tænker meget på befolkningen i Madagaskar og er dybt berørt over landets situation. De har ikke en chance mod den sygdom og bliver også ekstremt hårdt ramt økonomisk. Derfor har jeg det også svært med al den kri-

Adoption i coronatiden

Familieretshuset meddeler, at hvis man allerede er matchet med et barn, men ikke kan rejse ud på grund af corona, bliver godkendelsen ikke forældet. Nogle lande kræver, at godkendelsen er gældende, indtil barnet er hjemtaget. Med hensyn til de lande gælder det, at hvis en godkendelse risikerer at blive forældet, mens man er af sted, så skriver Familieretshuset et brev med en administrativ forlængelse for den periode, man er af sted.

Hvis man ikke er matchet med et barn, og ens godkendelse bliver forældet, bliver man nødt til at søge om en ny godkendelse. Der gives ikke dispensation på grund af coronanedlukning i andre lande. Der er ikke ændrede procedurer hos Familieretshuset, da det er umuligt at vide, om det er på grund af coronanedlukning eller andre årsager, at man ikke bliver matchet med et barn.

AB

tik, der har været i medierne om, hvorvidt vi i Danmark gjorde det rigtige eller ej. Der blev handlet, og er man utilfreds med resultatet, bør man se lidt ud i verden. De bløder derude, og vi er utroligt privilegerede i forhold til resten af verden. Det skal vi huske.« ■

Madagaskars hovedstad, Antananarivo. Ligesom i mange andre afrikanske lande har der været nedlukning med udgangsforbud om natten under pandemien.

Madagaskar er kendt for sin fantastiske og særprægede natur. Der bor omkring 24 millioner mennesker i landet, og 65 procent af indbyggerne bor uden for storbyerne.

Da danskerne blev bange for asiater

I februar ramte coronavirus Danmark, og mange adopterede fra Asien oplevede, at folk ændrede adfærd over for dem. Der opstod en ny slags racisme: coronaracisme.

AF ANNA BRIDGWATER

»Jeg tror egentlig ikke, at folk er racist. Det er ligesom i trafikken, når folk råber »dumme svin« ud ad vinduet.«

Det er Betina Ronja Lotus Jøns, der fortæller. Hun er musiker og bor sammen med sin mand på Amager. Hun har oplevet, at coronavirussen skabte frygt i den danske befolkning, og at den frygt gav næring til racisme.

»Jeg er 46 og adopteret fra Sydkorea. Et par dage efter, at Danmark var lukket ned, stod jeg i Kvickly og skulle åbne en låge til frostdisken. Jeg skyndte mig, fordi der var to kvinder, der skulle til. De holdt afstand, og det var tydeligt, at de kendte hinanden. Da jeg var færdig, sagde jeg »værsgo« og smilede. Det gibbede i dem, da de så, at jeg var asiat. Så sagde den ene: »Gud, jeg går et andet sted hen.« De havde så travlt med at komme væk, at de glemte alt om afstand og møvede ind i folk. Så sagde jeg: »Så er der mere til os grådige asiater, kan I have en god dag!« Jeg er sikker på, at de kvinder ikke er racist, de er bare bange. Uvidenhed og frygt spiller rigtig dårligt sammen.

Den anden episode var stødende. Jeg var ude at gå en søndagstur med min mand i København S. Så var der en, der råbte ud ad vinduet: »China, pis hjem!« Folk er virkelig begyndt at hade

kinesere nu. Det er frygten, der får folk til at reagere sådan. Jeg tror ikke, folk bliver racist fra den ene dag til den anden. Men det er nemt nok at pege fingre ad alle, der ser asiatiske ud.«

Bliver ked af det

»Jeg var i bussen, hvor der sad en dame på et af klapsæderne. Men jeg skulle jo ind i bussen. Så skulede hun ondt på mig, da jeg gik ind. Der var færrest mennesker foran, så jeg gik forbi hende og længere op foran. Da jeg skulle af, skyndte jeg mig forbi hende og ud ad bussen. Så vrissede hun af mig: »Så kommer I herop og forpester os alle sammen.« Den var målrettet. Jeg blev ked af det og følte mig ramt.

Men jeg har prøvet alt muligt før. Så det ramte mig ikke hårdere, end det plejer at gøre. Folk fra Asien og folk, der er adopterede, har hele tiden hørt: »Hvor er du fra?« »Skrub hjem!« Folk siger også thailuder til mig. Eller »Har dine forældre bollet i karry?« Der er mange, der gør det for at være morsomme. Men det er ikke morsomt, selvom det forventes, at man griner med.

Det har taget mig mange år at erkende, at jeg bliver ked af det. Jeg tænker dansk og opfører mig dansk, bortset fra, når der er nogle, der minder mig om, at jeg ikke ligner en dansker. Hvis vi er til en fest eller lignende, så slår det aldrig fejl, at der er nogle, der spørger: »Har du fundet din familie? Skal du ikke med i Sporløs?« »Hvor er du fra?« siger de. »Du ved, hvad jeg mener.« »Nej, jeg ved faktisk ikke, hvad du mener,« svarer jeg nogle gange.

Hvis jeg ikke har lyst til at svare, lyder det: »Nu må du lade være med at være så nærtagende, folk er bare interesse-rede.« Nej, de er nysgerrige. Og hvis jeg siger helt ærligt, at jeg ikke har lyst til at dele de oplysninger, så siger de: »Det

må du meget undskylde« og bliver fornærmede. »Du behøver ikke blive sur!« siger de så. Nej, men folk er ikke berettiget til at vide alt muligt om mig.

Hvide danskere føler, at de er berettiget til at spørge i venteværelser eller togkupeen. De forventer, at de har ret til hele min livshistorie. Jeg spørger ikke andre om, hvorfor de er tykke, eller hvorfor deres mand skred. Men jeg kan ikke vinde, for hvis jeg siger fra, har jeg *issues*. Hvis jeg ikke siger fra, bliver jeg nødt til at finde mig i folks nysgerrighed.

Jeg har ikke oplevet, at hvide danskere forsvarer mig. Men det har jeg generelt aldrig prøvet – heller ikke før corona. Det er ydmygende. Når folk råber efter mig på gaden, så har jeg brug for, at jeg får at vide, at det ikke er mig, der er noget galt med. Man skal bare sige: »Det er bare en tosse, tag dig ikke af ham.« Bare dét ville være en hjælp.« ■

Betina oplevede, at racismen blev værre, da corona kom til Danmark.

Corona gjorde den almindelige hverdagsracisme værre end normalt, især over for mennesker med et asiatisk udseende. Sådan lyder det i en rapport fra Institut for Menneskerettigheder.

FOTO: LUJ PENG / UNSPLASH

Corona bragte racisme med sig

Coronavirus blev først opdaget i Kina, og mange mennesker har sat lighedstegn mellem kinesere og virussen. Blandt andre har den amerikanske præsident Trump navngivet virussen »den kinesiske virus«.

Koblingen mellem Kina og corona har givet anledning til en ny slags racisme. Institut for Menneskerettigheder udgav i juni måned en rapport med overskriften »Had i det offentlige rum under covid-19-epidemien«. Rapporten slår fast, at især mennesker med et asiatisk udseende har oplevet coronarelateret racisme.

Udsatte adopterede

I undersøgelsen er der fokus på oplevelserne på baggrund af minoritetsgruppernes egne erfaringer. Det er dermed ikke en kortlægning af omfanget af oplevelserne. Ud af de 2000 besvarelser på spørgeskemaet kom knap 200 af besvarelserne fra adopterede.

En del af de negative kommentarer, som synlige minoriteter har mødt på grund af corona, har handlet om at give asiater skyld for corona: »En forbipasserende sagde henvendt direkte til mig, »sku' du ikke snart ta' hjem til Kina,« fortæller én adopteret i rapporten.

En stor andel af de racistiske tilråb og anklager har handlet om, at folk generelt var bange for at blive smittet. »Et par unge, lyshårede fyre (...) råbte, at jeg var skyld i corona (jeg er asiat) og sparkede til mig,« fortæller en anden adopteret.

En tredje fortæller, at forskelsbehandlingen ligger i adfærden, ikke i konkrete tilråb: »Jeg har døbt det »racistmeteren«. Når folk går i en kæmpe bue udenom mig, altså tre meter i stedet for to.«

Andre har oplevet, at folk talte om dem, men ikke direkte til dem. For eksempel fortæller en deltager, at et ægtepar, der gik foran vedkommende, højlydt sagde til hinanden, at de ikke skulle komme for tæt på »kineseren«, og at forbipasserende på en strand kommenterede, at vedkommende nok spredte sygdommen.

En adopteret, som er mor, oplevede at blive beskyldt for at sprede smitte, mens hun var sammen med sin søn. »Vi

blev faktisk ret meget inde efter det. Min søn er kun 10 år, og jeg ville hverken have, at han færdedes ude alene, eller at han oplevede det igen.«

Nogle af de adspurgte gør meget ud af at understrege, at de ikke oplever fjendtligheden under corona som et generelt problem, og at der nok snarere er tale om frygt, end der er tale om racisme.

Men der er enighed om, at corona har gjort den almindelige hverdagsracisme værre end normalt. »Jeg oplever i forvejen hverdagsracisme, og covid-19 har efter min mening ikke gjort befolkningen mere tolerant og mindre »skræmt« over for »dem«, der ikke ligner dem selv,« fortælleren en adopteret.

Offentlig fjendtlighed

Ikke kun mennesker af asiatisk afstamning er blevet udsat for coronarelateret racisme i Danmark. Den øgede frygt for fremmede og sygdom kan have haft en afsmittende effekt på andre minorite-

ter. Flere borgere med anden etnisk oprindelse har oplevet tilråb som »i Danmark holder vi afstand« og »tag hjem til Somalia«, og nogle har oplevet at blive spyttet efter og en enkelt at blive sparket.

Synlige minoriteter har oplevet alt muligt: Grove tilråb, anklager om at være smittespredere, at blive spyttet på og truet – og generelt fjendtlig adfærd. Hændelserne har været uprovokerede oplevelser i hverdagen – på gaden, i butikker eller i bussen.

Flere har oplevet, at fremmede mennesker har overfuset dem, mens deres børn hørte på. »Det er jer, der har spredt corona« og variationer over samme tema er blevet hørt mange steder.

Ingen af dem, der har deltaget i Institut for Menneskerettigheders undersøgelse, har anmeldt racismen.

Fordi restriktioner for at forhindre udbredelse af corona betød, at der kun var få mennesker på gaderne i marts og april, så var mange med mørk hud bekymret for, at ingen ville støtte dem eller gribe ind, hvis de blev udsat for

racisme. Derfor følte mange sig mere sårbare end ellers – når andre ikke reagerer og hjælper med at sige fra, bliver den negative oplevelse forstærket. Mange fra synlige minoriteter følte sig også mere sårbare under coronanedlukningen, fordi de ikke kunne skjule sig i mængden. Mange fik også trang til at passe ekstra meget på og overholde alle regler fra sundhedsmyndighederne, så de ikke kunne blive anklaget for at være smittespredere.

Et klart problem

Mange af dem, der har besvaret spørgeskemaet, siger, at de godt forstår, at borgere i Danmark bliver bange for mennesker med asiatisk udseende. Men det er et problem, at mennesker med minoritetsbaggrund udsættes for negativ behandling i det offentlige rum i forbindelse med corona. Det fastslår både FN's menneskerettigheder og dansk lov. Menneskerettighederne forpligter stater til ved lov at forbyde enhver tilskyndelse til nationalt had, racehad eller religiøst had, som op-

hidser til forskelsbehandling, fjendtlighed eller vold. Desuden er FN's medlemsstater forpligtet til at træffe foranstaltninger til at bekæmpe enhver tilskyndelse til eller udøvelse af racediskrimination.

I straffeloven lyder det, at det er strafbart at fremsætte »udtalelse eller anden meddelelse, ved hvilken en gruppe personer trues, forhånes eller nedværdiges på grund af deres race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse ...«

Altså er det et brud på loven, når en etnisk dansker siger til et menneske med anden etnisk oprindelse »China, skrid hjem«, som flere af dem, der har besvaret spørgeskemaet, har oplevet.

På den positive side: Det er langt fra alle med anden etnisk oprindelse, der har oplevet øget racisme under coronatiden. Og endelig melder flere, at det især var i starten af coronaperioden, da befolkningen var mest skræmt, at de oplevede mere racisme end ellers.

Fjendtligheden har været aftagende siden. ■

INTERVIEW

Hjælp dit barn med at håndtere racisme

Autoriseret psykolog Naderah Parwani har hjulpet magasinet med at formulere gode råd til, hvordan forældre til minoritetsbørn kan styrke deres børns evne til at håndtere racisme.

»Forældre og børn skal have en dialog om racisme, og børnene skal klædes på til at sige fra over for mobning og diskrimination. Derhjemme er det vigtigt at tale med børnene om, hvad racisme er. At racisme handler om, at man behandler andre dårligt på grund af hudfarve, etnicitet eller religion. Det gælder alle

børn – dem, der udsættes for racisme, og dem, der overværer racisme.

Første skridt er, at barnet siger fra over for racisme. Både offer og tilskuer skal kunne sige »Det er ikke OK.« Hvis barnet er tilskuer, skal han eller hun stille sig ved siden af det barn, der er udsat og sige til den anden: »Det er ikke

OK, at du taler sådan«. Så kan barnet henvende sig offeret og sige: »Jeg kan godt forstå, hvis du bliver ked af det. Det ville jeg også blive, hvis nogen talte sådan til mig.« Det er vigtigt at udvise solidaritet. Tilskueren kan herefter tilbyde offeret, at man sammen kan fortælle det til en voksen, så det ikke sker igen.

Når barnet henvender sig til en voksen, er det vigtigt, at de voksne lytter og tager barnet alvorligt. Herefter er det vigtigt, at både offer og tilskuer fortæller det videre til deres forældre. Forældrene kan henvende sig til skole eller institution og bede lærerne om at tage diskrimination og mobning op som tema. Så kan lærerne sætte rammerne for, hvordan man passer på hinanden.

Når der er fokus på det sociale, smitter det positivt af på den måde, børn er sammen på. Man skal ikke være bange

for at tale om hudfarver og forskellighed. Vi skal i stedet forstå, at det at være forskellige blot betyder, at vi alle har noget forskelligt at byde ind med.«

Et spørgsmål om dannelse

»Næste skridt er at tale med børnene om, hvorfor racisme opstår. Tal med børnene om den historiske baggrund: At der tidligere kun var etniske danskere i Danmark. Så kom der nogle mennesker og arbejdede. De blev kaldt fremmedarbejdere og blev opfattet som de fremmede. Så kom der flygtninge, som danskerne i starten ville hjælpe.

Tal med børnene om, at nogle af disse mennesker levede anderledes, havde andre kulturer, spiste noget andet mad og så videre. Det betød så, at nogle mennesker reagerede med angst, når de så noget, der var anderledes.

Introducer tanken om fordomme og tal om, at hvis man ikke kender minoritetsmennesker, så har man ingen erfaringer, og det giver plads til fordomme.

Tal også med børn om menneskerettigheder, om slavehandel og om, at Grønland var en koloni, og hvordan disse forhold skabte et hierarkisk system, hvor folk blev behandlet forskelligt i samfundet.

Tal med børnene om social retfærdighed. Spørg, om det er i orden at behandle børn forskelligt. Mange børn har en stærk retfærdighedssans og synes ikke, at det er i orden at behandle mennesker forskelligt.«

Styrk identiteten

»Det er vigtigt, at forældrene kan tale med barnet om dets identitetsfølelse: Hvem er de? Hvordan ønsker de at være som mennesker? Hvordan vil de gerne behandles? Hvad kan de? Hvad kan de være stolte af ved sig selv? Vi skal have mere fokus på, hvordan vi styrker de børn, som kan blive udsat for racisme. Ellers kan de som unge få en følelse af, at de ikke duer til noget.

Vi skal give børnene idealer i form af mennesker, der ligner dem. Det kan være store tænkere eller helte. Fortæl, hvordan disse mennesker har kæmpet for gode værdier. Vis dem billeder, film og kunst skabt af mennesker, der ligner

dem. Den brede orientering om mennesker, der ikke ligner etniske danskere, får de ikke i skolen. Hvis de ikke får en fortælling, der nuancerer billedet af folk, der ligner dem selv, får de kun de ensidige, negative historier fra medierne.«

Stærke børn

»For mig virker det at tale med børnene om deres egne værdier og styrker. Hjemme har vi en stor tavle, hvor jeg løbende gennemgår vigtige emner med mine børn. Vi forældre må være kreative og tegne og skrive for at hjælpe dem. Man kan udvælge nogle værdier, der er vigtige for børnene. Skriv dem ned og tal om, hvorfor en værdi betyder noget for dem. Det bliver også en anledning til, at børnene lærer nye ord.

Spørg barnet om, hvad det har for nogle styrker, og hjælp med at formulere dem: For eksempel er et barn måske god til at hjælpe andre. Så kan man skrive: »Jeg er hjælpsom.« Med de yngre børn kan man tegne barnets hånd på et stykke papir, hvor man på hver finger skriver en af børnenes styrker. Arbejd løbende med styrkerne i hverdagen. Jeg har hængt en seddel med børnenes styrker på hver deres dør, og de kan selv tilføje flere, når de opdager flere styrker.

Det er meget vigtigt at fylde børnene med bevidsthed om, hvad de kan. De bliver mere robuste og bevidste om deres egen identitet. Det giver dem selvtillid til at reagere på en sund måde, når de hører noget, der er forkert eller uretfærdigt.«

Fællesskab

»Moderne forældre glemmer nogle gange, hvor vigtigt det er at lære børn at omgås andre. Vi forsømmer nogle gange at lære vores børn at reagere omsorgsfuldt på andre. For eksempel er der børn, der ikke hilser, når de møder andre – de responderer ikke normalt på andre, der hilser eller spørger dem om noget. Vi taler meget om børns behov og om omsorg for børn, men vi glemmer at lære vores børn at give omsorg.

Forældre har fokus på positive aktiviteter med deres børn og på at lære dem en masse kognitivt, men vi lærer dem

»Er det dig, der har corona?«

En cirka seksårig dreng spurgte en 15-årig vietnamesiskfødt dreng i toget. Drengens mor gjorde ikke noget for at løse situationen.

»Jeg var bange for at sætte mig ved siden af asiater i Metroen.«

Kvindelig jurist på Facebook i starten af coronakrisen.

»Min datter tager bussen i skole og har fået racistiske kommentarer hver dag, siden pandemien startede.«

Mor til pige født i Kina.

Hjælp dit barn med at takle racisme

- Lær børn at sige fra over for racisme. Både de udsatte og tilskuere skal lære at sige »det er ikke OK«.
- Lær børn, der overværer racisme, at sige fra og udvise empati over den person, der møder racisme. Børn kan godt lære at påtage sig et socialt ansvar.
- Lær børn at melde racisme til en voksen, som kan tage ansvar for situationen.
- Tal med skole og institution om racisme og om, at der skal skabes rammer for, hvordan man reagerer over for racisme.
- Fortæl børn om Danmarks historiske forhold til mennesker fra andre lande og den indbyggede ulighed, der ligger i det forhold.
- Tal til børns retfærdighedsans. Børn kan sagtens forstå, at ulighed er uretfærdigt.
- Styrk børn, der kan udsættes for racisme: Giv dem forbilleder, der ligner dem, og fokuser på deres styrker. Fremhæv børnenes styrker.
- Styrk børnenes sociale kompetencer, så de lærer at indgå i verden på en ligeværdig måde og engagerer sig i samfundet.

slet ikke nok om at orientere sig socialt. Alle de grænseoverskridende adfærdsmønstre, som vi ser blandt børn og unge i dag, handler netop om et fravær af om-

sorg for andre, en manglende respekt for menneskeliv. Denne følelsesmæssige og sociale orientering lærer børn ikke kun gennem dialog med forældrene, men gennem praksis i hverdagen.«

Racialisering

»Vi skal tale mindre om racisme, for vi taler om det på en meget gammeldags måde. Vi skal væk fra den tankegang, der deler mennesker op i »dem« og »os«. Når man taler om »dem« og »os«, så bliver etniske minoriteter gjort til de fremmede, selvom de er danskere. Vi skal i stedet forstå, at racisme er et system, vi socialiseres ind i og tager til os.

I stedet for at tale om racisme skal vi tale om »racialisering«, som handler om, at racismen eksisterer på et strukturelt niveau og påvirker vores adfærd og reproducerer fordomme, så vores uddannelsessystem, det offentlige system og arbejdsmarkedet forskelsbehandler minoriteter på grund af deres navn, hudfarve, etnicitet eller religion.

En måde at bryde med den rollefordeling er, at der på den ene side kommer politiske løsninger på den strukturelle diskrimination, og på den anden side, at etniske minoriteter engagerer sig mere i samfundet og bliver langt mere synlige.

Jeg ser en stor fremgang i minoriteters engagement i samfundet, men de fortællinger dækkes ikke i vores medier. Derfor er det vigtigt, at vi holder fast i nogle af de demokratiske principper og bruger tid på at lære vores børn, at vi har et socialt ansvar. Vi skal lære

FOTO: MICHAEL THOMAS

Psykolog Naderah Parwani er fagligt og personligt rustet til at hjælpe børn med at takle racisme. Hun siger, at hun selv har oplevet racisme og diskrimination.

dem om ret og pligt: Hvis vi ønsker et samfund med menneskerettigheder, så har vi også pligt til at kæmpe for de rettigheder. Vi skal kæmpe for at ændre det, vi er utilfredse med. Det vil gøre vores børn langt mere ansvarsbevidste.

I øjeblikket ser jeg en tendens til, at man forlader et område, man er utilfreds med, i stedet for at involvere sig i løsninger. Man forlader skoler og flytter børnene til privatskoler. Det forstærker uligheden og racismen i vores samfund, fordi man selv bliver en del af polariseringen. Hvis vi alle involverer os, vil det ikke kun bringe os mere lighed, men også en masse livsglæde, fordi vi har været med til at gøre en forskel. Derfor er mit bedste råd til forældre, at de skal engagere sig.« ■

Folk er ikke indebrændte racister

Christian Frei er sekretær hos Dansk Folkeparti, tidligere medlem af den indvandrerkritiske gruppe Pegida/For Frihed og bestyrelsesmedlem af Trykkefrihedsselskabet. Han er utilfreds med det, han kalder den unuancerede debat om racisme. Derfor bringer magasinet her en replik fra Christian Freis om hans holdning til racisme i Danmark. Christian Frei er selv født i Sri Lanka.

»Der er ingen, der skal finde sig i racisme. Men jeg nægter at tro på, at børn lærer af mor og far der-

hjemme at tænke dårligt om mennesker med en anden hudfarve.«

»Der er blevet råbt ukvemsord efter mig, men det er ikke, fordi folk er indebrændte racister. Folk har været usikre på sig selv, og så kommer det til udtryk på en akavet måde. Men hvor er det godt, at vi har ytringsfrihed. For uden den havde de ikke haft mulighed for at vise, hvor uintelligente de er. Jeg synes virkelig, debatten er kørt af sporet.« ■

Som adopteret har jeg udviklet et ekstra gear

Forfatteren af dette indlæg oplever, at hans asiatiske udseende gør, at han aldrig kan være anonym. Det er motiverende, men også et pres.

AF KIM JONG ANDERSEN

At leve med et anderledes udseende kan både være en drivkraft og en akilleshæl. Jeg har som adopteret gennem hele mit liv følt mig anderledes, fordi jeg blev betragtet som anderledes. Heldigvis blev jeg ikke altid behandlet anderledes, men jeg har oplevet det. Især i mine yngre år, hvor jeg flere gange skulle flygte for livet, når grønjakkerne med deres sydstatselementer ville klynge mig op i det nærmeste træ.

Den dag i dag er det stadig sådan, at jeg sjældent kan møde nye mennesker, uden at de spørger, hvor jeg kommer fra – og det er ikke, fordi de spørger til min bopæl. Spørgsmålet er i ni ud af ti tilfælde høfligt ment. Men jeg hører sjældent folk spørge en etnisk dansker om det samme.

Jeg lever snildt med det, men en gang imellem kan jeg ikke dy mig for at replicere: »Jeg bor på Frederiksberg«.

Nogle vælger at lade den ligge der. Men hvis jeg føler, det skaber en lidt pinlig stemning, så hjælper jeg gerne på vej og afslører min oprindelse og min status som adopteret. For ja, jeg er jo altså født sydkoreaner.

Anderledes udseende

Det lille eksempel, når folk spørger om, hvor man kommer fra, er jo også ret uskyldigt. Og alligevel har det sat præg på mig af den enkle årsag, at jeg nok er blevet spurgt om det samme mere end tusind gange igennem de sidste fyrrer år. Det er en konstant påmindelse om, at man ser anderledes ud – og at man er dansker uden alligevel at være det helt. Der har også været andre og noget mindre subtile påmindelser som tilråb og decideret racistiske bemærkninger samt egentlige overfald, så jeg har skam været hele repertoiret igennem.

Alligevel har nettoeffekten af at se anderledes ud end etniske danskere været positiv. For når man føler og får at vide, direkte eller indirekte, at man er det sorte får, føler man også, at det forpligter en til at vise omverdenen, at man skiller sig ud på en måde som en, der kan gøre det lidt bedre end gennemsnittet. Selvfølgelig for at opnå en grad af accept, hvor man kan forlene sin anderledeshed med det at blive respekteret. Det kræver en noget hårdere indsats, men denne higen efter accept og respekt er både benzinen på motoren, der gør, at man ofte kan køre længere på literen, og det, der gør, at man også er i besiddelse af et ekstra gear.

Ikke kun en gevinst

Det gear er dog et tveægget sværd. Det er ikke kun fantastisk at føle, at man er nødt til at opnå succes. Man kører hurtigere, men når man kører galt, bliver det med 150 kilometer i timen. Man er på et tidspunkt nødt til at slutte fred med det, for man kan alligevel ikke løbe fra det. Man er dog nødt til at vide, hvorfor man har denne drivkraft.

Det er også derfor, det er en anderledes stræben i forhold til folk, der »bare« føler sig anderledes, men ikke ser anderledes ud. Man føler sig mere eksponeret end andre, og det er en belastning. Vi adopterede er en ret lille, synlig minoritet i Danmark. Vi har ikke haft nogen at spejle os i, så vi er blevet 100 % assimileret.

Vi skal acceptere uden forbehold

Jeg fandt ud af, at jeg havde forsøgt at assimilere mig fuldstændigt, og at jeg holdt mig fra andre sydkoreansk adopterede. Jeg ville ikke føle mig som en del af den gruppe. Men jeg bliver aldrig

helt ligesom alle de andre. For udseendet betyder noget – du bliver konstant mindet om, at du er anderledes.

Det er naturligt, for alle mennesker er kodet til at reagere over for det, der er anderledes. Men de reaktioner skal vi være på vagt over for. Hvis vi ikke kan acceptere mennesker med et anderledes udseende præcis, som de er, er det en falliterklæring for civilisationen. Jeg tænker på de synlige minoriteter, som er flygtninge og indvandrere, samt deres børn og børnebørn. Hvis vi som et højt civiliseret folkefærd ikke forstår de nye tilflytters situation og også magter at acceptere dem, før vi forlanger den fuldstændige assimilation, reagerer vi ud fra primitive flokdyrsinstinkter. Og den fuldstændige assimilation lykkes aldrig.

For jeg og mange andre adopterede i min generation er omvandrende beviser på, at selv den mest gennemførte assimilering næppe nogensinde kan tilfredsstille den del af den etniske majoritet, der dybest set ikke bryder sig om de anderledes udseende. Det minder de evige spørgsmål og kommentarer om – uanset om de er venlige eller ej.

Nogle af os udvikler et ekstra gear og sætter barren højere for at opnå accept. Men det ekstra gear burde ikke være et krav, bare fordi man ser anderledes ud. Det er – for nogle – for opslidende i længden. ■

FOTO: KASIA KOHLER LARSEN

Kim Jong Andersen

Kim Jong Andersen er født i Sydkorea, opvokset i Djursland og bor i dag på Frederiksberg. Ovenstående tekst er en redigeret version af en tekst, bragt i onlinemediet P.O.V. med overskriften »Som adoptivbarn bliver jeg aldrig dansker«. Kim Jong Andersen er partner/medstifter af Berg + Jong Advisory Partners og arbejder som ledelsesrådgiver. Desuden er han formand for Danish Digital Awards.

Ingen at spejle

Når antallet af adopterede børn falder, bliver det en udfordring for adoptivfamilier at skabe netværk, som både forældre og børn kan have glæde af.

AF ANNA BRIDGWATER

»Jeg ønsker især på Elias' vegne, at der var nogle børn, som var ligesom ham, som han kunne få en relation til. Og jeg er nysgerrig af natur og synes, det er berigende som voksne at møde andre i samme i situation.«

Betina Nielsen bor i Nordjylland med sine to børn, der er født i Vietnam: Sara på 12 og Elias på fire. Betina ved, hvad hun og sønnen går glip af, når der ikke er mange andre adoptivfamilier, som de kan knytte bånd til.

»Da jeg adopterede Sara, var det et ekstra plus og en gave at få et netværk af andre, der har adopteret. Det har været noget andet med Elias, fordi antallet af adoptioner er faldet. Mit eget behov er dækket, men han kommer ikke til at vokse op med et netværk af

nogen på sin egen alder, som Sara har haft glæde af.«

Værdifuldt netværk

Betina arbejder som pædagogisk konsulent i PPR i Thisted og bor i Fjerritslev, og der er langt mellem adoptivfamilierne i området.

»Den mødregruppe, jeg havde med Sara, var jeg bare enormt heldig med. Sundhedsplejen i Aalborg arrangerede et træf, hvor vi var 25 adoptivfamilier, både eneadoptanter og par, som mødtes i Aalborg. Der lavede vi fem-seks grupper, som passede sammen geografisk, og som sås i deres barselsperiode. Jeg har holdt fast i kontakten til to-tre stykker derfra. Så havde jeg også en rejsegruppe. Vi var tre, som fik børn, der havde boet samme sted, og vi ses stadig.«

Betina har især to gode veninder, som hun er glad for at drøfte hverdagens udfordringer med. »Det har været en kæmpehjælp at have en Nina eller en Lone at ringe sammen med, når jeg har spørgsmål, der er adoptionsrelateret. Jeg behøver ikke forklare mig, for de forstår mine bekymringer.«

»De er supergode til at dele ud af egen erfaring, og nogle gange har man også brug for at dele det, der går skidt,

hvis man for eksempel har løbet panden mod en mur. Ens øvrige netværk vil jo gerne, men der kan godt være en tendens til at sige »slap bare af, sådan er det for alle«. Det er svært for andre at sætte sig ind i, hvad det gør ved et barn at opleve det svigt, som adopterede oplever. Der ligger bare nogle andre ting i det.«

God kemi

Betina er også bevidst om, at det er umuligt at bevare en relation til andre familier, hvis der ikke er en god kemi. Hun har stadig en god kontakt til eneadoptanten Nina, som hun rejste til Vietnam sammen med første gang, selvom de bor fem timers kørsel fra hinanden.

»Kontakten til Nina kan bevares, fordi vi siger hinanden noget på det personlige plan. Hvis det kun var fordi, vi var i samme situation, ville det nok løbe ud i sandet. Vi kan tale om alt muligt, vores liv som singlemødre osv., men det skal udvikle sig til et reelt venskab. Man skal have mere til fælles, end at man har adopteret. Det har bare været et plus, man ikke på forhånd kan regne med.«

Betina ved godt, at det ikke er sikkert, at hendes datter Sara og Ninas datter Viola bevarer venskabet, når døtrene bliver ældre. »Vi har forsøgt at

sig i

give vores børn en relation, de kan tage med sig videre i livet. Men det jo er ikke sikkert, at de bevarer kontakten.«

Betina skabte også kontakt til en anden adoptivfamilie i nærområdet: »Vi har haft lidt kontakt med en lidt ældre pige, som bor i nærheden. Men de klikkede ikke.«

Spejling

Det er vigtigt for Betina, at hendes mørkhårede børn har nogle at spejle sig i. Hun tror ikke, at racisme fylder meget i børnenes liv, men de er bevidste om, at de har et andet udseende end de fleste andre borgere i byen.

»Sara og jeg boede i en lille landsby, da hun kom til Danmark. Der var mange, der interesserede sig positivt for hende, for hun var den eneste asiat i sin børnehave og i landsbyen. Da Sara var i fireårsalderen, begyndte hun at få øje på forskellige udseender. Vores adoptivmødregruppe var hendes mulighed for at spejle sig i nogle, der lignede hende selv.«

»Så længe børnene har været små, har det været vigtigt at vide, at de ikke er de eneste med asiatisk udseende og mørkere hud og hår. Det er det, de har givet udtryk for. De mærker den der grundfølelse af ikke at ligne mængden.

Det tager til efterhånden. Så stikker vi også ud fra mængden, fordi der ikke er en far. Så det er rart at kende andre i den situation.«

Det har været Betinas ansvar som voksen at sikre, at hendes børn ikke føler sig anderledes. »Indtil videre har det været os forældre, der har sat rammen om netværket. Måske kommer der en skillevej snart, hvor min datter kommer i puberteten. Jeg ved, at min datter mødes på de sociale medier med de andre adopterede i vores netværk. Hun ser også noget til en lidt ældre pige, som er født i Vietnam, som vi mødte til et vietnamtræf.«

Alene med oplevelsen

Da Betina blev mor for anden gang, var der ingen netværksmøder og ingen mødregruppe, og Betina rejste alene til Vietnam.

»Det er blevet nogle andre vilkår. Jeg har ledt, og jeg har også fundet nogle, men der har ikke været de samme vilkår, og de andre familier har måske andre behov.«

»Da jeg fik Elias, skrev jeg til DIA og sagde, at jeg stillede mit telefonnummer og min e-mail til rådighed, hvis nogen vil have kontakt til mig. Jeg sagde også til min PAS-konsulent fra Aalborg,

at jeg var interesseret i kontakt til andre i samme situation. Jeg fik også en sporadisk kontakt til en anden familie, men det er slet ikke sikkert, at andre synes, at det er en prioritet at kende andre adoptivfamilier.«

»Med Elias rejste jeg alene, og jeg var alene med ham, da jeg kom hjem. Elias har store børn, han kan spejle sig i, men ingen på sin egen alder. Der, hvor vi bor, er der ikke ret mange med asiatisk udseende. Det er mest på hans vegne, at jeg gør mig de tanker. Hans storesøster har mange af hans træk, så det spejler han sig i. Og han spørger, om ikke jeg gerne vil have samme farve som ham.«

Det er en gevinst for begge børn, at de har en søskende, som ligner dem selv.

»Saras allerførste respons var, »Han ligner jo mig«. Det var meget slående, og jeg tænkte: »Nå ja, der er ingen i din hverdag, der ligner dig.« Det er altid hende, der ikke ligner de andre.«

På plussiden nævner Betina, at Fjerritslev ikke er så ensartet som tidligere: »I dag bor her børn fra mange forskellige lande. Fjerritslev har også fået flygtninge fra det afrikanske kontinent. Der er blandede ægteskaber og tilflyttere, så der er mere diversitet i dag end tidligere.« ■

Betina Nielsen bor i Nordjylland med sine to vietnamesiskfødte børn. Der er smukt, men der kan være langt til ligesindede familier, hendes børn kan spejle sig i.

Enæggede, forskellige og født i Etiopien

Bipolar lidelse gav de enæggede tvillinger Anna og Andrea Oehlenschlæger lyst til at finde deres biologiske familie i Etiopien.

AF INGRID PEDERSEN

Søstrene Anna og Andrea Oehlenschlæger blev for 22 år siden adopteret af et par fra Ringkøbing. I efteråret 2019 var de i Etiopien med et tv-hold fra Danmarks Radio i et forsøg på at finde afrikanske slægtninge.

De unge kvinder er enæggede tvillinger, og for et par år siden blev de begge diagnosticeret med den psykiske lidelse bipolar. Men de føler sig meget forskellige, og sygdommen, som nu er under kontrol ved hjælp af medicin og psykoterapi, viste sig forskelligt hos de to. Hos Anna, der var en succesfuld iværksætter med et firma, der forhandlede et tandblegningsprodukt, viste den sig som mani i november 2018. Sygdommen gav hende utrættelig energi, men også selvskadende adfærd, og kunne have endt med en psykose, mens den hos Andrea viste sig som depression og søvnløshed.

De havde tidligere i livet på forskellige tidspunkter snakket om, at det kunne være spændende at vende

tilbage til Etiopien og gense det land, de blev adopteret fra, da de var otte måneder gamle. Sygdommen gjorde dem nysgerrige efter at finde ud af, om den skyldtes arv fra deres biologiske mor eller far, for de er klar over, at arv har stor indflydelse på udvikling af sygdommen, men det har miljøfaktorer under opvæksten også.

Rejsen til Afrika var spændende og tankevækkende for dem begge. Etiopien var meget fattigere end forventet, og de mødte gadebørn og hjemløshed.

»For mig var det tankevækkende at være født i et land, hvor min livsstil ikke ville være accepteret,« siger Anna, der har en kvindelig kæreste og er klar over, at hele LGBT-miljøet er ildeset i Etiopien.

FOTO: ANN-SOFIE GRARUP OG JACOB LATOCHA

Andrea og Anna er enæggede tvillinger, men meget forskellige. Det kommer tydeligt til udtryk i DR's program Min sindssyge tvilling og den ledsagende podcast I røven af min sindssyge tvilling.

Andrea og Anna var på forsiden af Adoption & Samfunds blad i februar 2001.

PRIVATFOTO

Men de måtte rejse hjem uden at have fundet deres biologiske mor – eller anden biologisk familie. De var tæt på, for de fandt det børnehjem i Jimma, som en politibetjent afleverede dem på. De fik en forklaring om, at deres mor havde overdraget dem til naboen for at gå på markedet, men at hun aldrig var vendt tilbage.

De rejste tilbage til Danmark uden flere svar, fordi Anna fik det psykisk dårligt og ikke ønskede at fortsætte eftersøgningen.

DNA-test

Interessen for biologien i deres baggrund førte også til, at de for nogle år siden valgte at få lavet en DNA-test.

»Egentlig var det mest for sjov,« siger Anna og tilføjer, at selvom de som

små lignede hinanden så meget, at de blev forvekslet, har de meget forskellige personligheder.

»Jeg er lidt mere introvert, læste rigtig meget som yngre og var måske også lidt mere rebelsk. Jeg synes ikke altid, at jeg passede så godt ind,« tilføjer hun og understreger, at de måske bare har reageret forskelligt på at komme til Danmark.

»Men vi har jo virkelig gode forældre, der opdrog os ens og selvfølgelig tænkte, at vi havde samme behov,« nævner hun.

Pigerne gik i hver sin skoleklasse, men i samme skole.

Der var også alvor bag DNA-testen, fordi de ville vide, om de er enæggede tvillinger. Det viste testen, at de er.

»Men testen giver jo også mulighed for at finde frem til familiemedlemmer, hvis nært beslægtede er blevet testet,« forklarer hun.

De har dog ikke mødt nogen ad den vej.

»Oddsene for det var jo heller ikke særlig gode, medmindre en anden adopteret fra vores biologiske familie var registreret i samme firma,« siger hun.

Mor alligevel fundet – måske

Anna havde dårlig samvittighed, da de kom hjem. »Jeg følte, at vi havde været så tæt på at finde vores biologiske mor. Og så havde vi bare givet op. Ærgrelsen over det sad i kroppen på mig, da vi kom hjem, siger Anna.

Danmarks Radios programmer: Min sindssyge tvilling

I efteråret 2019 rejste Anna og Andrea Oehlenschläger til Etiopien sammen med et tv-hold fra Danmarks Radio for at finde deres biologiske familie og forklaringen på, hvorfor de begge har fået en bipolar lidelse. Med sig havde de en forklaring om, at de var hittebørn, og at de den 11. oktober 1997 blev afleveret af politiet på børnehjemmet Mission of Charity i den etiopiske by Jimma. Her vurderede man, at pigerne var et par måneder gamle, så deres fødselsdag er sat til 11. august 1997. Da pigerne var otte måneder gamle, blev de adopteret af en familie fra Ringkøbing.

Programmet følger deres møde med den etiopiske hverdag, landets fattigdom og den tilværelse, der kunne have været deres, hvis de var blevet i Etiopien.

Anna siger, at besøget betød, at de fik lukket et hul og fik en større fornemmelse af, hvor de stammer fra.

»Vi anede jo ikke, hvor vi kom fra. Det var mystisk for os, at vi var født af et menneske, vi ikke kendte. Vi havde nærmest bare en fornemmelse af, at vi var kommet op af jorden,« siger Andrea.

Ved hjælp af en lokal guide fandt de frem til børnehjemmet i Jimma, de fandt spor af moderen og forklaringer på, hvorfor hun ikke kunne beholde dem.

Men i sidste ende må de opgive at finde hende, mens de var i Etiopien.

Se de seks programmer á 29 minutter på dr.dk. Der er også lavet en podcast om, hvad der skete, efter at Anna og Andrea kom hjem fra Etiopien. Find den i din podcastapp. Den hedder I røven af min sindssyge tvilling.

FOTO: ANN-SOFIE GRARUP OG JACOB LATOCHA

Andrea og Anna Oehlenschlägers er enæggede, men meget forskellige.

FOTO: ANN-SOFIE GRARUP OG JACOB LATOCHA

Andrea og Anna fik stor hjælp fra deres guide Yohanes i Etiopien.

FOTO: ANN-SOFIE GRARUP OG JACOB LATOCHA

Tvillingerne Anna og Andrea genser deres fødeland Etiopien i DR's program Min sindssyge tvilling.

De havde bevaret kontakten med guiden Yohanes, der havde hjulpet dem i Etiopien. »Vores besøg i Jimma havde selvfølgelig sat gang i en masse aktivitet, og vi havde naturligt nok tiltrukket en masse opmærksomhed,« siger hun. Søstrene besluttede, at Anna skulle være tovholder på den videre eftersøgning, for Andrea havde for travlt med prøver til en forestilling og havde sit hoved et helt andet sted. Desuden medvirkede de begge i Danmarksindsamlingen i februar måned. Det gav også travlhed i en periode.

»Som sagt bredte rygterne sig i Jimma om, at vi var tvillinger fra Danmark, der ledte efter vores biologiske familie, og en dag blev jeg kontaktet af vores guide, som mente, at han havde fundet vores mor,« fortæller hun.

I skrivende stund ved tvillingerne ikke, om deres biologiske mor er fundet. De vil have lavet en DNA-test for at være helt sikre. Men testen kan ikke laves i Etiopien. En bekendt, der skal til Etiopien, tager et testsæt med og tager en prøve fra moderen. Hun tager prøverne med hjem til Danmark, og dernæst skal de sendes til DNA-analysefirmaet My Heritage.

Anna og Andrea har talt med den kvinde, de regner med er deres mor, via videoopkald på WhatsApp. Det sker ved hjælp af guiden Yohanes, der fungerer som tolk, for moderen taler kun amharisk, der er nationalsproget i Etiopien.

Surrealistisk

Både Andrea og Anna kalder det vildt og surrealistisk, at det trods alt – må-

ske – lykkedes at opspore moderen og få kontakt med hende. Når de taler om situationen, så taler de, som om de er sikre på, at de har kontakt med deres mor.

»Det er vildt, at det faktisk ikke var sværere, når vi hele vores liv havde troet, at vi var hittebørn,« siger Andrea.

For hende er det især bemærkelsesværdigt, at moderen, der i dag er 52 år, også holdt af at synge, da hun var ung.

»Hun har sunget i kor og været forsanger i et band. Så måske er det med at synge noget, jeg har arvet fra hende. Det synes jeg er fantastisk,« siger Andrea. Men også forældrene i Ringkøbing har erfaring i at stå på en scene, da de begge er aktive i amatørteater.

Anna og Andrea har ledt efter træk hos deres afrikanske mor for at se, om de ligner hende.

»Man ligner jo ikke altid sine forældre. Men der er noget med mimikken, måden hun griner og græder på, der kan ligne,« siger Anna.

De overvejer lidt, om moderen kan komme til Danmark og se Andrea optræde i Tivolis Koncertsal. Men de kan godt se, at det er lidt vildt, for moderen har aldrig tidligere været med en flyvemaskine.

Men de er ikke tvivl om, at de vil tilbage til Etiopien, når de har set resultatet af DNA-testen, og når tiden og pandemien tillader.

Tre børn før os

Anna og Andrea har endnu ikke fundet ud af, om moderen også er bipolar, men de har allerede fået mange detaljer om moderens barske liv. De ved, at hun i dag arbejder i køkkenet på universitetet i Jimma.

Som ung gjorde hun rent på et hotel. Det var ikke et bordel, men alligevel et sted, hvor gifte mænd tog deres elskerinder med hen.

»Sådan en slags sugardating, tror jeg,« siger Anna.

Moderen havde fået tre børn, før hun fik tvillingerne. Men hun blev skilt, og manden havde ret til børnene, så dem tog han med sig. Senere blev hun gravid med tvillingerne, men deres far

var gift med en anden, og hun tog hjem til sin landsby for at føde.

Anna siger, at moderen har fortalt, at det ikke var hendes ønske at give børnene væk, men at det var hendes mening at få dem tilbage. Tvillingerne har endnu ikke fået svar på, hvorfor moderen ikke kom tilbage efter dem. Samtalerne foregår over internettet ved hjælp af en tolk.

»... for mig var det tankevækkende at være født i et land, hvor min livsstil ikke ville være accepteret.«

»Det er ikke til at vide, hvad hendes muligheder var. Det kan jo være, hun har haft en fødselsdepression eller sådan noget, og i hvert fald var det svært for hende at få os passet,« siger Anna.

Hun er i gang med at skrive en bog, der er inspireret af moderens historie.

»Den handler om min adoption og skal tydeliggøre forskellen på at vokse op i Danmark og Etiopien,« siger hun og tilføjer: »Hendes historie siger også noget om kvinders liv og mangel på muligheder i Etiopien.«

Deres biologiske far er død, men moderen har vist dem et billede af ham på Facetime, og de ved nu, at de også har flere halvsøskende, for moderen blev gift igen med en mand, der er skoleleder. Sammen med ham har hun en datter, der læser på universitetet i Addis Abeba.

»Jeg tror bestemt ikke, hun var en dårlig mor. Hun har bare handlet ud fra de muligheder, hun havde, og livet i Etiopien er ikke nemt for kvinder,« siger Anna.

Sygdommen

Tvillingerne er dermed ikke kommet videre med at finde ud af, om deres bipolare lidelse skyldes arv eller miljø.

»Jeg tænker, at det er noget, man kan være genetisk disponeret for – ligesom brystcancer – men at det er forskellig påvirkning, der gør, om det

kommer i spil, siger Anna. Hun mener, de har en nedarvet sårbarhed, som er blevet udløst på grund af adoptionen.

»Og mest hos mig,« siger hun. Hun fortæller, at hun måske altid har haft manier. Hun havde været manisk i en lang periode og valgte at sælge sit firma, da det kørte godt, men hun var ikke glad for den daglige drift. På nogenlunde det tidspunkt var hun så manisk, at hendes venindes mor foreslog hende at tage på psykiatrisk skadestue.

»Det var en god beslutning, for ellers kunne jeg have risikeret at være blevet psykotisk. Der var ikke tale om tvangsindlæggelse,« siger hun. Hun har været indlagt to steder i København og går nu i et toårigt ambulant forløb med psycoeducation, som er en terapeutisk metode, som lærer patienter med psykiske sygdomme at forstå og håndtere deres sygdom. Anna roser behandlingssystemet, især det sidste tilbud: »Smukt forløb, som jeg ville ønske at alle fik.«

Det kom som en overraskelse for Anna at skulle indlægges.

»Indtil da havde ingen bemærket min sygdom, for jeg var jo velfungerende, sporty og fagligt dygtig, og det hele så ud til at gå godt,« siger hun.

»Jeg har kæmpet mere med at finde ud af, hvem jeg er, og finde min egen identitet, end min søster har. Vi er bestemt ikke blevet mobbet eller har følt, at vi blev holdt udenfor. Men jeg var speciel, og det gav folk udtryk for. Jeg tog folks syn på mig som værende mærkelig til mig, men egentlig skulle jeg nok have sagt fra,« siger Anna.

»Jeg synes, jeg tit har skullet kæmpe for min plads her i tilværelsen.

Iværksætter

Anna Oehlenschläger havde som teenager stor succes som iværksætter med et firma, der forhandlede tandblegningsproduktet CoalCure. Som 19-årig solgte hun firmaet.

I dag arbejder hun som model, er i gang med at skrive en bog og håber, hun kommer til at arbejde mere med tv.

Andrea og jeg har haft forskellige reaktioner på at være adopteret. Andrea tilpassede sig og spurgte, når hun var i tvivl om noget. Min reaktion var mere destruktiv i perioder. Jeg levede mere i min indre verden og fik derfor ikke de svære ting så meget ud. Jeg har altid været vellidt, over middel fagligt og

dygtig til mange ting som barn og ung. Det var måske min måde at *deale* med de svære ting på. Jeg havde nok altid følelsen af at være bagud, så derfor skulle jeg kæmpe mig foran,« forklarer Anna.

»Nu har jeg også valgt at leve sammen med en kvinde, så min seksuelle

identitet har måske også været med til, at jeg har følt mig anderledes,« siger hun.

Ville være som andre

Tvillingerne siger samstemmende, at for børn er det vigtigste at være som de andre, passe ind og ikke skille sig ud. Som børn havde de også en længsel efter at ligne de andre børn i Ringkøbingområdet, selv om de fremhæver, at de jo havde den store fordel, at de altid havde hinanden.

Barndommen var også præget af, at de begge var dygtige i skolen og dygtige til sport – både løb og fodbold. Anna var tæt på at blive udtaget til fodboldlandsholdet, men valgte det fra, fordi karrieremulighederne for kvindelige fodboldspillere ikke var gode dengang.

»Mændene tjente jo meget, meget mere end os – og det er der stadig ikke rettet op på,« konstaterer hun.

I Ringkøbing var de så stor en sensation, at der var en historie om dem i Ringkøbing Amts Dagblad, og de var på forsiden af Adoption & Samfunds blad.

»Alle mennesker ville se os, når far og mor gik tur med barnevognen. Det blev somme tider lidt for meget,« fortæller Andrea.

Efterspørgsel på sorte modeller

Grov racisme har tvillingerne ikke været udsat for. Men de har været udsat for drillerier og har fået bemærkninger om deres hudfarve.

»Det kan godt være, at det er sødt at blive kaldt noget med chokolade. Men som sort kvinde bryder jeg mig ikke om at blive sammenlignet med noget spiseligt,« siger Andrea. Hun har også fået bemærkninger som: »Det ser sort ud for dig« eller »Har du drukket for meget cola?«

»Men jeg sammenligner det med de bemærkninger, som min veninde, der var lidt for tyk, blev udsat for, selvom man måske ikke helt kan sammenligne,« siger Andrea. Anna, der arbejder som model, konstaterer, at der med Black Lives Matter-bevægelsen er kommet en meget stor efterspørgsel på sorte modeller.

»Det nyder jeg jo godt af nu,« siger hun. ■

Andrea Oehlenschläger har hovedrollen i musicalen *The Bodyguard*. Premieren er blevet udskudt på grund af corona, men den får nu premiere i Esbjerg i november, inden forestillingen skal på turné i hele landet.

FOTO: MIKLÓS SZABÓ

The Bodyguard

Andrea Oehlenschläger spiller Whitney Houstons rolle som Rachel Marron i musicalversionen af filmen *The Bodyguard*.

Musicalen får efter planen premiere den 4. november 2020 i Musikhuset Esbjerg og skal derefter rundt i landet til Vejle, Viborg, Aalborg, Herning og Holstebro, inden den får københavnerpremiere i Tivolis Koncertsal den 21. januar 2021.

Det er Andreas første store musicalrolle.

Loven lægger op til adoption uden samtykke

Nogle kommuner har mange sager om adoption uden samtykke, mens andre slet ingen har. Lolland Kommune har mange af disse sager, og de ansvarlige mener, at det handler om, hvordan kommunerne tolker loven.

AF ANNA BRIDGWATER

I sin nytårstale 2020 meldte statsminister Mette Frederiksen, at der gerne skulle ske flere tvangsadoptioner i Danmark. Michael Vinther Hansen, souschef på børn- og ungeområdet på Lolland, forklarer, at han ikke opfattede den melding som en ny politisk retning:

»Mette Frederiksens udmelding handler ikke om antallet. Jeg hører det som en venlig henvisning til den lovgivning, der allerede findes. Spørgsmålet er, om lovgivningen er tilstrækkelig. Jeg mener ja.«

I 2019 var der 20 sager i Danmark om adoption uden samtykke, og de 11 af sagerne kom fra Lolland. Til sammenligning var der ingen sager om adoption uden samtykke i København. Michael Vinther Hansen forklarer det med, at Lolland følger loven.

»Det handler om måden, vi har screenet de udsatte familier på og er gået til den lovgivningsmæssige del.«

Michael Vinther understreger, at dansk lovgivning kræver, at kommunerne overvejer adoption uden samtykke: »Lolland Kommune valgte at sætte adoption uden samtykke på dagsordenen og foretage de vurderinger, vi lovgivningsmæssigt er forpligtet til. Lovgivningsmæssigt er vi forpligtet til at overveje adoption, hvis der er tale om en anbringelse, som er langvarig. I virkeligheden har vi valgt at følge lovens bogstav konsekvent. Vi indstiller til adoption uden samtykke i de sager, hvor vi mener, at de er omfattet af målgruppen.«

Michael Vinther siger også, at en afgørelse om adoption uden samtykke ligger hos Ankestyrelsen, ikke kommunen: »Det er vigtigt at understrege, at det ikke er kommunen, der beslutter, at et barn skal bortadopter. Afgørelsen om adoption uden samtykke ligger hos Ankestyrelsen. Det handler ikke om kommunens serviceniveau eller økonomi. Vi bruger ikke adoption, fordi vi ikke kan finde plejefamilier nok.«

Socialrådgiver Mia Jensen supplerer: »Ankestyrelsen og domstolene (hvis de biologiske forældre har anket sagen, red.) har været enige i vores indstillinger.« Hun er socialrådgiver på kommunens børn- og ungeområde og fortæller, at den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation, VISO, har lavet en undersøgelse af kommunernes tilgang til bortadoption uden samtykke. Undersøgelsens resultater understøtter Lolland Kommunes arbejde på området.

Michael Vinther Hansen fortsætter: »Det handler om barnets perspektiv. Det handler det altid om. Det er i de tilfælde, hvor forældrene varigt er ude af stand til at tage vare på barnet. Det er virkelig tunge familier og meget belastede forældre, som bærer rundt på alle mulige udfordringer.«

Mia Jensen siger: »Det handler udelukkende om forældrenes forældreevne. Hvis vi vurderer, at de aldrig får forældreevne i relation til det på-

gældende barn, og hvis vi ved, at adoptionen er et alternativ til en langvarig anbringelse, overvejer vi adoption uden samtykke. Det skal vi gøre ved alle varige anbringelser.«

Mia Jensen forklarer også, at en sag om adoption uden samtykke ikke er ensbetydende med, at begge forældre modsætter sig adoptionen. Den ene forælder kan godt sige ja til bortadoption, men hvis den anden forælder siger nej, bliver sagen kørt som adoption uden samtykke.

Michael Vinther mener, at der i dag er mere fokus på at anbringe børn tidligt, end der har været førhen. »Men udgangspunktet er at vurdere, om barnet kan være hos forældrene. Vi adopterer ikke hen over natten. Bortadoption kræver noget særligt med hensyn til udredning og med hensyn til borgernes retssikkerhed.«

Tryk løsning

Det er Mia Jensen, der har kontakt til de familier på Lolland, hvis børn skal bortadopter, og hun kender de generelle årsager: »Det er mere dårlig begavelse, end det er misbrug – for eksempel kognitivt udfordrede forældre med flere risikofaktorer eller forældre, der har et vanvittigt flyttmønster.«

Michael Vinther og Mia Jensen er enige om, at adoption er et godt alternativ til en langvarig anbringelse for nogle børn. »En adoption giver det enkelte barn bedre livsbetingelser end

varig anbringelse, og også bedre livsbetingelser, efter at barnet er fyldt 18 år,« siger Michael Vinther.

»Hvis vi har et mindre barn, som vi indstiller til adoption, så er det, fordi vi tænker, at det barn kommer til at være anbragt barndommen ud – i professionelt regi. Med adoption giver vi barnet en familie, også efter det fyldte 18. år. Og barnet slipper for hele den kommunale indblanding og et vanskeligt samvær ikke mindst,« siger Mia Jensen.

Michael Vinther er enig: »Vi mener, at det fagligt er det rigtige: Tryghed og en opvækst uden for anbringelsessystemet. Børn, der bor i en anbringelsessituation, ved, at der er nogle, der får løn for, at de er der. De bor i professionelt regi. Med adoption får børnene en familie.«

Mia Jensen supplerer: »Og vi giver barnet forældre, som kan træffe beslutninger på barnets vegne: Tøj, sommerferie og skoler.«

Michael Vinther slår fast, at han og Mia Jensen ikke taler ud fra mavefornemmelser, men ud fra forskning, når de taler om adoption. »Forskningsmæssigt er det understøttet, at adopterede børn klarer sig bedre i livet end anbragte børn.«

Mia Jensen uddyber: »Der er den sikkerhed, der ligger i en adoption. Hos de anbragte børn ser vi mange sammenbrud i kontakten til plejefamilien i teenageårene. Det bliver lettere at give slip på familien, end når der er forældre, som man ved, bare er der.«

Samvær

Adoption uden samtykke betyder ikke nødvendigvis, at båndene mellem barn og biologiske forældre skæres over for evigt: »Der er muligheder for, at forældrene kan søge samvær og bevare kontakten. Vi ved forskningsmæssigt, at kontakt til ophavet er rigtig fornuftigt,« siger Michael Winther.

Når de biologiske forældre søger om kontakt til det bortadopteret barn, siger Mia Jensen, at det ikke er noget, kommunen afgør: »Det er Familieretshuset, der har kompetence til at træffe den afgørelse.«

Det ligger altså i statsligt regi at afgøre, om der skal være kontakt mellem

barn og forældre efter adoption uden samtykke, hvis forældrene søger om det. Familieretshuset oplyser, at de ikke fører statistik over, hvor mange biologiske forældre til børn, der er bortadopteret uden samtykke, der har samvær med børnene. Men de fortæller, at det erfaringsmæssigt sker i meget få tilfælde.

Mia Jensen siger, at kommunen ikke kan vide, om forældrene søger samvær. »Når der er tale om adoption til plejefamilier, vil det være naturligt for forældrene at søge kontakt i en eller anden form.«

I de tilfælde vil barnet som regel have haft kontakt til forældrene inden adoptionen. Mia Jensen fortæller dog også, at plejebørns kontakt til de biologiske forældre ikke altid gavner børnene. »Vi ser, at samværet kan være vanskeligt med de forældre, som har svært ved at være forældre. Samværet kan for de anbragte børn være meget voldsomt.«

Michael Vinther supplerer: »Forældrene kæmper måske, men det kan komme til at splitte barnet. Adoption skaber ro.«

Plejefamilie og netværk

Andre kommuner bruger ofte netværksanbringelser, hvis børn af en eller anden grund ikke kan være hos deres biologiske forældre. For eksempel er 20 % af alle anbragte børn i Københavns Kommune i netværkspleje. Men på Lolland står valget ikke mellem adoption eller netværksanbringelse.

Mia Jensen uddyber: »I sagerne om adoption uden samtykke har der ikke været et relevant netværk med de nødvendige ressourcer. Hvis forældrene havde haft et netværk, havde situationen set anderledes ud for dem.«

Når der er tale om fremmedadoption – ikke adoption til plejefamilie – foregår matchningen hos Ankestyrelsen, men Mia Jensen har en formodning om, at de bortadopteret børn ikke venter længe på nye familier. »De forløb er gået relativt hurtigt, så vi har en antagelse om, at det går ret hurtigt med at matche børn med forældre.«

Mia Jensen forklarer, at adoption uden samtykke sker på to måder,

men at alle begynder med en plejefamilie: De meget tidlige, hvor barnet ikke når at bo hos de biologiske forældre inden anbringelsen. I de situationer bor barnet hos en plejefamilie, indtil det er matchet med en adoptivfamilie. Så sker adoptionen typisk, inden barnet fylder et år – og med lovændringen fra 2019 er der mulighed for, at barnet kan anbringes hos sine blivende forældre med det samme i stedet for at bo hos en plejefamilie i en periode.

I andre situationer har barnet boet hos en plejefamilie og har knyttet sig til denne familie, som så kan blive foreslået og selv kan søge om at adoptere barnet, hvis det vurderes, at der er en stærk tilknytning mellem barn og plejefamilie. »Det er tilknytningen, der er i centrum,« siger Mia Jensen. »Det med, at plejefamilien adopterer, opstår kun, hvis der er tilknytning. Vi oplever også tit, at plejefamilierne har en tilknytning til barnet – tilknytningen går begge veje. De sager sker også uden samtykke, men i de sager har barnet altid en alder, hvor barnets holdning tæller mest.«

På Lolland er omkring halvdelen af adoptionssagerne adoption af plejebørn, hvoraf nogle få sker uden forældrenes samtykke. Den anden halvdel af adoptionssagerne er adoption af helt små børn, som næsten altid er uden samtykke. »Der vil sandsynligvis være flere adoptioner af de helt små børn i fremtiden. Vi har kigget på vores eksisterende sager og vil i fremtiden være hurtigere til at tage stilling,« siger Mia Jensen.

Hun forklarer, at adoption uden samtykke giver mulighed for, at socialrådgivere og de mennesker, der er omkring barnet, kan forberede en overdragelse og overlevering, som kan have værdi for barnet: »Med tvangsadoption har vi nogle måneder, hvor vi kan sikre, at barnet får hele sin historie med sig resten af livet og også en fyldestgørende forklaring på, hvorfor der blev truffet en beslutning om adoption. Vi kan arbejde med historien om, hvorfor deres forældre ikke kunne være deres forældre. Vi kan give dem et fuldt billede af deres baggrund, billeder og begrundelser.« ■

Fakta om adoption uden samtykke

I april 2019 vedtog Folketinget en ny lov om adoption uden samtykke. Loven trådte i kraft den 1. juli 2019 og medførte en enklere sagsbehandling. Betingelserne for at adoption uden samtykke var de samme som inden lovændringen.

Der er to typer adoption uden samtykke :

- Tvangsadoption til national fremmedadoption (§ 9 stk. 3) og plejebørn (§ 9 stk. 4) der bliver adopteret af plejefamilie. Lovændringen betyder, at Ankestyrelsen træffer afgørelser om adoption uden samtykke, og kommunerne beskikker advokater for parterne i sagerne.
- Børn, der adopteres uden samtykke til andre end plejefamilier, kan nu placeres hos den kommende adoptivfamilie, når Ankestyrelsen har truffet afgørelse om adoption uden samtykke. Tidligere skulle de pågældende børn bo hos en midlertidig plejefamilie, indtil adoptionen blev bevilget.

Der er en stigning i antallet af adoptioner uden samtykke: Mellem 2009 og 2015 skete der i gennemsnit tvangsadoption af to børn om året. Efter 2015 blev der i gennemsnit tvangsadopteret otte børn om året. Og de nyeste tal viser, at der i andet halvår 2019 blev behandlet 12 sager om adoption uden samtykke – syv sager til national fremmedadoption og fem sager om adoption til plejefamilie. I 10 sager blev der truffet afgørelse om adoption, en sag blev afvist, og i en sag blev der udbedt flere oplysninger.

Der er en stigning i antallet af adoptioner uden samtykke i Danmark. Det kan skyldes en lovændring fra 2019, som gjorde sagsbehandlingen mere enkel.

Traumer kan påvirke generne

Forskning inden for epigenetikken tyder på, at traumer kan påvirke menneskers udvikling – både hos det enkelte individ og hos efterfølgende generationer. Det er relevant viden for alle, der er interesseret i børns udvikling.

AF ANNA BRIDGWATER

Arv eller miljø? Den diskussion skal måske lægges i graven. For man kan ikke skelne skarpt mellem de to faktorer, når man kigger på et menneskes fysiske og psykiske udvikling. Generne kan nemlig forandres, siger den videnskabsmand, der hedder epigenetik. Det forandrer vores forståelse af, hvordan vi mennesker bliver formet af både opvækst og biologi.

Nøglen til et menneskes udviklingspotentiale ligger i vores arvemateriale, dvs. i vores gener, som ligger i DNA'et – DNA'et gør os til dem, vi er. Ordet epigenetik betyder »ved siden af genetikken«. Præfikset »epi« kommer af græsk og betyder »ved siden af«, fordi det handler om genforandringer, der bliver trigget af påvirkninger udefra. Det er altså noget uden for DNA'et – for eksempel noget i miljøet – der skaber de genetiske forandringer. DNA'et bestemmer mange ting hos mennesket – både vores udseende og egenskaber. Men DNA'et bestemmer ikke alt, for epigenetik styrer, hvordan DNA'et skal opføre sig. DNA'et er udgangspunktet, men miljøet påvirker generne. Forandringer i gener kan skabes af kriser og traumer, som så påvirker udviklingspotentialet – og forandringerne kan dermed gå i arv.

Byggesten kan forandres

Man har længe vidst, at menneskets egenskaber både præges af arv og miljø. Men selvom man har anerkendt, at vi kunne være påvirket af begge dele, troede man, at en given egenskab enten kom fra det ene eller det andet. Epigenetisk forskning siger, at *både* arv og miljø spiller en rolle for generne. Vi kan ikke tænke på miljø og gener som adskilte størrelser. Generne er menneskets udgangspunkt, men miljøet omkring os påvirker generne. DNA'et er byggestenene i sammensætningen af et menneske, men epigenetikken styrer, hvordan DNA'et skal opføre sig.

Vores arveanlæg er langt mere letpåvirkelige, end vi hidtil har troet – på godt og ondt. Forskerne mener nemlig, at epigenetiske forandringer kan opstå relativt hurtigt. Et kortvarigt traume kan give arvelige forandringer. Den hurtige forandring forklarer også, hvordan arter på ganske få år kan omstille sig til at overleve i totalt forandrede miljøer.

Den negative side af denne evne til forandring er, at en krise eller et traume kan gøre mennesker sårbare. De negative oplevelser påvirker den enkeltes genmateriale, og dermed går de negative konsekvenser af stress og traumer i arv. Derfor kan kriser, traumer og stress, som forældre eller bedsteforældre udsættes for, påvirke de næste generationer.

Psykiske forandringer

De omgivelser, et menneske møder, aktiverer og påvirker altså på forskellige måder de gener, som koder de signalstoffer i hjernen, der knyttes til udvikling af psykiske sygdomme.

Det vil sige, at ikke kun selvoplevet stress, men også stress hos andre i familien kan påvirke et individs gener. Hvis en bedsteforælder eller forælder havde en traumatisk barndom eller oplevede andre former for kriser, kan de helbredsmæssige konsekvenser gives videre – omend i fortyndet form – til børn og børnebørn. Disse efterkommere har større risiko for at få sociale udfordringer og lide af angst, selvom deres egen barndom er uproblematisk. Der er tale om epigenetisk arv.

Forskere har set nedarvede traumer hos børn, hvis forældre var i kz-lejre under 2. Verdenskrig. Disse børn var meget mere disponible for at udvikle stressrelaterede sygdomme end børn af jødiske forældre, som ikke var traumatiserede.

Forskere har opdaget, at faktorer som miljø, kost og stress påvirker egenskaber, der kan nedarves, hos både dyr og mennesker. Et sted, hvor det kan ses, er ved tidlig stresspåvirkning af en gravid kvinde. Stressreaktioner hos moderen, der udløses af arbejdet eller andre forhold i det omkringliggende miljø, kan skade barnet allerede i livmoderen. Krisen kan medføre epigenetiske forandringer og øge risikoen for psykisk sårbarhed hos barnet.

Det betyder, at miljømæssige faktorer i mødrenes hverdag påvirker børns gener og deres udvikling, blandt andet børnenes kognitive udvikling.

Desuden viser et studie, som en artikel i *Psykolog Nyt* fra 2014 henviser til, at arvematerialet hos hanmus ændres, hvis musen udsættes for langvarig stress. Det påvirker ungerne, som bliver dårligere til at regulere reaktio-

ner på stress. Overført til mennesker betyder det større risiko for at udvikle visse sygdomme. Denne »sociale arv« videregives via kønscellerne. Det er endnu uklart, om studiet kan overføres til mennesker, men forskningen tyder på, at traumatiske oplevelser hos tidligere generationer kan føre til markante ændringer i både hjernens struktur og funktion hos efterfølgende generationer.

Den nye måde at forstå nedarvede egenskaber, som epigenetisk forskning har bidraget til, ændrer radikalt vores forståelse af, hvad der udløser psykiske lidelser.

Udviklingspotentialer

Den epigenetiske forskning er relevant for både almindelige familier og fagfolk.

Børn, der ikke får den nødvendige omsorg, kan have et øget niveau af stresshormoner. Stresshormonet cortisol ændrer genernes overflade og gør hjernen mere modtagelig over for stresspåvirkninger. Altså påvirker nærmiljøet børn helt ned på celle- og genniveau. Tidlige, skadelige påvirkninger som omsorgssvigt, misbrug eller vold medfører også epigenetiske ændringer hos mennesker.

Man har fundet ud af, at hos nogle børn kan et meget negativt miljø »slukke« for de gener, som spiller en rolle for udviklingen af empati. Miljøet fungerer simpelthen som en tænd- og slukknapp på generne. Der slukkes for de pågældende gener, og det påvirker udviklingen. Hvis det er udviklingen af empati, der påvirkes, kan det have en afgørende betydning for individets evne til at skabe og bevare gode relationer til andre mennesker.

Denne viden har betydning ikke bare for udsatte børn og deres pårørende, men også for alle andre børn – for eksempel børn, der bruger mange timer i en dårligt fungerende institution – de risikerer ikke at lære empati.

Det er aldrig for sent

Den gode nyhed er, at børns kognitive, psykiske og sociale udvikling ikke kun bestemmes af generne, men også af de rammer, de vokser op i, og den omverden, de møder i løbet af livet. En negativ arv behøver ikke have stor betydning. Forskere har set hos dyr, at et positivt

miljø kan ændre de u hensigtsmæssige epigenetiske forandringer, tænde for de »positive« gener og slukke for de »negative« gener.

Hvis man overfører denne forskning til mennesker, betyder det, at menneskets udvikling altså har langt større evne til løbende omstilling, end man har troet. Derfor er et menneskes anlæg og egenskaber heller ikke determineret fra fødslen eller de tidlige år, og dermed er det aldrig for sent at gøre en positiv forskel for et menneskes udvikling.

Ændringer i epigenetiske mekanismer, som kan være med til at skabe psykiske sygdomme eller sårbarheder, lader til at være reversible og fleksible. Forskningen giver dermed håb om, at negative arvelige påvirkninger og forandringer potentielt kan afhjælpes, og at psykisk sygdom og sårbarhed kan lindres eller forhindres og forebygges.

Desuden viser den epigenetiske forskning, at også positive forandringer ser ud til at påvirke efterfølgende generationer. For eksempel mener forskere, at fedmeoperation hos mødre giver sundere børn.

Lige nu er meget af den epigenetiske forskning baseret på dyreforsøg, men forskere har iagttaget mekanismerne hos flere af de pattedyr, de har udført forsøg med.

Endelig skal det også tages med, at alle individer er forskellige og reagerer forskelligt på forskellige oplevelser: Ikke alle børn, der oplever stress eller kriser i livmoderen eller i den første tid, får udviklingsforstyrrelser. Nogle børn lader til at fødes mere robuste end andre, og nogle børn er tilsyneladende mindre modtagelige over for nedarvede traumer end andre.

Stress, kriser eller traumer må aldrig opfattes som determinerende faktorer, der afgør et menneskes livsbane. ■

Kilder

Forskning ind i børnepolitikken, interview med Dion Sommer, professor i udviklingspsykologi ved Aarhus Universitet, af Henning Due, journalist, i *Magasinet P.*, nr. 11, 2017.
 Psykiatrisk epigenetik af Rune Andersen, ph.d. og psykolog, i *Psykolog Nyt* nr. 13, 2014.
 Abuse, Adoption and Epigenetics af professor i genetisk epidemiologi Tim Spector i *Huffington Post*, september 2013.

TAIWAN

Adoption fra en lille, asiatisk ø

Taiwan er den lille ø ud for Kinas kyst, som ikke er en del af Kina, selvom Kina ikke vil anerkende landets selvstændighed. Få danskere kender landet, men siden 2008 har danske familier kunnet adoptere børn fra Taiwan.

AF ANNA BRIDGWATER

»Taiwan var noget helt andet.« Det er Gitte Larsen, der taler. Gitte er pædagog på en døgninstitution, midt i 40'erne, bor i Midtjylland og er mor til Leanna på 16, Albert på 15 og Andrea på 11, som hun har sammen med landmanden Bjarne.

»Leanna på 16 er kommet til verden ved hjælp af fertilitetsbehandling. Albert på 15 er adopteret fra Kina, og så er der Andrea på 11, som er adopteret som »special needs«-barn fra Taiwan.«

Helt ny mulighed

»Vi ville adoptere fra Kina igen, så det nye barn og Albert var fra samme land. Men fordi ventelisterne pludselig blev meget lange, var Kina ikke den bedste mulighed. Vietnam var en mulighed, så vi stod på ventelisten dertil hos AC Børnehjælp. Men ventelisten gik helt i stå. Så kom Taiwan som en

mulighed. I første omgang ville vi ikke skifte venteliste, fordi Albert ikke var ret gammel, og børnene fra Taiwan var ret store i forhold til ham. Men efter et halvt år skiftede vi alligevel, fordi Taiwan havde tre ventelister: Små børn, lidt større børn og »special needs«-børn. Vi kom på »special needs«-listen som de første.«

Der var flere grunde til, at familien gerne ville adoptere fra Asien. Gitte har en veninde, der er adopteret fra Thailand, og som børnene ville kunne spejle sig i. Og så havde Gitte indtryk af, at der er mindre racisme over for mennesker med et asiatisk udseende end mennesker med mørkere hud.

Familien var godkendt til adoption efter de tidligere godkendelsesrammer og havde ikke en godkendelse til et barn med særlige behov. De søgte derfor om at blive godkendt til at blive

forældre til et barn med en medfødt fysisk misdannelse, som kunne opereres.

»Min forestilling var, at vi skulle have en dreng på to år med læbeganespalte eller klumpfod. Så var det bare at vente. Vi ventede kun ni måneder på listen, og så fik vi en lillebitte pige i forslag.«

Gitte går ikke i detaljer med, hvorfor Andrea blev udnævnt til at være »special needs«, men der var ikke tale om en misdannelse. Gitte fortæller:

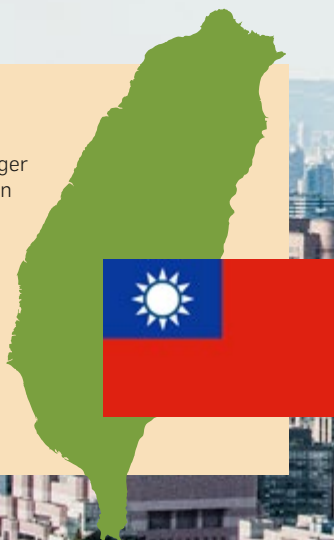
»Der var nogle tal i papirerne, der var usikre. Den danske læge havde dog en mistanke om, at hun ikke fejlede noget. »Lille De,« sagde lægen til mig. Og så fortalte

Om Taiwan

Taiwan er en lang ø på størrelse med Danmark, der ligger ud for Kinas kyst. Den sydlige del af øen er tropisk, den nordlige del har tempereret klima.

Taiwan anser sig selv som en selvstændig republik, mens Kina mener, at de har ret til øen. Det er derfor, DIA kalder Taiwan »Taiwan Region«. For ikke at fornærme kineserne ved at omtale landet som en suveræn nation omtaler man landet som en region i Kina.

Befolkningen på 23 millioner er overvejende kinesere, og det officielle sprog er mandarinkinesisk.

han mig, hvor langt fremme man var i forskningen, og hvad der ville ske af fremskridt, inden hun fyldte 18, hvis det endelig var, at hun havde særlige behov.«

Familien blev oplyst om en masse forholdsregler, de skulle tage, når de fik deres lille pige. Og da familien kom hjem til Danmark med den lille pige, blev der taget blodprøver. »Første gang var der ikke nok blod, anden gang var hun positiv for HIV. Men det var forkert, for det var den biologiske mor ikke. Den tredje prøve blev sendt til Norge eller Sverige, fordi man er bedre til de pågældende tests der. Det viste sig, at Andrea ikke fejlede noget.«

Gitte kender til et andet adopteret barn fra Taiwan, som havde samme diagnose, men som heller ikke fejlede noget. »Det har selvfølgelig gjort vores liv lettere, at hun er ikke »special needs«-barn,« siger hun.

Vild med landet

Ventetiden, inden Gitte og Bjarne kunne rejse ud og hente datteren, var hård.

»Processen fungerede godt i Taiwan, men det var langsommeligt. Vi vidste, at der ville gå otte til ti måneder, og i dag er det vist endnu længere tid.«

Gittes første indtryk af Taiwan var positivt: »Jeg kunne sammenligne med Kina, og det var langt nemmere at færdes i Taiwan. Det var knap så kaotisk, selvom Taipei (hovedstaden, red.) er stor. Man kunne nemt finde rundt i metron, og landet er meget mere åbent med hensyn til adoption end Kina. Jeg tror på, at vi kender sandheden om Andreas baggrund. I de otte måneder,

Hovedparten af Taiwans befolkning er af kinesisk afstamning.

vi ventede på hende, fik vi 400 fotos fra plejefamilien. Historien om, hvorfor hun skulle adopteres bort, hænger sammen. Det hører jeg også fra de andre, jeg har mødt, som har adopteret fra Taiwan.«

Denne oplevelse står i skærende kontrast til familiens opfattelse af den historie, de har fået om deres søn

Albert, som er født i Kina. »Vi havde på fornemmelsen med Albert, at der var noget, der ikke stemte. Og et halvt år efter fandt vi ud af, at alt det, vi havde fået at vide om Albert, var forkert.«

Gitte og Bjarne hentede Albert fra et børnehjem, som måske slet ikke var det børnehjem, han havde boet længst tid på. Men Andrea havde boet hos en kærlig plejefamilie, som Gittes familie mødte i Taiwan.

»Vi fik rapporter undervejs. Og da plejemor fik at vide, at Andrea skulle til Danmark, udtrykte plejemoderen, at hun var ked af, at Andrea skulle adopteres væk så hurtigt. Hun skrev også i den sidste rapport, at hun var bange for at komme til at savne Andrea.«

*Taipei er en storby, men
Gitte Larsen syntes, det var
nemt at finde rundt.*

Adoption fra Taiwan

DIA, Danish International Adoption, siger, at der er plads til flere familier på ventelisten til adoption fra Taiwan. De fleste år adopteres der to til fire børn fra Taiwan til Danmark.

Hård afsked

Det værste ved adoptionen af den lille pige fra Taiwan var også, at plejemoderen og Andrea var knyttet til hinanden.

»Da vi fik Andrea, gik hun fuldstændig i panik, inden jeg overhovedet havde rørt ved hende. Hun græd og skreg og kastede op, fordi hun græd så meget. Plejemor havde det heller ikke godt. Vi var i Taiwan i 14 dage, og om aftenen gik Andrea hen til døren og ville ned på gaden. Jeg gik ned med hende i bæresele, og hun så sig omkring og sagde »mama«. Hun savnede sin plejemor. Det var så tydeligt, at det var plejemor, hun kiggede efter. Det var helt forfærdeligt. Da vi kom hjem til Danmark, stoppede den adfærd. Jeg tænker, at det har været dufte og lyde, der har fået det frem i hende.«»

Det er tydeligt at høre på Gitte, at hun stadig bliver berørt af oplevelsen.

»Men hvis det ikke havde været mig, ville det have været en anden. Man er

så egoistisk i den situation. Det var ikke sjovt at stå med hende, da hun var så ked af det. Jeg vidste jo, at jeg var årsagen til, at hun var ked af det. Det lillebitte menneske havde i hvert fald ikke bedt om det. Man ved godt, at man næsten har gjort det værst tænkelige mod et lillebitte menneske, når man fjerner hende fra det, det kender.«

Normer og åbenhed

Taiwan er ikke et fattigt land, men alligevel bortadopteret børn.

»Jeg tror, det handler om normerne; hvis du er enlig mor der, har du brug for et bagland, der bakker dig op. Der er ingen sociale ydelser. Du får ikke kontanthjælp, og hvis du er udstødt af familien, bliver du mere udstødt, hvis du så også får børn. I Danmark ville den mor sagtens have kunnet tage vare på et barn, men Andreas biologiske mor har ikke fået hjælp.«

Gitte og hendes familie kom til at holde af det land, deres yngste barn er født i.

»Det bedste er, at man har fået det barn, som man har ønsket i meget lang tid. Og det bedste ved landet er befolkningens åbenhed, og at de gjorde en indsats for at

give et svar, når man spurgte om noget. Jeg behøver ikke at gætte, hvad Andreas historie er. Jeg er glad for, at jeg kan give Andrea hendes biologiske mors navn og fortælle, at hun vejede 2800 gram ved fødslen. Jeg kan fortælle, hvorfor hendes biologiske mor ikke kunne passe på hende. Jeg kan fortælle hende alt. Det kan jeg slet ikke med Albert. Det er dejligt at kunne fortælle barnet om starten på livet.«

»Der er også befolkningens venlighed, der er flot, og naturen er fantastisk. Børnene synes også, at sushi er lidt fra deres land, selvom jeg har sagt, at det er japansk.«

»Herhjemme har vi også fremhævet det positive i, at Taiwan har været hurtige til at få styr på corona. Det er der andre, der også har bemærket. Der er ikke ret mange, der taler negativt om Taiwan.«

Gitte og familien vil gerne tilbage til både Kina og Taiwan og har faktisk billetter til Beijing i efteråret 2020 – hvis corona tillader.

»Bagefter står der efterskole og Taiwan på ønskesedlen. Det kræver lige nogle år som pædagog at spare op til!« ■

I Taiwan dyrkes en blanding af buddhisme og taoisme, og der er også muslimske og kristne mindretal. Religion er en integreret del af livet, som her i Kaohsiung, hvor moderne bygninger står bag en helligdom.

Skrøbelige hvide mennesker

Hvorfor er det så svært at tale om racisme? Og at få folk til at lytte? Og hvorfor kommer nogle mennesker helt op i det røde felt, når det bliver antydnet, at også de er medvirkende til racisme?

AF ANNA BRIDGWATER

Vi er nødt til at forstå, at racisme ikke er en holdning, som kun findes hos de mennesker, vi anser som dårlige mennesker, rabiater tosser eller andre, vi let kan afskrive. Kimen til racisme ligger hos alle hvide, privilegerede mennesker, fordi racisme gennemsyrrer hele vores samfund. Det er budskabet fra den (hvide) amerikanske forfatter Robin Diangelo i bogen *White Fragility – Why It's So Hard for White People to Talk About Racism*. Eller på dansk: *Hvid skrøbelighed* – derfor er det så svært for hvide mennesker at tale om racisme.

Ubehagelig sandhed

Den korte forklaring på, at det er svært at tale om racisme, er, at det er ubehageligt at erkende, at man som hvidt menneske er medskyldig i racisme. Det er man, fordi mange af os er med til at opretholde den strukturelle racisme i vores samfund. Men hvad vil det sige i praksis? Hvad er strukturel racisme overhovedet?

Strukturel racisme er den racisme, der er indbygget i vores samfundsstruktur. Magthavere og beslutningstagere i Danmark og resten af Vesten har gennem historien altid været og er stadig hvide. Magten og indflydelsen i vores samfund ligger hos de blege. Hvide mennesker besidder strukturel og institutionel magt over ikke-hvide.

Når beslutningstagere udelukker eller underkender visse grupper, er det ikke nødvendigvis bevidst. Det kan sagtens være, fordi beslutningstagere

ikke ser den modstand, andre møder på deres vej. Og hvorfor skal man fjerne modstand, som man ikke kan se? Når der bliver lovgivet og rådgivet om diskrimination, integration og racisme, er det mennesker, som ikke selv kender udfordringerne, som har det afgørende ord. For ikke-hvide mennesker er udelukket fra at dominere og definere kulturen. Ikke-hvide kan aldrig blive som flertallet. Men blege mennesker er privilegerede – de kan tage en pause fra racismediskussionen og sige »ikke i dag, det er ikke mit problem.«

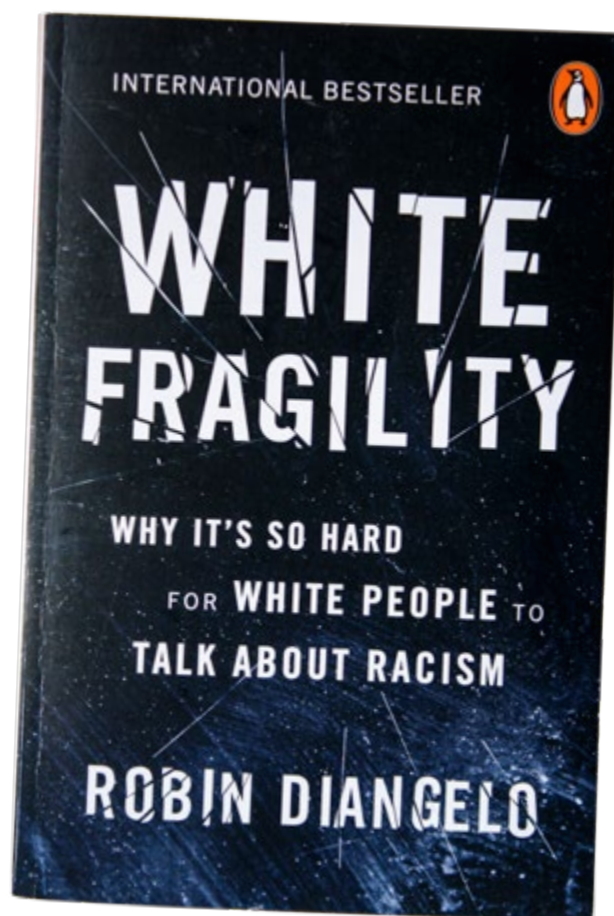
Racisme findes

Mange af os vil gerne tro, at racisme er et overstået kapitel. Men racisme er ikke overstået, hverken i Danmark eller nogen andre steder. Sorte børn får stadig at vide, at de ligner lort. Brune mennesker får stadig at vide, at de skal skride hjem, og folk sætter sig ikke ved siden af dem i bussen. Mennesker med asiatisk udseende får at vide, at de har bragt pesten til Danmark i form af corona.

De ting oplever hvide mennesker i Vesten ikke, og dermed er de privilegerede. Det er ubehageligt at erkende sit privilegie. Og det er især ubeha-

geligt at erkende, at man ubevidst måske viderefører en tankegang eller diskrimination, som gør ondt på andre. Mange hvide bliver defensive, når de bliver konfronteret med den kendsgerning, at de på nogen som helst måde er racistiske i deres tankegang.

Mange hvide, som aldrig har kontakt med ikke-hvide, mener, at de ikke er racister – men de har aldrig været i situationer, hvor de er blevet konfronteret med deres egen forudindtagne holdning til mennesker med andre hudfarver. De fleste mener ikke, at det har nogen betydning, at de er hvide. Hvide mennesker er vant til en verden, hvor hudfarve ikke spiller nogen rolle, for hudfarve spiller jo ikke en rolle for hvide. Måske er de ligefrem imod positiv særbehandling af minoriteter – de tror, at alle kan klare sig godt i livet, hvis de bare knokler.

Hvide privilegier i hverdagen

Hvis det er svært at få øje på, hvorfor samfundet er indrettet til og af hvide, så kan denne liste over de privilegier, som hvide nyder i hverdagen, gøre det mere tydeligt. Det er den amerikanske forfatter Peggy McIntosh, som skrev den første liste i 1989. Helle Stenum har omskrevet den til danske forhold, og vi bringer et uddrag af listen her.

Mine hverdagsprivilegier som hvid

- Forventer ikke at blive stoppet i pas-kontrollen på grund af mit udseende.
- Forventer ikke at blive sprunget over i café- og butikskøen på grund af mit udseende.
- Forventer ikke at blive stoppet af politiet, hvis jeg kører i en smart bil, trækker med en låst cykel eller sidder på en bænk over for en ambassade.
- Forventer ikke at blive afvist i banken, når jeg vil låne penge.
- Forventer ikke at blive afvist i døren til diskoteket.
- Forventer ikke at blive bedt om at sørge for, at mit barn i skolen kan fortælle om baggrunden for religiøse og folkelige traditioner – for eksempel pinse og chokoladepåskeæg.
- Forventer ikke at blive afvist i jobsøger- og praktikpladsansøgerbunken på grund af mit navn.
- Forventer ikke at blive fulgt rundt i butikker af detektiver og vagter.
- Forventer ikke – altid – at sidde ved siden af det sidste tomme sæde i bussen.
- Forventer ikke at blive udsat for racistiske tilråb på gaden.
- Forventer ikke at blive mødt med overdreven skepsis i mit nye job.
- Forventer ikke, at jeg skal være ambassadør for alle hvide i Danmark eller skal stå til ansvar for alt, hvad hvide gør.
- Forventer ikke, at folk, jeg ikke kender, udspørger mig om min religion, min kultur eller etnicitet.
- Forventer at kunne genkende min egen placering i historie- og kulturundervisning.
- Forventer at kunne genkende mig selv i nyhedsprogrammer, debatter, tv-serier, reklamer, valgannoncer med videre, og ikke som forbryder eller socialt udsat.
- Forventer ikke at være et problem for mine naboer, hvis jeg flytter ind i en opgang.
- Forventer ikke, at mit og min families køb af hus kan få naboens hus til at falde i pris.
- Forventer, at folk kan udtale mit fornavn.
- Forventer ikke at blive tiltalt som 'I' ('I gør jo sådan og sådan ...'), refererende til en uspecificeret, etnisk storgruppe.
- Forventer ikke igen og igen at høre eller skulle grine høfligt af vitser om hvide.
- Forventer at kunne gifte mig, uden at der er nogen, der blander sig i det.
- Forventer ikke, at jeg over for fremmede mennesker skal udtrykke min taknemmelighed over at bo i Danmark.
- Forventer ikke, at skolevejlederen eller sagsbehandleren kun råder mig til at blive social- og sundhedsassistent eller arbejde med rengøring, når jeg skal vælge uddannelse og job.
- Forventer ikke at være et problem for ikke-hvide forældre på mit barns skole, fordi jeg og mine børn er hvide.
- Forventer ikke, at folk går over på den anden side af gaden, fordi de er bange for mig.
- Forventer ikke at skulle være nogens etniske trofæ.
- Forventer ikke at blive mødt med formynderiske foredrag om »kultur«, hvis jeg kommer for sent, råber højt eller lignende.
- Forventer ikke at blive spurgt om madvaner og religion til en jobsamtale.
- Forventer at kunne rejse i det meste af verden.
- Forventer selv at kunne vælge, om jeg vil skille mig ud fra mængden.
- Forventer ikke, at folk tiltaler mig som rengøringskvinden, når jeg er på et stort hotel.
- Forventer, at samfundets autoriteter vil tale imod hetz og mobning mod min 'hvidhed'.
- Forventer ikke, at ministre og store partier i Danmark vil udtale sig nedladende og fordomsfuldt om »hvide«.
- Forventer, at samfundet vil tage mine oplevelser af forskelsbehandling alvorligt.

Andre hvide mener, at racisme er et spørgsmål om flinke mennesker vs. væmmelige mennesker. De gode mod de onde. Så er det klart, at mange bliver defensive, hvis de bliver anklaget for racisme, for hvem har lyst til at være på hold med de onde?

Hvis hvide sættes i forbindelse med racisme, føler de ofte, at deres identitet som ordentlige mennesker bliver anfægtet. Den mindste antydning af, at deres hudfarve har betydning, udløser ubehag, og reaktionen er ofte vrede, angst og skyldfølelse. Det ubehag gør os skrøbelige – det er det, der kaldes hvid skrøbelighed.

Individuelt problem

Mange hvide ser desuden racisme som en individuel sag. Racisme bliver opfattet, som når enkeltindivider eller grupper af individer opfører sig dårligt eller er fordomsfulde over for ikke-hvide.

Vi definerer racisme som individuelle gerninger udøvet af et individ mod et andet. De færreste ser, at racisme er indbygget i samfundet. Og vi kan ikke lide den generalisering, der ligger i bare det at tale om »hvid skrøbelighed«. Vi tænker, »sådan er jeg ikke«, fordi vi opfatter os selv som individer. Hvide ser sig selv som objektive og unikke. Vi bor i et samfund, der lægger vægt på individualisme, og derfor er det svært at tolerere, at man får at vide, at man har generaliserende og negative holdninger til bestemte grupper af mennesker.

Nogle gange hævder vi, at vores unikke oplevelser betyder, at vi ikke kan være racister: For eksempel hævder en mand måske, at han nedstammer fra polske indvandrere, og polakker behandles dårligt i Skandinavien. Ergo kan manden ikke være racist, fordi han selv som individ har oplevet en form for diskrimination. Men han er jo stadig en hvid mand. Ingen i Vesten har vendt sig om efter ham på gaden, fordi han ser anderledes ud. Han oplever stadig verden som en hvid, selvom han også har en anderledes kulturel baggrund, som har formet ham.

Denne baggrund ændrer ikke ved den racisme, som blomstrer i verden. For nok har den hvide mand fra Polen måske oplevet modstand, men han har

aldrig behovet at overveje, hvad andre tænker, når de ser hans hudfarve. Han har for eksempel aldrig fået en bakke stukket i hånden i den tro, at han er bartender til en event.

Løsningen

Hvis vi vil racisme til livs, skal hvide mennesker erkende, at deres oplevelse af verden ikke er den eneste gyldige oplevelse af den. Mange velmenende hvide siger gerne, at de er farveblinde, og at de ikke ser andres hudfarve. Men dermed anerkender de ikke, at menneskers hudfarve har betydning for et menneskes erfaringer.

Skrøbelige hvide fokuserer ofte på intentionen, ikke konsekvensen af det, der bliver sagt eller gjort: For eksempel kan nogle mennesker finde på at sige neger og forsvare det med, at de »ikke mener det racistisk«. Men hvis det er sårende for det menneske, der hører det, og hvis det cementerer skellet mellem hudfarverne, så er ordet racistisk ladet. I de situationer skal det

hvide flertal acceptere, at deres brug af ordet gør andre kede af det og lade være med at bruge det.

Hvis der for eksempel fortælles en racistisk vittighed, og en enkelt person siger fra og siger, at vittigheden var racistisk, får vedkommende ofte at vide, at de skal slappe af eller trykke på pytknappen. Med andre ord, så afvises oplevelsen af, at vittigheden var racistisk. Dermed anerkender man ikke den modstand, sorte og brune møder i verden. Når vi nægter at anerkende racisme, udfordrer vi den ikke, og det gør den vanskelig at fjerne. Derfor skal vi anerkende andres oplevelse af racisme. Det skal vi gøre, selvom der er en lille social omkostning forbundet med at tale ud om racisme. For hvide mennesker er der ofte en belønning, nemlig social samhørighed, i at grine med på racistiske vittigheder. Derfor skal flertallet blive bedre til at sige fra over for den racistiske vittighed, selvom stemningen måske bliver lidt dårlig til et middagsselskab.

Vi kan blive klogere

Endelig skal hvide erkende, at der er mange områder, hvor racisme er indlejret i vores samfund. Hvis vi forstår, at det er sådan, kan vi lytte til viden om og erfaringer med racisme uden at føle det som en personlig fornærmelse. Som det er nu, er velmenende, hvide mennesker også skyldige i racisme, ligesom som »de onde«. De velmenende mennesker med deres selvsikre forsvarsmekanisme gør det næsten umuligt at tale om den racisme, der er indbygget i samfundet, siger Robin Diangelo.

Endelig skriver Robin Diangelo, at omvendt racisme ikke findes: Sorte og andre ikke-hvide kan være fordomsfulde og diskriminere mod hvide, men sorte mangler den sociale og institutionelle magt, der forvandler fordomme og diskrimination til racisme. Sortes fordomme og diskrimination er altid forbundet til en bestemt situation. Med andre ord, så er det kun hvide, som kan bruge deres hudfarve til systematisk at udøve magt over andre. ■

ANNONCE

Dit indre adoptivbarn

et personligt foredrag fra forfatteren
bag bogen "Det knuste Hjerte"

Foredraget omhandler personlige situationer fra forfatterens liv, hvor fortiden og hendes adoption påvirkede den nutid hun stod i. Ofte helt uden, at hun selv var klar over det.

København Ø
Roklubben Skjold
6. nov.
2020, kl. 19:30 - 21:00

Book billetter på billetto.dk
- søg under "Dit indre adoptivbarn"

Facebook: Landgreen - livet som adopteret · E-mail: p_landgreen@hotmail.com

Livets puslespil

23-årige Alberte Andersen med det colombianske navn Alba, har skrevet om, hvordan hun sluttede fred med sin egen historie. Alba har kæmpet med tårer, frustration og frygt for at miste sig selv.

AF ALBERTE ANDERSEN

Alba kender ikke baggrunden for, hvorfor hendes biologiske forældre valgte at overlade hende til fremmede mennesker i et fremmed land, hvor man ikke engang talte hendes sprog. Men netop derfor drog hun ud i den nye tilværelse uden at se sig tilbage på sin egen dunkle historie, som en dag ville indhente hende.

Et sind i ubalance

Alba var overbevist om, at hvis hun mødte livet med et smil, ville der ikke være nogen fare for, at der ville komme nogen og tage hende fra hendes nye forældre. Derfor lod hun ofte sine følelser passere som et lyntog uden at registrere dem og uden at mærke suset. Hun fortsatte bare med at være den bedste udgave af sig selv. Alba havde nemlig på fornemmelsen, at hvis der var nogen, der opdagede hendes mindre gode sider, ville de sende hende væk, eller endnu værre – at hun ville miste dem, hun havde omkring sig.

Alba var en kærlig, glad og måske lidt snurrig pige, men hun viste ingen smerte, frygt eller tegn på, at hun var ensom eller mærket af fortidens traume. Faktisk var hun måske lige på kanten af at være for glad. Hun gik gennem ild og vand for andre, hun brugte sin tid på at forstå andre og værdsatte dem præcis, som de var, uanset hvad

de havde været igennem, også selvom deres fortællinger til tider kunne være barske for hende at høre.

Hun tænkte aldrig over, at hun også burde bruge til på at give sig selv omsorg, pleje og kærlighed. Faktisk ignorerede hun det, hver gang hun mærkede andres kærlighed. For hende handlede det kun om at give til andre og ikke sig selv. Følelsen af at tage imod andres omsorg ville være tortur for hende. Hun kendte ikke følelsen, hun vidste ikke, at egenomsorg var vigtig. Hun vidste bare, at hvis hun gav kærlighed til andre og smilede til verden, ville hun ikke mærke nogen frygt.

Men lyntoget, som var hendes følelser, tog et skarpt sving. Nu kunne Alba ikke længere lade toget køre forbi uden at mærke en rædsel for, at alt, hvad hun havde i hænderne, ville falde ned, ramme asfalten og gå i tusinde stykker. Ofte var hun lammet af smerte, gråd og tørst efter at finde roen igen. Det dunkede ofte hårdt i fingerspidserne – så hårdt, at hun ofte tog sig til hovedet for at få det til at stoppe. Hun blev ensom med sine usikre tanker og følelser, fordi hun ikke lukkede nogen ind, ikke engang sine forældre. Hun var overvældet af fremmede følelser, som hun ikke kunne rumme – forvirring, angst og et savn efter et moderhjerte. Albas tilværelse blev ren overlevelse, fordi uanset hvor hun befandt sig, var der mørkt, og hun følte, at hun ville blive trukket ned i et sort hul og aldrig komme op til lyset igen, hvis hun ikke passede på.

Den nødvendige smerte

Albas tilværelse blev smertefuld, den blev håbløs, fordi hun ingen havde, som kunne forstå den smerte, hun gik med. Nætterne blev for lange, og følelsen af afmagt spærrede for hendes evne til at komme ovenpå igen. Hun begyndte med tiden at indse, at hun måtte grave dybere, faktisk så dybt, at hun var sikker på, at hun ville blive kvalt. Hun begyndte at tage adoptionspapirerne frem. Der var en rapport fra ICBF (børneinstitutionen Instituto Colombiano de Bienestar Familiar, red.) i Colombia. Hendes håndflader svedte, pulsen var høj, og hjertet bankede, som om det var ved at sprænge brystkassen på hende.

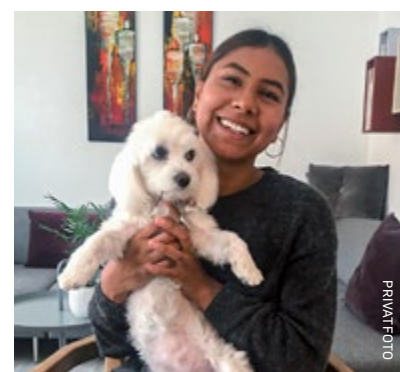
Hun vidste godt, at rapporten rummede en mulig lindring af hendes smerte og begyndelsen til en selvindsigt og forståelse for den lange periode med angst, sorg, savn og frustration over uvisheden om den glemte fortid.

Alba var i chok, da hun læste, at hendes biologiske familie levede i fattigdom. Hun havde fem andre søskende, som også levede uden andet end hinandens kærlighed. Hun fik en følelse af, at hun ikke var helt alene, at der faktisk var andre som hende, som lignede hende, som havde samme øjenfarve, hårfarve og samme følelse af savn og sorg over at have mistet. Alba var ikke i tvivl om, at hun ville rejse tilbage til Colombia, fordi hun vidste, at nogle savnede en del af hende lige så meget, som hun savnede en del af dem. Hun lærte, at kærligheden til hendes rødder aldrig ville blive opløst, men kunne blive en trøst, når savnet ramte hende.

Hun fik en forståelse og ro til at kunne modtage hjælp fra andre, som vidste, hvad der skulle til, så hun for første gang kunne komme på rette spor.

Alba begyndte at se tilværelsen på en anden måde, som om hun havde fået nye øjne. Hun lærte, at selvom man har meget i rygsækken, kan man selv bestemme, hvor meget af indholdet man vil tage op.

Når hun gik i seng, tog stilheden hende ofte med til et sted, hvor hun følte sig tryk. Hun kunne fornemme sin biologiske mors nærhed. Alba vidste godt, at det kun var hendes træthed, der gjorde, at savnet efter hendes mor spillede hende et pus i underbevidstheden. Men hun mærkede en kærlighed, når hun var mest nedtrykt. ■

Albertes/Alba har skrevet til magasinet på opfordring fra en PAS-rådgiver.

Når grænser bliver overskredet

Lea Landgreen oplevede, at en offentlig ansat i en ungdomsklub overskred alle hendes personlige grænser og gav udtryk for voldsomme og stereotype fordomme, da Lea skulle til jobsamtale på stedet.

AF LEA LANDGREEN

Det kom som et chok, da jeg tilbage i marts måned til en jobsamtale blev mødt med afstand, afsky og fordomme fra en kvindelig medarbejder i en ungdomsklub.

Jeg skulle til jobsamtale som pædagog, og vi var kun to minutter inde i en rundvisning på stedet, da medarbejderen pludselig spurgte med afsky i stemmen: »Hvorfor var det *EGENTLIG*, du skulle lede efter din biologiske familie?«

Jeg havde i min ansøgning kort beskrevet, at jeg er adopteret og har søgt efter mit biologiske ophav, da det var relevant for ungdomsklubben at vide, at jeg har kendskab til blandt andet kulturforskelle. Men medarbejderens ansigtsudtryk og kropssprog mindede mig om de gange, jeg har oplevet hverdagsracisme. Jeg fik straks en følelse af at blive verbalt overfaldet, da jeg pludselig skulle stå til regnskab for noget, der handlede om adoption og ikke ansættelsen.

Jeg har i mange år talt meget åbent og bredt om adoption generelt og også om min egen privathistorie for at give andre mennesker indtryk af, hvordan det kan være at vokse op som adopteret i Danmark. Jeg har i den forbindelse talt med mennesker med markant andre holdninger til hele adoptionsspørgsmålet, men det har ikke afskrækket mig. Jeg besluttede, at jeg i denne situation gerne ville uddybe min historie for at give medarbejderen indsigt i adoption generelt og min personlige opvækst specifikt, selvom det bestemt ikke var relevant i en rundvisningssituation.

Jeg fortalte, at jeg havde søgt efter mit biologiske ophav, da min familie og jeg altid har talt åbent om muligheden for at søge mine rødder, og da min kæreste også har en relation til mit fødeland, var det oplagt at tage rejsen sammen med ham. Medarbejderen fortalte mig derefter, at hun også engang havde »købt« et barn fra Nepal, og at det var et spændende projekt.

Jeg blev mundlam, da medarbejderen fortalte mig det og desuden sagde, at hendes datter havde tabt alt håret på hovedet, og at lægerne havde sagt, at det var normalt for asiater. Medarbejderen spurgte, om jeg var bekendt med, at »mange asiater har en genfejl, som gør, at de taber håret?«

Samtalen fortsatte med, at jeg blev oplyst om, at idet min kæreste var halv asiat, skulle jeg forberede mig på, at vi nok ikke kunne få børn sammen. Medarbejderens datter havde nemlig også fået at vide, at mange asiater ikke kan få børn sammen, så medarbejderen ville foreslå, at jeg tog det med i mine overvejelser om mit forhold.

Denne situation, hvor jeg blev vurderet og verbalt talt ned til af en kvinde, som selv havde adopteret, var en helt ny variation af det, jeg normalt betegner som hverdagsracisme, og

det gjorde mig mundlam. Jeg prøvede at få medarbejderen til at tale om jobbet, mens hun viste mig de forskellige lokaler, inden jeg skulle møde lederen og til selve jobsamtalen.

Inden vi sluttede rundvisningen, sagde medarbejderen, at hendes datter ikke kunne søge sine biologiske rødder. Jeg spekulerede på, om hele denne adoptionssnak tog udgangspunkt i medarbejderens egen usikkerhed om sin relation til sin datter og hele adoptionsspørgsmålet.

Medarbejderen sagde også, at hendes datter blev født på et hospital, hvor den biologiske mor bare var skredet fra hende. »Så hun kan ikke søge efter sin biologiske familie. Der er ikke intet at komme efter, og det skal hun heller ikke,« sagde medarbejderen bestemt og åbnede døren ind til kontoret, hvor jobsamtalen foregik.

Jeg endte med at afslå jobbet og informerede lederen om den behandling, jeg havde fået fra hans medarbejder under rundvisningen på stedet. Jeg var rystet over medarbejderens holdninger og grænseoverskridende retorik og over, at hun har adopteret en pige, som skal vokse op med en mor, der har så markante holdninger om et så følsomt emne. Man har som adopteret brug for at blive mødt med refleksion, omsorg, støtte og åbenhed i sin identitetsudvikling, særligt i sin egen familie. ■

Lea Landgreen

Lea Landgreen er født i 1991 i Sri Lanka. Hun blev uddannet pædagog i 2014 og har efterfølgende uddannet sig til familiebehandler. Den 1. juli flyttede hun til Nuuk i Grønland, hvor hun arbejder på en døgninstitution for unge med psykiske lidelser. Lea er opvokset i en lille landsby i Nordsjælland i en familie, der består af forældre og en storebror, som også er adopteret, men ikke fra samme biologiske familie. Lea har været i Sri Lanka i 2005 med sin familie og i 2013 og 2017 med sin kæreste.

Lea Landgreen er født i Sri Lanka, opvokset i Danmark og bor nu i Grønland.

Med barnet på tilbagerejse

Flere og flere adoptivfamilier vælger at rejse tilbage til barnets fødeland, mens barnet stadig er i skolealderen. Men hvordan ser sådan en rejse ud gennem børneøjne? Vi har spurgt Anna Vy, som er 12 år og født i Vietnam.

AF ANNA BRIDGWATER

Anna og mor Sanne nyder udsigten i bjergene i Nordvietnam. Anna er otte på dette foto, og det er hendes første tilbagerejse.

»Hyggeligt, smukt, varmt og afslappende.« Det er de ord, Anna Vy sætter på sin oplevelse af sit fødeland Vietnam.

Anna Vy Vindahl Nyvang er 12 år og kom til Danmark, da hun var 14 måneder gammel.

Hun har været tilbage i Vietnam tre gange i alt: Første gang, da hun var otte, anden gang for tre år siden, da familien hentede lillesøster, og sidste gang i vinteren 2020, da familien var på badeferie på den vietnamesiske ø Phu Quoc.

Anna havde selv meget lyst til at besøge Vietnam. Det var en stor oplevelse for hende at gense landet første gang:

»Året inden havde vi været i Thailand, og Vietnam ligger i nærheden. Så sagde jeg til min mor og far, »Hvorfor kunne vi ikke lige så godt tage til Viet-

nam?« Inden vi tog af sted, havde jeg bare lyst til at se landet. Jeg tænkte, at det var et meget fattigt land med lækker mad.«

»Der var meget fugtigt og varmt. Der var rimelig mange mennesker i lufthavnen. Jeg tror, jeg følte, det var meget nyt. Vi tog ned til et resort, Phu Hai, og boede i den samme hytte, som dengang mine forældre hentede mig. Jeg fejrede min otte års fødselsdag der. Jeg fik en kage af hotellet. Om morgenen stod den bare i køleskabet på værelset. Vi badede, hyggede og spiste lækker mad. Der var en masse dyr, jeg kunne samle op. Frøer og firben. Guiden lærte mig at fange guldsmede. Så slap vi dem fri, og de kunne sagtens flyve videre.«

»Vi ville se børnehjemmet, men det var flyttet til et andet sted. Så vi så det nye børnehjem. Vi mødte Dong, som havde passet mig de 14 måneder, jeg var på børnehjemmet. Der var også en gammel dame, som havde været leder, da jeg boede der. Hun kom, fordi jeg kom. En af de drenge, der havde været der samtidig med mig, var der også. Han kunne godt huske mig. Nu var han blevet stor, måske 18 år.«

»Jeg kunne ikke huske ham, og jeg kunne ikke huske noget fra dengang, jeg havde boet på børnehjemmet. Men jeg havde været ret længe på børnehjemmet, fordi jeg er meget hypermobil, og de var i tvivl, om jeg nogensinde ville lære at gå, eller om jeg skulle have en eller anden slags hjælp. De trænede

Anna har fanget en guldsmed på sin første tilbagerejse.

meget med mig, og jeg lærte heldigvis at gå.«

»Så tog vi op i bjergene. Vi sov en nat i toget og spiste cup nudler. Oppe i bjergene lærte jeg at drikke vietnamesisk iskaffe. Vi gik i rismarkerne, og jeg gik på digerne sammen med guiden. Mor kunne ikke finde ud af at holde balancen.«

»Det bedste ved at være i Vietnam var maden og varmen. Maden smagte bare bedre end herhjemme. Der var en masse vietnamesere, der kommenterede min højde, fordi jeg er høj af min alder. Folk var virkelig søde.«

»Jeg har været på kursus i at lave friske forårsruller i København, og så lærte jeg at lave stegte forårsruller på Phu Quoc.«

»I dag føler jeg mig halvt vietnamesisk og halvt dansk. Måske mere dansk, fordi jeg taler dansk. Men jeg har lært lidt vietnamesisk af en, der også hedder Anna.«

»Jeg kunne godt tænke mig at komme tilbage og måske arbejde en dag. Men jeg vil også gerne tilbage og holde ferie. Jeg synes, andre også skulle rejse til Vietnam, for der er rigtig dejligt.«

Anna Vys mor, Sanne Vindahl, supplerer:

»Rejsen gav Anna Vy en ro. Vi talte rigtig meget om det hele undervejs. Rejsen betød også, at vi har noget fæl-

les at tale om, når vi taler om Vietnam. Anna ved, hvad Vietnam er. Det var også rart, at vi havde den rejse, inden vi fik lillesøster, så vi kunne få snakket om tingene uden at blive forstyrret af den lille.«

»Vi var et par timer på børnehjemmet. Vi har undersøgt Annas baggrund og talte med den tidligere leder, og vi spurgte også efter mere information. Så var vi sammen med Dong, som havde passet på Anna. Anna havde købt en gave til Dong, en halskæde med et hjerte. Og vi blev vist rundt på det nye børnehjem – der var en masse meget syge babyer. Det kom bag på os, og det var hårdt for Anna at se.«

»Men efterfølgende har det nok været de andre oplevelser i Vietnam, der har fyldt. Det med at opleve landet, maden, bjergene ...« ■

12-årige Anna lærer at lave forårsruller på øen Phu Quoc. Det er tredje gang, hun genser Vietnam efter adoptionen.

En adoption i 1956

Merete Tingbak har skrevet sin beretning om, hvordan hun i 1956 adopterede en nyfødt dreng fra England. Det foregik på en helt anden og meget mindre reglementeret måde, end adoptioner foregår på i dag.

AF MERETE TINGBAK

For mig er adoptionen den bedste beslutning, jeg har taget i mit liv. En lykkelig beslutning, som har sat meget andet i perspektiv og har fulgt mig i de over 60 år, der er forløbet siden da. Jeg har aldrig, ikke et sekund, fortrudt. Min mand var hele vejen igennem meget engageret. Jeg er i dag sikker på, at skal en adoption lykkes til fælles glæde, er det meget vigtigt, at man deler alle sine spørgsmål og bekymringer i fællesskab. Følelser og bekymringer om adoption var de samme for over 60 år siden, som de er for kommende adoptivforældre i dag. Det ser jeg nu. Jeg troede dengang, at vi – min mand og jeg – var ene om dem: Håb, fortvivlelse, uendelig ventetid, forventning og usikkerhed – samt tvivlen, der af og til hvisker i øret: *Kan jeg elske en anden kvindes barn?* Jeg ved i dag, at bekymringen var ubegrundet. Dog, kærligheden til barnet spirede allerede fra det øjeblik, »jeg blev gravid«. Og så snart barnet var i armene, var moderfølelsen der også.

Vi var gift på femte år, jeg var sidst i tyverne, min mand fire år ældre. Nu burde det være. Vi havde for flere år siden købt hus til fordel for bil, og begge havde gode job.

Men fremtiden tegnede sig ikke så lys. Barnløsheden var det altoverskyggende problem. Alle vegne så jeg vordende mødre og unge, glade forældrepar – nogle havde endda to børn. Min bedste veninde skrev, at nu havde de fået den ventede guldklump nummer to. Jeg rev brevet i stykker og græd.

Ville det være lykken for os at adoptere? Vi talte sammen om denne mulighed.

Ægteskabets prøvelser

Min mand havde ikke så mange betænkeligheder. Han kunne måske se den positive virkning, tanken havde på mig. En dag ville det være os, der skulle gå tur med vores barn, snakke med det, le sammen med det – lære det lidt om livet.

Vores ægteskab kom på sin første alvorlige prøve. Vi talte ikke rigtig sammen og gik hinanden på. Hver især havde vi vores egne spekulationer, som vi måtte afklare hver for sig. Det føltes alligevel så uendelig svært at være så sikre på, at vi i fællesskab skulle tage ansvaret for et barn, der havde andre forældre. Hvad nu, hvis vi gled fra hinanden? Lå der ikke et langt større ansvar, når man havde et adopteret barn, der med god ret stillede endnu større krav til én om at kunne give det en god start i livet?

Ville vi i øvrigt overhovedet kunne blive erklæret egnede som adoptanter? Vi havde på dette tidspunkt en vag fornemmelse af, at vi måske skulle igennem en hel del besværligheder. Tanken, om vi kunne overvinde disse og stadig have energi til en meget menneskelig, men uhyre krævende opgave, sad der også. Det var jo ikke blot at få et barn, som familie og venner fik det. Hos os var det anderledes.

Tankerne sled på os. Men jeg gjorde mig helt klart, at et barn ikke skulle fungere som bindeled i ægteskabet. Først måtte vi være i harmoni med os selv og hinanden. Dernæst kunne vi strække ud og tage imod – som en gave, der tilfalder en, fordi man er særlig heldig.

Selvom jeg ofte gik og tumlede med spørgsmålene alene, var vi jo to om problemstillingen. Det glemte jeg ind imellem. Og det var gode timer, når vi sammen, fortroligt, sad og gennemarbejdede vores mange tanker og ubesvarede spørgsmål om fremtiden. Ingen tvivl i vores sind. Vi ville stå sammen, være stærke sammen.

Opslidende tanker

Det var ikke blot vores problem med barnløsheden, der skulle løses. Barnet havde jo ubetinget ret til et liv, hvor det følte sig elsket og agtet. Tankerne sled om, hvorvidt jeg kunne elske en anden kvindes barn, betingelsesløst og altid. Ville min moderfølelse vækkes? Og slå til?

Et andet spørgsmål var, om vi med rimelighed kunne forvente at få dette barns fortrolighed, kærlighed og hengivenhed, som vi så brændende ønskede? Ville det vende os ryggen den dag, det erfarede, at vi ikke var de biologiske forældre? Ville det have tillid til, at det var i kærlighed, vi fik det? Egentlig alt for mange refleksioner, som kun med tiden kunne besvares.

Hadde jeg kunnet tale åbent med nogen om min angst, min usikkerhed, min fortvivlelse, men også om min optimisme, ville jeg have følt det langt lettere at komme igennem.

Det gik op og ned med min livsappetit i de år.

Utraditionel vej til adoption

Under alle omstændigheder ville en adoptionssag tage lang tid, så vi gik i gang. Afklarede. I Viborg var der en forening,

Søskendekærlighed. Eller måske er babyen bange?

PRIVATFOTO

PRIVATFOTO

Meretes søn ser meget koncentreret på sit legetøj.

PRIVATFOTO

Den spæde dreng, hvis biologiske mor boede i England og biologiske far i Etiopien.

PRIVATFOTO

Meretes søn blev storebror to gange. Her er han i bad.

»Glemte Børn«. Den meldte vi os ind i. Også adoptionsbureauet Terre des Hommes blev en af brikkerne i vores puslespil.

Vi syntes dog, det gik lidt trægt. Vores tålmodighed var på kanten af bæreevnen. Kunne vi på nogen måde hjælpe til selv, og havde vi mon selv en mulighed for at finde en løsning? Tanken borede sig lidt fast i vores sind.

Jeg havde i mine unge dage opholdt mig i England som au pair. Min mand havde fået en del af sin uddannelse i London. Vi fik tanken, om vi mon kunne bruge disse relationer til noget nu.

Altså satte jeg mig ned og skrev et langt brev til den familie, jeg havde været au pair hos. Mit håb var, at der var en spinkel chance for, at disse mennesker, som hver især kom i berøring med mange – og sikkert også ind imellem vordende mødre – på en eller anden måde kunne komme os til hjælp. På forunderlig vis skete der det, at en ung kvinde på 28 år, en lægesekretær, kom i nød. Den unge kvinde fik mit brev, som i en rum tid havde ligget i au pair-familiens skrivebordsskuffe. Kontakten mellem hende og os blev etableret.

Breve og ventetid

Vi korresponderende nu med den unge kvinde og aftalte, at hun skulle komme til Danmark de sidste tre uger før forventet fødsel. Jeg husker, at jeg fik en rystetur, hver gang et brev fra hende dumpede ind ad brevsprækken. Sæt nu, hun aflyste at komme, måske havde hun fortrudt sin beslutning. Det måtte ikke ske. Inderst inde havde jeg dog blind tillid til, at alt var godt. Og hver gang blev jeg beroliget. I brevene gav hun udtryk for en stor taknemlighed over, at vi ville tage os af hendes barn. At hun ikke skulle sende det på børnehjem.

Som vi dog glædede os, men vi turde ligesom ikke give glæden udtryk på den måde, som vordende forældre helt naturligt gør. Vi turde for eksempel ikke købe noget ind til dette barn. Intet håndarbejde blev lavet.

Jeg turde ikke give mig i kast med noget, kendte mig selv godt nok til at vide, at skuffelsen

ville blive næsten ubærlig, hvis det glippede. Det var som at bevæge sig på randen af en vulkan. Alt kunne ske, der var en latent risiko.

Ankomst

Om få timer skulle vi møde det menneske, vi allerede følte, vi skyldte så meget. Hvilket enormt ansvar, følte vi. Ville vi umiddelbart sympatisere, eller skulle vi fremtvinge noget for at holde gode miner til slet spil? Det var vigtigt, at hun fik indtryk af afslappede, rare mennesker, til hvem hun trygt kunne overlade sit barn.

Vi hentede hende i lufthavnen. Alt gik glat, og i bilen på vej hjem var samtalen utvungen. Hvor så hun sød ud. En spinkel pige med en stor mave, selvfølgelig, og det fornemme engelske sprog.

Vi fik en kær ven i vores kommende barns mor. Hun fortalte om sin barndom og ungdom og om sin nuværende situation. Barnet var undfanget i Schweiz, hvor hun deltog i en lægekongres som sekretær. Barnets far var læge og fra Etiopien, altså ret mørk. Dette vidste vi godt. Og netop dette, at barnet sandsynligvis ville blive mørk i huden, var den væsentligste årsag til hendes ønske om bortadoption. I hendes hjem var det af denne grund aldeles uønsket og også ude i samfundet, hvor racediskriminationen blomstrede. Hun ønskede ikke, at hendes barn skulle vokse op under de forhold.

Nogle dage før forventet fødsel kom den smukke engelske pige med et par gaver til barnet, en yndig gul, broderet sparkedragt og et lækkert hvidt tæppe. Det var de første ting, vi overhovedet havde til den lille ny. I smug trak jeg disse sager frem mange gange de dage. Så fint, så småt. Jeg havde en stor lyst til selv at købe noget. Nu, hvor vi havde ventet så længe, måtte jeg strække mig yderligere. Så elastikken fik en tand mere.

Det nye barn

Ved to-tiden ringede telefonen, og ganske kort lød beskeden: »Det blev en dejlig, velskabt dreng.« Vi jublede og græd sammen med min mands forældre og tog af sted – os to. Først kiggede vi ind til den nybagte mor, der endnu lå på fødestuen. Hun var tapper og trykkede os i hånden. Vi anede et forsigtigt smil. Vi vidste ikke rigtigt, hvad vi skulle sige andet end et »tak!«

Der lå han så, den kære lille, vi havde haft i tankerne dag ud og dag ind i så lang tid. Han var som en inder i hudfarven med fint mørkt hår. Lange, mørke øjenvipper og markerede øjenbryn. Yndig og så fin.

Vi kunne ikke blive trætte af at betragte ham, vi var jo nybagte forældre som alle andre. Han var vores baby.

Endelig hjemme

Der fulgte nu et par hektiske døgn, hvor alt skulle forberedes til at modtage vores lille søn. Vi fik købt seng med udstyr og barnevogn, modernælkserstatning med mere. Om lørdagen efter lukketid kørte vi af sted for at hente sønniken. Jeg huskede at tage det lille tæppe fra hans mor med. Min taknemmelighed var stor. På klinikken blev han lagt i armene på min

mand, for faderen var lige så vigtig, fortalte de. Den nyslåede far var naturligvis stolt.

Vi sov ikke ret meget den følgende nat, det var alt for spændende og også ganske nyt og anderledes. Vi listede rundt, spændte på, hvornår han mon vågnede. Som han dog sov, næsten for godt!

Nogle dage efter fødslen blev moderen udskrevet og indlogeret hos mine svigerforældre. Hun skrev et brev, hvori hun fortalte, at hun ikke var »a superhuman« og derfor ikke kunne garantere os noget omkring adoption. Vi måtte i så fald tilgive hende, stod der i brevet. Den følgende tid var derfor præget dels af den store glæde at have vores lille, dejlige dreng at drage omsorg for, dels det faktum, at en dag var alt dette måske tabt for os. Ubærligt at tænke på.

Dog var det for mig blevet sådan, at når brevsprækken fortalte, at der var post, turde jeg næsten ikke læse den, for hvis nu. En dag lå der et brev fra moderen. Et dejligt brev, hvor hun takkede os.

Vi skulle hen på langt den anden side af det nye år, før det endelige svar kom i form af et højtideligt, kongeligt dokument fra Indenrigsministeriet. Med stempel og det hele. Helt utroligt! Endelig var den dejlige dreng vores helt og holdent. For altid. Vores glæde kan ikke her beskrives med ord.

En utopisk drøm

Min beslutning om at skrive til au pair-familien i England, at involvere dem, forekommer mig i dag utopisk og som at finde en nål i en høstak. Men jeg gjorde det. Godt, jeg fik den tanke.

At jeg via breve havde kontakt med den biologiske mor var et godt valg. Jeg forstod, hvorfor hun valgte at bortadoptere, og hvorfor et liv i den biologiske familie på det tidspunkt var udelukket for et barn med mørk hud. Pigen selv ville miste sit arbejde og dermed indkomst, måske endda sin familie.

Der har naturligvis været situationer i Danmark, hvor vores søn har haft oplevelser, hvor han har måttet forsvare sig, forklare sig. Mest på grund af sin lidt mørkere hudfarve. Han er vokset til at blive en god kammerat og far. Han har karriere og gode venner. At han tilmed ser godt ud, er selvkært et gode.

Kærlighed

Kærligheden til barnet spirede allerede fra det øjeblik, »jeg blev gravid«. Jeg turde dog ikke give helt efter. At miste barnet ville være for hårdt. I den fødslen kaldte jeg ikke barnet for *mit barn*, men *det*, og den engelske pige var moderen, også selvom jeg følte mig som vordende mor.

Under ventetiden mærkede jeg en kærlighed, som rakte langt ud over, hvad jeg selv forstod. En tillid og tro på, at lyse, gode dage ventede forude. Gennem ventetiden følte jeg mig på en måde mere forbundet til det ufødte barn – en anden slags oplevelse, end da jeg overraskende blev gravid 11 måneder efter vores adoptivsøns fødsel og igen tre år senere. Under disse to graviditeter havde jeg en ro, som ikke blev forstyrret af ukendte faktorer.

Men kærligheden til mine tre børn har altid været den samme, ubegrænset. Taknemmeligheden var uendelig. ■

Temaeftermiddag: Den bedste støtte ved systemisk familie- og psykoterapeut Michel Gorju

Lørdag den 31. oktober 2020 kl. 13-16
i selskabslokalerne Ved Møllen,
Dronningensgade 30, 4100 Ringsted

Hvordan kan man som bedsteforældre, familie og andre nære pårørende støtte op om adoptivforældrene i den ofte vanskelige tilknytningsproces?

Børn, som i de første leveår udsættes for mangel på tryghed, omsorg og genkendelig kontakt, udvikler strategier for at klare sig selv – det, vi også kalder overlevelsesstrategier.

Barnet har tidligere været i en ofte konstant flytning. Denne høje angst/stress sætter sine spor og påvirker barnets udvikling af et sundt forhold til sig selv og andre. Opbygning er ofte en langvarig proces, og møder barnet på, har betydning for barnets og barn får ro til at opbygge en tilknytning mellem forældre og barn).

Adoptivforældrenes opbakning og støtte er afgørende for at genopbygge en sund tilknytning. Michel Gorju ind på barnets overlevelsesadfærd og hvordan man som pårørende kan støtte barn og forældre i en sund udvikling. Der vil blive mulighed for at stille spørgsmål. Undervejs viser Michel Gorju film, som han har optaget på sine rejser i Afrika.

Michel Gorju er født i 1960. Han er privatpraktiserende systemisk familierapeut og psykoterapeut, supervisor samt foredragsholder og underviser med speciale i børn og unge med relationelle tilknytningsproblematikker eller -forstyrrelser.

Michel Gorju er tilknyttet Ankestyrelsen og har gennemført de adoptionsforberedende kurser og har erfaring med hjemtagelse af barn. Michel Gorju har gennemført uddannelser, sundhedsplejerske og har erfaring med udviklings- og tilknytningsproblematikker. Han har gennemført flere projekter i samarbejde med myndigheder og børn og unge. Han har produceret adskillige film om relations- og tilknytningsproblematikker.

Michel Gorju henvender sig til bedsteforældre og andre nære pårørende til adopterede og deres familier, men kommende og nuværende adoptivforældre er naturligvis også velkomne til at deltage.

NB: Arrangementet er ikke for børn!

Pris og tilmelding

Medlemmer og deres familie 100 kr., ikke-medlemmer 150 kr.
Pris er inklusive kildevand, kaffe/te og kage
Tilmelding sker efter »først til mølle-princippet«
og skal ske senest den 22. oktober 2020 via køb af billet hos
www.adoptionogsamfund.nemtilmeld.dk.

Kontaktperson: Lene Borg, 40 60 92 01 / LB@adoption.dk

Temaeftermiddag: Hvem er jeg?

Oplæg om identitet ved Michel Gorju
og Lars Hussein Lorentzen

Lørdag den 14. november 2020 kl. 13-16
i selskabslokalerne Ved Møllen,
Dronningensgade 30, 4100 Ringsted

Puberteten er som udgangspunkt en positiv del af et menneskes udvikling, hvor den unge eksperimenterer med »hvem er jeg?«

Der er mange fællestræk hos alle børn og unge. For adopterede er ofte forbundet med stor uvished om deres baggrund, biologisk familie og det at have et anderledes udseende. Med dette kommer der ofte udfordret i forhold til identitet.

Michel vil i sit oplæg fortælle om sin egen identitet og starten på livet som adopteret og identitet. Læs mere om Michel Gorju på www.adoption.dk.

Lars Hussein Lorentzen deltage og give oplæg om identitet og erfaringer med adoption og selvopfattelse i forhold til identitet.

Lars Hussein Lorentzen er født i 1962 i Rwanda, og han fortæller: »Som adopteret fra et børnehjem i Rwanda, da jeg var knap to

år gammel. Det var et dansk ægtepar, som arbejdede i Burundi som missionærer, der adopterede mig. Der var usikkerhed om, hvorfor, hvordan og hvornår jeg blev adopteret. De få oplysninger om min oprindelse kom fra, blev udeladt. Jeg blev i gang med som voksen at finde mine forældre og min oprindelse. Det lykkedes det at finde mine forældre. Hun afdækkede hele min historie. Jeg har rødder ind i kulturer, som er spredt over Afrika, Europa og Mellemøsten (Asien).«

Michel Gorju har adopteret over 15 år og adoptanter.

Pris og tilmelding

Medlemmer: 100 kr. for voksne og 50 kr. for medlemsfamiliernes unge under 18 år. Ikke-medlemmer: 150 kr. for voksne og 75 kr. for unge under 18 år. Medlemmer af ASU – Adoption & Samfund Ungdom deltager til medlemspris.
Bindende tilmelding sker efter »først til mølle-princippet«
og skal ske senest den 7. november 2020 via køb af billet hos
www.adoptionogsamfund.nemtilmeld.dk.

Kontaktperson: Lene Borg, 40 60 92 01 / LB@adoption.dk

ADOPTION & SAMFUND

Temaeftermiddag: Hjælp, mit barn er blevet teenager

ved familie- og psykoterapeut Kristine Kim Nielsen

Lørdag den 6. februar 2021 kl. 12.30-16.30
på Kulturstationen Vanløse, Kvansalen,
Frode Jakobsens Plads 4, 1. sal, 2770 Vanløse

Kom og mød andre forældre, som står over for eller midt i en sårbar tid. Denne eftermiddag vil Kristine kort fortælle om nogle af de oplevelser og erfaringer, som hun har gjort sig med sit arbejde med teenagere, som har haft en hård start på livet. Derudover vil I få mulighed for at høre og fortælle om de udfordringer, der er forbundet med denne periode i jeres børns liv. I vil få inspiration og konkrete værktøjer til hvordan I som forældre kan støtte og guide jeres børn gennem teenageårene. Og I vil gå hjem med følelsen af, at I ikke er alene i en turbulent tid.

Eftermiddagen indeholder et oplæg fra Kristine, og derudover er der samtaler i små grupper, hvor I kan dele og udveksle oplevelser og erfaringer.

Der er oplæg og samtaler om følgende temaer:

- Hvilke forandringer kan opstå hos teenagere med en adoptionsbaggrund?
- Hvordan skelner man mellem normal teenageradfærd og adoptionsrelaterede problemer?
- Hvordan tackler vi konflikter, og hvordan får vi en positiv kommunikation med vores barn?
- Skal vi som forældre give slip eller stramme grebet i teenageårene?
- Hvordan sætter vi klare regler op, og hvordan sikrer vi, at vi forældre bliver hørt?

- Hvordan støtter jeg mit barn i forhold til venner, skole, identitet, selv værdsfølelse m.m.?
- Hvad gør man, hvis ens barn begynder at vise interesse for alkohol, hash og stoffer?
- Hvilke oplevelser og erfaringer har andre forældre, som står i det samme som os/mig?

Kristine Kim Nielsen har sin egen praksis i København, hvor hun har adoptivfamilier, børn og unge i rådgivning og terapi. Herudover er Kristine tilknyttet Ankestyrelsen som adoptionskonsulent og er børnegrupperleder for Ankestyrelsens børne-/ungegrupper. Egne erfaringer med at vokse op i Danmark med en adoptionsbaggrund, at være mor til tre teenagere og fra de mange samtaler, hun igennem årene har haft med forældre, børn og unge, har inspireret Kristine til at holde foredrag og forældrekurser for adoptivfamilier. Læs mere på hjemmesiden www.vejenvidere.dk.

Målgruppe

Adoptivforældre til tweens og teenagere.

Arrangementet er ikke for børn/unge.

Pris inklusive kaffe/te, kage, vand og frugt

Medlemmer 100 kr., ikke-medlemmer 150 kr.

Tilmelding og betaling

Tilmelding sker efter »først til mølle-princippet« og skal ske senest den 20. januar 2021 ved køb af billet hos www.adoptionogsamfund.nemtilmeld.dk.

Kontaktperson: Sanne Nyvang Vindahl,
28 93 99 81 / svn@adoption.dk

NYT FRA AKTIVITETSUDVALGET

Vi er, som så mange andre foreninger, ramt af aflysninger pga. corona. Vi håber på at genoptage aktiviteterne i starten af 2021.

Vi vil forsøge at dele sol og vind lige i forhold til arrangementer, men det kan være svært at nå hele vejen rundt i Danmark.

Vi har brug for DIN hjælp!

Vi arbejder alle frivilligt for foreningen, og vi mangler ganske enkelt nogle flere hænder, som kan hjælpe os ved afholdelse af arrangementer. Hvis man er hjælper ved et arrangement, deltager man GRATIS i arrangementet.

Hvis du har lyst til at hjælpe os ved et arrangement, så skriv til os på au@adoption.dk og oplys dit fulde navn, adresse, mobilnummer og e-mailadresse.

Har du kendskab til nogle store lokaler, vi kan bruge til vores lokale arrangementer?

Vi har en del udfordringer med at finde lokaler, idet de lokaler, vi normalt bruger til vores lokale arrangementer, ikke er store

nok, når der skal være den ekstra afstand mellem stolene, som myndighederne kræver pga. covid-19.

Alternativet er at booke os ind på konferencesteder, men det koster mange penge, og rent økonomisk kan det slet ikke hænge sammen!

Kender du til nogle gode lokaler, der lever op til de nye krav i forbindelse med covid-19, og hvor der kan være et sted mellem 30 og 80 personer, så hører vi gerne fra dig. Skriv til os på au@adoption.dk og oplys navn og adresse på stedet, antal personer, der er plads til, samt kontaktoplysninger til den person, der står for bookningen af lokalet.

AS-Event.dk

Aktivitetsudvalgets medlemmer har længe arbejdet på at få en ny platform op at stå til vores arrangementer, og vi har mødt en del gange, men så kom corona. Heldigvis har vi kunnet afholde møder i udvalget via Skype og Zoom, så vores arbejde med AS-Event har ikke stået helt stille.

Fremover bliver det således, at alle de arrangementer, der arrangeres af aktivitetsudvalget og de forskellige lokalfora, annonceres på kalenderen på as-event.dk.

A&S' AKTIVITETSUDVALG

På generalforsamlingen den 3. november 2019 blev nedenstående lokalambassadører valgt til aktivitetsudvalget, der hører under bestyrelsen i Adoption & Samfund.

Har du ønsker eller forslag til aktiviteter i dit område, kan du enten kontakte din lokalambassadør eller aktivitetsudvalget via denne mail: au@adoption.dk.

LOKALAMBASSADØRER

Hovedstaden
Jacob Munk Plum
Ved Smedebakken 5
2800 Lyngby
jmp@adoption.dk
29 99 03 13

Midtjylland
Jeanette Lyk
Langballevej 14
8320 Mårslet
jl@adoption.dk
61 28 76 63

Nordjylland
Else Jungersen Overbye
Parallelvej 12, Nørhøne
9430 Vadum
ejo@adoption.dk
60 64 02 85

Sjælland
Lene Borg
Tveje-Merløse 2 B
4300 Holbæk
lb@adoption.dk
40 60 92 01

Syddanmark
Lilian Vilttoft-Jessen
Nørregade 32
6670 Holsted
lvj@adoption.dk
53 30 12 26

Aktivitetsudvalget består desuden af suppleant Rikke Nyborg og Klaes Sørensen (bestyrelsens repræsentant i udvalget).

GRUPPER

LANDEGRUPPER

Bolivia

Formand: John Røschke
jr@r-at.dk, 27 24 62 28
Næstformand: Per Nielsen
ppmo@email.dk, 40 41 23 90
Kasserer: Claus Spaakær
spaabaeko@gmail.com
21 27 55 85

Bulgarien

Anna Maria Poulsen
amfp57@gmail.com
bulgarien.adoption.dk

Burkinagruppen

Rico Bagger-Jørgensen
ricobaggerjorgensen@hotmail.com
24 69 95 74

Colombia

Colombia-foreningen er desværre opløst. Der henvises i stedet til flg. facebookgrupper: »For os der vil adoptere eller har adopteret fra Colombia« og »Adopteret fra Colombia«, som er en gruppe kun for adopterede fra Colombia.

Danmark

Kristine Voss
danskadoption@gmail.com

Ecuador

Sanne Hasseres
sanne@helsingevej.dk
www.ecuadorklubben.dk

Etiopien

Anna Maria Meloni Rønn
anna@meloni.dk
www.etiopienforeningen.dk
Se også Etiopienforeningens Facebookside
28 26 49 88

Guatemala

Anni Bech Nielsen
47 52 77 76

Hviderusland

Anette Paetau
anettepaetau@vip.cybercity.dk
www.hvideruslandklubben.dk
75 61 42 15

Indien

Svend Erik Holm
sve@holm.mail.dk
www.123hjemmeside.dk/indiengruppen
64 47 38 35

Kaliningrad/Moskva

Helle Pedersen
97 17 31 01

Kenya

Karen Rosenkjær Rasmussen
formand@kenyalandegruppe.dk
www.kenyalandegruppe.dk
63 95 61 02

Kina

Torben Offersen
Lyngballevej 4
8464 Galten
torben@familien-offersen.dk
28 29 35 65

Madagaskargruppen

Mai-Britt Aaen
madagaskargruppen@outlook.dk
29 49 80 18

Nepal

Hanne og Hans Doktor
hanne.veis@adr.dk
23 47 09 41

Nigeriaforeningen

Karina Kjær
kake@cowi.dk
www.nigeriaadoption.dk
41 76 11 87

Peru

Stine og Bjørn Rude Voldborg
stine.rude.voldborg@mail.dk
Se også Perugruppen på Facebook
48 25 05 95

Rumænien

Elena Wieland
Paludan-Müllers vej 61, 2. th.
8210 Aarhus V
ewt.wieland@gmail.com
60 45 18 58

Sri Lanka (Dansk Sri Lanka Forening)

Henrik Sloth
fryds@os.dk
dansksrilankaforening@gmail.com
www.dansksrilankaforening.dk
28 73 50 51

Sydafrika

Thomas Møller Lassen
landegrupesydafrika@gmail.com
www.landegrupesydafrika.dk
52 34 28 31

Sydkorea

Sofie Koch Jensen
sofie.koch.jensen@gmail.com
landegruppenforsydakorea@gmail.com
www.landegruppe-sydakorea.dk

Thailand

Mette Juul Andersen
vangeddet32@hotmail.com
21 60 19 56

Tjekkiet

Anne-Lise Balle
tjekkiet@adoption.dk
tjekkiet.adoption.dk
29 40 91 95

Vietnam

Michael Thiesen
thiesen.michael@gmail.com
Hjemmesiden er nedlagt til fordel for en Facebookgruppe
30 95 11 08

INTERESSEGRUPPER

Adoption & Samfund Ungdom

Formand Kasper Hjort Jørgensen
adoptionsamfundungdom@gmail.com
31 17 20 10

Bal Vikas Venner, Indien

Lone Raahauge
michael-lone@hotmail.com
www.balvikasvenner.dk
info@balvikasvenner.dk
21 66 23 93

Welfare Home for Children, New Delhi, Indien

Michael Cornelius Hansen
56 82 00 10

Børnehjemmet Palna, Indien

Mette Thomsen
38 28 50 25

Colombia – Fanas venner

Ulla Gehler
sugehlert@yahoo.dk
66 15 10 98

Eneadoptanter (GEA)

Gitta Wörtwein,
geagitta@gmail.com
Se også GEA's Facebookside
40 93 11 03

Redaktør:

Anna Bridgwater
blad@adoption.dk

21 43 08 11

Redaktionsmedlemmer:

Heidi Senderovitz
Lykke L. Pedersen
Nina Gath

Korrektur:

Heidi Senderovitz

Grafisk produktion:

Eks-Skolens Grafisk Design & Tryk 35 35 72 76
Oplag: 2.700 stk.

Adresseændring, udmeldelse m.v. bedes
meddelt medlemsadministratør på e-mail:
medlemsadm@adoption.dk.

Abonnement 450 kr.
Medlemskab inkl. magasin 450 kr.
Annoncepris 10 kr. pr. spaltecentimeter

Magasinet modtager altid gerne artikelforslag,
personlige beretninger og billeder. Hvis du ønsker
fotografens navn nævnt, skal det anføres. Vi
bringer ikke længere fotos af medlemmernes
børn, medmindre fotoet illustrerer en artikel
i magasinet. Magasinet (inklusive billederne)
lægges altid efterfølgende på www.adoption.dk.

Artikler i magasinet udtrykker forfatterens syns-
punkter og ikke redaktionens eller foreningens.
Redaktionen forbeholder sig ret til redigering af
indkomne artikler. Redaktionen er ikke forpligtet
til at bringe alt indsendt materiale.

Eksterne bidragsydere i dette nummer:

Ingrid Pedersen, Heidi Vesterberg,
Anita Frank Goth, Trine Baadsgaard,
Merete Tingbak, Lea Landgreen,
Alberte Andersen, Janni Palmgren,
Kim Jong Andersen.

Deadline til dette nummer var 27. august 2020.

Næste deadline oplyses elektronisk.

Næste udgivelse april 2021.

Du kan melde dig ind i Adoption & Samfund på
www.adoption.dk.

HOVEDBESTYRELSENS FORMANDSKAB

Formand

Michael Paaske
Klanghøj 47
8670 Låsby
michael.paaske@adoption.dk
65 96 05 21 (priv.) / 29 48 53 06 (mob.)

Webmaster

Lene Borg
Tveje-Merløse 2B
4300 Holbæk
lene.borg@adoption.dk
40 60 92 01

Første næstformand

Sanne Vindahl Nyvang
Skovladden 9
2840 Holte
sanne.vindahl.nyvang@adoption.dk
28 93 99 81

**Kasserer og
medlemsadministration**

Jacob Walsøe
MVS Administration ApS
Gl. Byvej 2, Sejet
8700 Horsens
medlemsadm@adoption.dk
70 22 57 75

Anden næstformand

Ina D. Dygaard
Høegh-Guldbergsgade 139
8000 Århus C
ina.dygaard@adoption.dk
20 77 06 70

**Se de øvrige bestyrelsesmedlemmer
på adoption.dk.**

Vi vil så gerne have din mailadresse

Bestyrelsen sender af og til nyhedsbreve ud til medlemmerne,
ligesom aktivitetsudvalget løbende sender invitationer til forskel-
lige arrangementer. Men vi har desværre en række medlemmer,
der ikke har oplyst deres e-mailadresse til os.

✓ Mails fra os?

Er du en af dem, der aldrig
hører fra os, men egentlig
gerne vil kunne følge os lidt
tættere, så send en mail til
medlemsadm@adoption.dk
og oplys følgende:

- Fulde navn
- Vejnavn og nummer
- Postnummer og by
- Mobilnummer
- E-mailadresse
- Og gerne dit medlemsnummer

Vi glæder os til at høre fra dig.

✗ Nej tak til mails?

Mener du, du modtager for mange mails fra os, så gå ind på vores
hjemmeside: **adoption.dk** og søg på medlemskab. På denne side
kan du få adgang til medlemsdatabasen, hvor du kan markere,
hvilke nyheder du vil have fra os.

Har du brug for ET GODT RÅD OM ADOPTION?

RING 40 58 66 66 ELLER SKRIV TIL RADGIV@SIKKERMAIL.ADOPTION.DK

Uanset om du skal til at adoptere, har adopteret, er adopteret, er fagperson, eller på anden måde har adoption inde på livet, så er der hjælp at hente, hvis du har spørgsmål om adoption. Adoption & Samfunds rådgivning er gratis og anonym, hvis du ønsker det, og det er ikke nødvendigt at være medlem af foreningen.

KOM I KONTAKT MED EN RÅDGIVER

Find alle de relevante kontaktdetaljer på adoption.dk. Ring til koordinator for rådgivningen, lærer, specialpædagogisk konsulent med PPR-erfaring, Janet Majlund på 40 58 66 66.

SAGSRÅDGIVER

Hvis du vil vide noget om sagsbehandlingen ved en adoption.

En sagsrådgiver er specialiseret i at rådgive om problemer forud for godkendelse, adoption og modtagelse af barn. De kan svare på generelle spørgsmål om adoptionsprocessen fra de første overvejelser, til adoptionsbevillingen er givet. Det er også sagsbehandlerne, du skal tale med, hvis du vil vide, hvordan du anker en afgørelse. Ring til Charlotte Ellegaard på 41 40 08 39.

FAGLIGE RÅDGIVERE OG TEMARÅDGIVERE

Hjælp til hverdagens udfordringer.

Den offentlige PAS-ordning tager sig nu af de fleste psykologiske og familierelaterede problemstillinger lige op til og efter afhentning af barn og langt ind i voksenlivet. Adoption & Samfunds rådgivere kan noget andet, da de fleste er adoptivforældre, og alle har en relevant faglig uddannelse og baggrund inden for forskellige fag og emner. Adoption & Samfunds rådgivning sætter primært fokus på at hjælpe dig i fasen forud for adoption samt at give praktisk rådgivning, hvis du møder problemer i forbindelse med institution og skole, eller hvis du har brug for en psykolog eller råd fra en læge eller anden fagperson. Rådgiverne kan rådgive om dilemmaer og overvejelser forud for en adoption, svare på spørgsmål om dit helbreds betydning ved ansøgning, vurdere et barns tilstand, forklare reglerne for dansk adoption, dele erfaringer med at adoptere større børn eller søskende samt vejlede om vejen til faglig støtte i skolen eller institutionen og give praktiske råd.

Som ung og voksen adopteret er du også velkommen til at henvende dig direkte til en rådgiver.

ADOPTIONSLINJEN

Hvis du har brug for indsigt fra voksne adopterede.

Adoptionslinjen er en anonym rådgivning, hvor erfarne voksne adopterede med relevante uddannelser er klar til at vende de spørgsmål, du måske har om at være adopteret – uanset om du selv er adopteret, eller om du gerne vil vide noget om at være adopteret i Danmark.

Adoptionslinjen kan give svar på spørgsmål om racisme, rejsen til fødelandet, identitet eller kontakt til den oprindelige familie.

EKSTERNE RÅDGIVERE

Der er også hjælp at hente uden for Adoption & Samfund, hvis du har udfordringer, der handler om adoption.

Post Adoption Service (PAS)

PAS er et offentligt rådgivningstilbud til adoptanter og adopterede.

Siden 1. januar 2016 har alle adoptanter mulighed for at modtage op til 20 timers rådgivning pr. adopteret barn – uanset tidligere forbrug. For dette tilbud er der en egenbetaling på 100 kr., som er væsentligt reduceret ift. normaltaksten for sådanne samtaler. Bemærk, at midlerne til rådgivning til adopterede, der er over 18 år, pt. er opbrugt.

Husk også børnegrupperne, som er gratis. Målet med børnegrupperne er at styrke børnenes identitet. PAS tilbyder også gratis undervisning til professionelle. Tilbuddene varetages af Ankestyrelsen, se mere på ast.dk.

Enkelte kommuner i landet har særlige adoptionsrådgivninger:

- Hillerød Familiebehandling
- Hvidovre Kommune
- Næstved

Private rådgivere

Hvis du eller dit barn har brug for længerevarende behandling, en bisidder til et møde eller anden hjælp, som ikke dækkes af Adoption & Samfunds anonyme gratisrådgivning, er der en række fagpersoner med særlig indsigt i adoptionsområdet. Du skal regne med betale for denne hjælp. Find en liste over kompetente rådgivere via adoption.dk/fa-rad-og-hjaelp/radgiverne.

RING 40 58 66 66 ELLER SKRIV TIL RADGIV@SIKKERMAIL.ADOPTION.DK

Målet for **Adoption & Samfund** er at skabe de bedste betingelser for adoptivforældre og adopterede, både børn og voksne.

Et års medlemskab for hele familien koster kun **450 kr.**

Meld dig ind på **adoption.dk**
eller skriv til **medlemsadm@adoption.dk**

HUSK!

Medlemmer skal oplyse deres mailadresse, hvis de vil have nyheder fra foreningen.

Skriv medlemsnummer sammen med navn og mailadresse til **medlemsadm@adoption.dk**.